

ДЕКАДА МІСІЙНОСТІ

Інструкції для священників

*Від Вознесіння Господнього
до Зіслання Святого Духа*

ДЕКАДА МІСІЙНОСТІ

Інструкції для священників

*Від Вознесіння Господнього
до Зіслання Святого Духа*

Львів • 2018

Видання Ради з питань евангелізації
при Главі УТКЦ

Текст підготували:

владика Йосафат (Мошич),
голова Ради з питань евангелізації при Главі УТКЦ

отець д-р Андрій Онуферко,
виконавчий секретар Робочої групи
щодо реалізації стратегічного розвитку УТКЦ
на період до 2020 року

отець д-р Юрій Щурко,
член Ради з питань евангелізації при Главі УТКЦ
(Коментарі на літургійні читання
з книги Діянь святих апостолів)

отець Олег Кіндій і Олеся Колос,
члени Ради з питань евангелізації при Главі УТКЦ
(Проповіді на кожний день Декади місіїності)

Загальний огляд ДЕКАДИ МІСІЙНОСТІ для священників-душпастирів

МЕТА

*Ідіть, отже, і зробіть учнями всі народи:
хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа.*

Мт. 28, 19

ПІД ЧАС ДЕКАДИ МІСІЙНОСТІ, В ОЧІКУВАННІ
П'ЯТДЕСЯТНИЦІ, ПРОСИТИ СВЯТОГО ДУХА:

розпалити в нас дар віри,
який ми отримали в таїнстві Хрещення;

зробити нас здатними ділитися вірою
з ближніми;

допомогти нам нести у світ радість Євангелія,
Добру Новину спасіння в Христі;

щоб ми стали як учні Христові, місіонерами,
проголошуючи світові милосердну Божу любов.

НАГОЛОС

Беручи активну участь у духовних заходах Декади місіїності, ми покликані наново відкрити і збагнути, що наші парафіяльні спільноти та сім'ї (домашні церкви) є за своєю природою місійними. Усвідомлення цього впливає з дару

святого таїнства Хрещення, завдяки якому ми взяли на себе зобов'язання вірити, жити, служити і ділитися досвідом своєї віри у Христа, – ділитися не тільки зі своїми рідними, а й з усіма ближніми на місцях свого перебування. Наша місія у світі – проголошувати Ісуса нашим Спасителем, поширюючи Боже Царство.

ФУНДАМЕНТ МЕТОДОЛОГІЇ

Головна дійова особа Декади місіїності – це **Святий Дух, який діє потужно, торкаючись людських сердець і наvertsаючи їх. А священник і аніматор є знаряддями у Божих руках.** Тому в цей особливий час кожен душпастир повинен дозволити Богові діяти через його священниче служіння і через активних мирян його парафії. Тобто душпастир повинен:

- спонукати мирян брати активну участь у житті парафії;
- заохотити мирян бути відкритими та ділитися власним досвідом життя у вірі;
- молитовно і діяльно очікувати на П'ятдесятницю – через відновлення у вірних благодаті Хрещення і Миропомазання;
- наново відкрити силу, красу та зобов'язання, які з цього випливають, – нести Добру Новину спасіння у світ, поширюючи Царство Боже.

Місійний дух полягає в тому, що християнин передусім сам глибоко переживає:

- Благовість Євангелія – Добру Новину спасіння в Христі;
- любов Бога та Його присутність у власному житті;
- велику радість і потребу ділитися цим із ближніми та діяльно нести життя у вірі спраглому й потребуючому світові.

ПРАКТИЧНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ВКАЗІВКИ

- **Заздалегідь вивісити на парафіяльну дошку оголошень Ілюстраційну таблицю з програмою Декади місіїності, назву і тему кожного дня** (див. нижче). Усіляко заохочувати мирян до участі в Декаді, особливо через розповсюдження серед вірних Путівника Декади місіїності, який має бути в кожному домі.
- **Серйозно поставитися як до підготовки проповідей, так і до святкування кожного дня Декади.** Знаючи своїх парафіян, подбати, щоб вони з радістю відкривалися до інших, щоб разом, усією парафіяльною спільнотою свідчили світові про власне щоденне життя у вірі в Христа – нашого Спасителя і Господа.
- **Залучити для проведення Декади аніматорів,** а саме активних мирян, семінаристів, монахинь та монахів. Парох може запросити до себе в парафію таких аніматорів або порекомендувати комусь із парафіян пройти відповідний вишкіл. Наприкінці цієї книжки можна знайти детальну інформацію про різні додаткові заходи проведення Декади, адаптовані відповідно до реалій різних парафій.
- Якщо через певні обставини неможливо провести Декаду серед тижня або **якщо деякі парафіяни не зможуть взяти в ній участі, їм потрібно пояснити, як провести Декаду місіїності в колі сім'ї:** щодня виділяти час (5 хв.) для спільного молитовного читання Путівника Декади місіїності (Слово Боже, роздуми, цитата-свідчення, молитва) та роздумів про виконання місійних завдань. Інша можливість: провести Декаду в молитовному колі декількох родин, наприклад разом із сусідами.

ЄВАНГЕЛІЄ ВІД ЙОАНА

Євангеліє від Йоана – один із улюблених для багатьох людей текстів Нового Завіту. Це Євангеліє просте і найбільш доступне, попри глибину свого змісту. Відчуваємо, що автор був близьким другом Ісуса: все своє тривале життя він згадував, обдумував, переживав кожне слово і кожен учинок нашого Спасителя. Євангеліст Йоан молився про розуміння цього, вдивлявся в кожну дрібницю і старався допомогти іншим зрозуміти всі аспекти Христової місії. Скільки ж людей протягом століть саме в цьому Євангелії знаходили живого Ісуса! Їхнє життя наповнювалося теплом, світлом, надією.

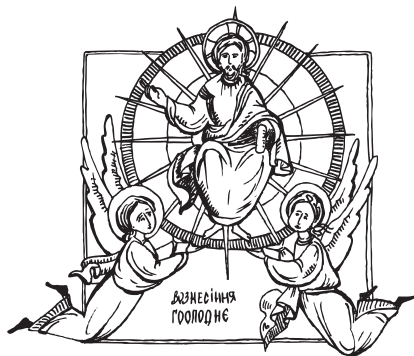
Важливо, щоб Євангеліє від Йоана як одну з видатних книг людства читали не тільки богослови, а й кожен, хто хоче зрозуміти Божу любов до людського роду. Це унікальне свідчення про Ісуса, яке доповнює перших три так звані синоптичних Євангелія (Матея, Марка і Луки), відкриває перед нами здійснення Божественного задуму: предвічне Слово, котре перебувало в Отці, Син Божий, стає Сином Чоловічим і довгоочікуваним Месією. Він, даруючи нам самого себе, водночас дарує спасіння – життя вічне. Будучи Другою Особою Пресвятої Тройці, Він прийняв людську природу. Йоан пока-

зує, що Ісус – повністю Бог і водночас повністю людина. Хоча Христос зодягнувся в повноту людської природи і прожив людське життя, Він ніколи не переставав бути вічним Богом, Творцем всесвіту, сполучною силою, яка об'єднує все суще, і джерелом вічного життя. Ця істина про Ісуса є основою всякої істини. Якщо ми не можемо чи не хочемо повірити в це, у нас не вистачить сил довірити Йому нашу вічну долю.

Святий Йоан радісно проголошує, що – на противагу речам, які наповнюють наше життя, але проминають, – Ісус є Той, «хто Є»: саме такими словами Бог вперше представився Мойсеєві в Старому Завіті (Вих. 3, 14). Цей надзвичайно важливий вислів Христа – «я Є» – Йоан повторює близько 150 разів, сім із яких особливим чином вказують на повноту життя, котру отримуємо в Ісусі та через Нього: бо тільки Він Є Істинний Хліб Життя (6, 35), котрий може заспокоїти наш внутрішній голод; тільки Він Є Істинне Світло (9, 5) серед темряви цього світу; тільки Він Є Дверима (10, 7), котрі ведуть до вічного життя; і тільки Він Є правдивим Добрим Пастирем (10, 11), який нас туди провадить, – бо тільки Він водночас Є Дорогою, Правдою і Життям (14, 6). Урешті, тільки Він Є Правдива Виноградина (15, 1), з котрої можемо черпати силу Життя. І навіть якщо ми помремо, Він єдиний Є Воскресіння і Життя (11, 25).

Йоан засвідчує, що хоча після свого славного воскресіння Ісус завжди невидимо перебуває з нами, Він також залишив нам Утішителя, котрий впродовж історії провадить Церкву та наводить її на всяку правду (3, 5-8; 7, 37-39; глави 14-16). Це Євангеліє Церква щоразу урочисто проголошує нам, щоби ми, роздумуючи над унікальними знаками присутності Ісуса в історії, зростали в любові та довірі до Нього і мали Життя в Його ім'я (пор. Йо. 20, 30-31).

ДЕКАДА МІСІЙНОСТІ

Четвер

ПРАЗНИК ВОЗНЕСІННЯ ГОСПОДА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА

ОСОБИСТЕ УТВЕРДЖЕННЯ У ВІРІ

Євангеліє від Луки 24, 36-53

Слово Боже

Коли ж вони так говорили, сам Ісус став посеред них і до них каже: «Мир вам!» Вони ж, налякані та повні страху, думали, що духа бачать. Та Він сказав їм: «Чого стривожились? Чого ті сумніви постають у серцях ваших? Гляньте на мої руки та на мої ноги: це ж я сам. Доторкніться до мене та збагніть, що дух тіла й костей не має, як бачите, що я їх маю». Сказавши це, Він показав їм руки й ноги. А як вони з радощів не йняли Йому це віри й чудувались, Він сказав: «Чи маєте ви тут що їсти?» Вони подали Йому кусень печеної риби. Він узяв його й спожив перед

ними. Потім Ісус до них промовив: «Це власне ті слова, що я, будиши ще з вами, сказав вам: Треба, щоб сповнилось усе написане про мене в законі Мойсея, в пророків та у псалмах». Тоді відкрив їм розум, щоб вони розуміли Писання, і до них мовив: «Так написано, що треба було, щоб Христос страждав і третього дня воскрес із мертвих, і щоб у Його ім'я проповідувалось покаяння на відпущення гріхів усім народам, почавши від Єрусалиму. Ви – свідки того (всього). Я вам пошлю те, що мій Отець обіцяв був. Сидіть у місті, аж поки не одягнетеся силою з висоти». І Він вивів їх аж до Витанії і, знявши руки свої, благословив їх. А як Він благословляв їх, віддалився від них і почав возноситись на небо. Вони ж, поклонившись Йому, повернулися з радістю великою в Єрусалим, і перебували весь час у храмі, славлячи та хвалячи Бога.

Запрошення

Коли Ісус Христос возносився на небеса, Він промовив доленосні слова: «Ідіть, отже, і зробіть учнями всі народи: хрестячи їх в ім'я Отця і Сина. І Святого Духа, навчаючи їх берегти все, що я вам заповідав» (Мт. 28, 19). У цих словах закладене місійне завдання, яке Він поклав на своїх апостолів і Церкву: плекати і нести Його Слово – Добру Новину – до всіх людей.

Десять днів, а саме час між святом Вознесіння Христового і перед Зісланням Святого Духа, є важливим періодом для апостолів і Церкви Христової, під час якого має відбутися переосмислення цих слів Христа. Це час утвердження у вірі: переміна страху на впевненість, смутку – на радість, ізольованості – на гостинність, бездіяльності – на солідарність і активну відповідальну дію. Це також важливий час для зустрічі розширеної пасторальної ради, вироблення стратегії діяль-

ності християнської спільноти і пошук відповідей на найважливіше питання: як донести Слово Боже до всіх людей, як відповісти на виклики життя кожної людини, як показати Божу любов до людини і Його пропозицію для розвитку людства і спасіння світу?

Людина повинна жити правдиво: в мирі, любові й справедливості. Той досвід і знання, які Христос нам залишив, і наша відповідь на Божу любов роблять нас насправді щасливими. Як після Зіслання Святого Духа апостоли перемінилися, стали іншими – безкомпромісними й рішучими, так і ми маємо перемінитися. У момент Вознесіння Господнього в учнів ще звучала нотка страху та непевності: *«Побачивши Його, вони вклонилися Йому, а деякі сумнівалися»* (Мт. 28, 17). Але тут розкривається Божа любов. Бог не картає людину за її слабкість, а дозволяє бути собою й надихає виявляти власну ініціативу, рухатися вперед: *«Та ви приймете силу Святого Духа, що на вас зійде, і будете моїми свідками в Єрусалимі, у всій Юдеї та Самарії й аж до краю землі»* (Ді. 1, 8).

Для плекання християнського життя, поживлення парафіяльного життя і посилення духу місійності пропонуємо протягом Декади місійності щодня виконати три місійних завдання: одне – на особистому рівні або рівні сім'ї, одне – на рівні парафії, а одне – на позапарафіяльному рівні, щоб торкнутися людей, які спрагли Божого Слова, але ще не пізнали Його, або на якийсь час від Нього відійшли. Тому запрошуємо кожного християнина по-новому відкрити у собі власні сили та пізнати Божу ласку, яка сходить на кожну людину як поміч із Неба через дію Святого Духа.

Перший день. П'ятниця

БОЖА ЛЮБОВ, ЩО ДАРУЄ РАДІСТЬ

Євангеліє від Йоана 14, 1-11

Слово Боже

«Господи, – каже до нього Тома, – не знаємо, куди Ти йдеш. І як нам знати тую путь?» Ісус до нього: «Я – путь, істина і життя! Ніхто не приходить до Отця, як тільки через мене. Якщо б ви мене пізнали, то й Отця мого пізнали б. Відтепер знаєте Його і бачили». А Филип Йому: «Господи, покажи нам Отця, і вистачить для нас». «Скільки часу я з вами, – каже Ісус до нього, – а ти мене не знаєш, Филіпе? Хто мене бачив, той бачив Отця».

Роздуми

У людському серці завжди нуртує бажання зустрітися зі своїм Творцем, як каже св. Августин: *«Неспокійне моє серце, Господи, поки не спочине у Тобі»* (Сповідь I, 1). З одного боку, Бог робить свій перший крок: *«Він, існуючи в Божій природі, не вважав за здобич свою рівність із Богом, а применив*

себе самого, прийнявши вигляд слуги, ставши подібним до людини» (Флп. 2, 6). З іншого боку, людина запрошена повністю довіритися Богові: *«Хай не тривожиться серце ваше! Віруйте в Бога, віруйте й у мене. В домі Отця мого багато жител»* (Йо. 14, 1-2).

Звідки в людини може взятися сила духу і бажання зробити крок на зустріч з Богом у дорозі до дому Отця, в якому багато жител? Відповідь проста – ЛЮБОВ. Саме з любові до людини Господь її сотворив і зробив вінцем усього створіння. Саме з любові до людини Господь став людиною, щоб її визволити від гріха і рабства. Від самого початку Бог заклав у глибину людської душі любов, доброту, відчуття краси і гармонії. Людина найщасливіша тоді, коли любить і коли її люблять. Гріх спотворив нашу здатність любити. Ісус Христос, Син Божий, нам об'явив, що Бог Є Любов, та що ми, будучи Його дітьми, також покликані бути іконами Божої доброти і любові.

Коротка проповідь

Для багатьох людей християнська релігія – це, на жаль, релігія строгих правил і страху: того не можна, там не стій, так роби. Але, насправді, християнство – це релігія любові й радості. Щоб це зрозуміти, потрібно познайомитися зі своїм Творцем. А знайомство людини з Богом – це завжди дуже трепетна й особиста подія в житті кожної людини. Людина не може бути повністю щасливою, якщо вона не спілкується з Богом і не черпає від Нього сили, мудрості та любові. Проте така зустріч вимагає сміливості й рішучості. Бог зробив свій перший крок і залишається вірним своїм обіцянкам, а людина натомість часто вагається, зрікається Бога, зневажає Його. Коли ж людина усвідомлює свою слабкість і бажає повернутися до свого Батька, не завжди знаходить у собі силу і відвагу розкая-

тися та попросити в Нього прощення. Людина часом навіть не знає, з чого почати цей рух до Бога, і думає, що Бог або байдужий, або не вибачить, або тільки й чекає, щоб покарати.

Але звідки в Бога береться сила і бажання йти людині назустріч, знаючи, що людина постійно падає в гріх і егоїзм? Звідки в людини може взятися сила духу, бажання підняти свої очі і зробити крок назустріч Богові у дорозі до дому Отця, в якому багато жител? Відповідь проста – любов. *«Любов – довготерпелива, любов – лагідна, вона не заздрить, любов не чваниться, не надимається, не бешикетує, не шукає свого, не поривається до гніву, не задумує зла; не тішиться, коли хтось чинить кривду, радіє правдою; все зносить, в усе вірить, усього надіється, все перетерпить. Любов ніколи не переминає»* (1 Кор. 13, 4-8). Саме з любові до людини Господь її сотворив і зробив вінцем усього створіння, саме з любові дає життя і великі таланти. Саме з любові до людини Господь став людиною, щоб її визволити від гріха і рабства. І водночас, в основі людського життя, в самій глибині людської душі закладена любов, доброта, відчуття краси і гармонії. Людина почуває себе найщасливішою тоді, коли її люблять і коли вона любить. Це чудово видно на прикладі любові між хлопцем і дівчиною, чи в любові батьків до дітей, чи в любові людини до рідної землі, до Батьківщини. Найвищою ж любов'ю є взаємна любов між Богом і людиною. Секрет любові – бачити в людині те потенційне добро, яке в ній сховане.

Бруно Ферреро розповідає одну історію про любов.

Весела компанія – троє хлопців і троє дівчат – їхала в автобусі на золоті пляжі Флориди. На них чекали лагідне сонце, теплий пісок, блакитна вода й море задоволення. Оточуючим вони дарували радісні усмішки. Їм хотілося, щоб усі навколо були щасливими.

Поруч із ними сидів молодий чоловік. Кожен сплеск радості, кожен вибух сміху болісно відгукувався на його похму-

рому обличчі. Він весь якось стискався і ще більше замикався в собі.

Одна з дівчат не витримала й підсіла до нього. Вона довідалася, що похмурого чоловіка звать Вінґо. З'ясувалося, що він чотири роки просидів у нью-йоркській в'язниці й тепер їде додому. Це ще більше здивувало супутницю. Чому ж він такий сумний?

– Ви одружені? – поцікавилася вона.

На це просте запитання прозвучала дивна відповідь:

– Не знаю.

Дівчина розгублено перепитала:

– Ви цього не знаєте?

Вінґо розповів:

– Коли я потрапив до в'язниці, то написав своїй дружині, що якщо їй буде важко мене чекати, якщо діти почнуть питати про мене і це завдасть їй болю... словом, якщо вона не витримає, нехай із чистою совістю забуде мене. Я зможу це зрозуміти. «Знайди собі іншого чоловіка, – писав я їй. – Навіть можеш мене про це не повідомляти».

– Ви їдете додому, не знаючи, що вас чекає?

– Так, – із зусиллям приховуючи хвилювання, відповів Вінґо.

Дівчина співчутливо поглянула на нього. І Вінґо не зміг не поділитися найголовнішим:

– Тиждень тому, коли мені повідомили, що за хорошу поведінку мене звільнять достроково, я написав дружині знову. При в'їзді в моє рідне місто ви помітите при дорозі великий дуб. Я написав, що, коли я їй потрібний, то нехай вона почепить на ньому жовту хустинку. Тоді я зйду з автобуса і повернуся додому. Але якщо вона не хоче мене бачити, то нехай нічого не робить. Я проїду мимо.

До міста було зовсім близько. Молоді люди зайняли передні місця й почали рахувати кілометри. Напруження в ав-

тобусі зростало. Вінґо заплющив очі. Залишилося десять кілометрів, п'ять...

І раптом пасажири зіскочили зі своїх місць, почали кричати і танцювати від радості. Глянувши у вікно, Вінґо закам'янів: усі гілки дуба були повністю засіяні жовтими хустинками. Тріпочучи на вітрі, вони вітали людину, котра поверталася у рідний дім.

Як же зустрине нас Господь, якщо ми з поканням повернемося до Нього? З радістю, адже Він сам обіцяв: *«На небесах більше радості буде за одного грішника, який покався, ніж за дев'ятдесят дев'ять праведників»* (Лк. 15, 7).

Цитата-свідчення

«Який є закон Люду Божого? Закон любові, любові до Бога і любові до ближнього згідно з новою заповіддю, що Господь нам залишив (пор. Йо. 13, 34). Але це не така любов, що виражається безплідною сентиментальністю чи чимсь невизначеним, це визнання Бога єдиним Господом життя та, водночас, прийняття ближнього, як справжнього брата, це подолання усіх поділів, ворожнеч, непорозумінь, самолюбства; не може бути одне без іншого. Скільки ще потрібно нам подорожувати, щоб насправді жити згідно з тим новим законом – законом Святого Духа, котрий діє в нас, законом милості, любові!» (Папа Франциск, 12 червня 2013).

Молитва

Сповнивши промисел щодо нас і те, що на землі, з'єднавши з небесним, вознісся Ти у славі, Христе Боже наш, ніяк не відлучаючись, але невідступно перебуваючи, Ти кличеш до тих, що люблять Тебе: Я з вами і ніхто проти вас. (Кондак Вознесіння)

Місійні завдання

1. Особистий/сімейний рівень. Спитаємо себе: чи я вірю, що Бог любить мене особисто. Помолімося за тих, хто нас любить, і за тих, хто нас ненавидить. Сьогодні-завтра покажімо нашу любов до рідних якимсь неочікуваним жестом чи добрим ділом.

2. Парафіяльний рівень. Спитаємо себе, як я даю своїм співпарафіянам зрозуміти, що вони мені брати і сестри. Йдімо до храму, завжди вітаючись одне з одним. Особливо самотнім даймо відчуття нашу братню любов.

3. Місійний рівень. Сьогодні-завтра зробимо три ненав'язливих компліменти незнайомим людям чи то на роботі, в крамниці, у громадському транспорті, чи просто сусідам, які живуть поруч.

Урочисте святкування першого дня Декади

Усією парафіяльною спільнотою після Святої Літургії (або ввечері, після молебня чи акафіста) та вищеподаної короткої проповіді проведемо перший день Декади місійності у спільному молитовному читанні всіх частин дня з «Путівника Декади місійності», роблячи наголос на виконанні щоденних місійних завдань. Запросімо бажаючих на один із запропонованих додаткових заходів: на молитву Живої парафії та вервичку, на молитовне читання Святого Письма або на зустріч із аніматорами й усіма мирянськими спільнотами. Поставмо на виході з храму чисті листочки паперу, кілька олівців і «Скриньку пропозицій», до якої парафіяни можуть подавати свої ідеї щодо покращення життя парафії.

Другий день. Субота

СВЯТИЙ ДУХ – УТІШИТЕЛЬ

Євангеліє від Йоана 14, 10-21

Слово Боже

І все, що попросите в моє ім'я, те вчиню, щоб Отець у Сині прославився. Вчиню, коли будь-що проситимете в моє ім'я. Якщо любите ви мене, то мої заповіді берегти-мете. І проситиму я Отця, і дасть Він вам іншого Утішителя, щоб з вами був повіки, Духа істини, якого світ не може сприйняти, бо не бачить Його і не знає. Ви ж Його знаєте; бо перебуває Він з вами, і буде в вас.

Роздуми

Сучасна людина сильно переймається, як до неї ставляться інші люди. А християнин іде за Христом і не переживає, що про нього думає світ. Коли гріхи опановують людиною у цьому світі, вона хоче, аби Бога не було взагалі. Гріх для неї стає спочатку невидимим, а потім він стає явним рабським ярмом. Він її паралізує, руйнує сім'ї та спільноти, робить во-

рогами цілі народи. Гріх стає звичкою, яку дуже важко викоринити і якої важко позбутися.

Коли ж Дух Святий наповнює людське серце, то очі починають бачити по-новому. У людині відбуваються глибокі зміни. Бог для неї перестає бути ворогом, а стає Світлом. Він – Той, який заради людини пожертвував власним Сином. Те, чого Господь бажає, тепер стає доброю волею людини. Ісус каже: *«Якщо любите мене, то мої заповіді берегтимете»* (Йо. 14, 15). Відтепер людина – вже не раб, але син або дочка, і під натхненням Святого Духа людина може звернутися до Бога словами *«Авва, Отче!»* (Рм. 8, 15), глибоко переконана, що вона є дитиною самого Бога. Ось що означає бути народженим від Духа Святого. До цього запрошує нас Свята Церква, і цією радістю людина ділиться з іншими людьми.

Коротка проповідь

Сучасна людина надто переймається різними речами, зокрема тим, як до неї ставляться інші. Ісус же не очікує від людини пояснень і виправдань. Він насамперед пропонує їй живе джерело своєї любові. Як стверджує о. Раньєро Канталамесса, ми можемо любити одне одного, бо те, що нас об'єднує, незмірно глибше від того, що розділяє нас. Ми єдині спільною вірою в Бога – Отця, Сина і Святого Духа, в Господа Ісуса – Бога і Людину, загальною любов'ю до Тіла Христового – Церкви, загальним закликком до святості, надією на життя вічне. Хіба цього мало?

І ще один важливий чинник об'єднує нас – наше загальне страждання. У тюрмах і таборах в'язні різних Церков ділили загальне страждання і зберігали загальну відданість Христові. Пам'ятаймо, що нам не тільки дозволено любити одне одного – нам ще й ніщо не перешкоджає в цьому. Господь дарував нам силу любити, і ми вільні зробити свій вибір. Ве-

ликий дар Божої любові вклав у наші серця Святий Дух. Бог обдарував нас надприродною здатністю любити – ось де коріння, основа християнської любові, ось справжні людські корені.

Поки людина живе в старій системі координат, Бог залишається для неї абстрактним і невидимим. Ми бажаємо матеріальних речей: грошей, задоволення, влади, жінки ближнього і того, що належить ближньому, а Господь для нас є Тим, хто мучить нас своїм «роби те, не роби цього». Коли гріхи опановують нас, нам хочеться, щоби Бога не було взагалі. Отакі ми, смертні.

Коли ж Дух Святий наповнює людське серце, то очі починають бачити по-новому. У людині відбуваються глибокі зміни. Бог перестає бути ворогом і стає Світлом. Він Той, який заради людини пожертвував власним Сином. Те, чого Господь бажає, тепер стає доброю волею людини. Ісус каже: *«Якщо любите мене, то мої заповіді берегтимете»* (Йо. 14, 15). Відтепер людина – вже не раб, але син або дочка, і під натхненням Святого Духа людина може звернутися до Бога словами *«Авва, Отче!»* (Рм. 8, 15), глибоко переконана, що вона є дитиною самого Бога. Ось що означає бути народженим від Духа Святого. До цього запрошує нас Свята Церква, і цією радістю людина ділиться з іншими людьми.

Часто ми думаємо, що можемо усього досягти своїми власними силами. Проте життя з Богом – це усвідомлення, що наше життя починає розгортатися у всій своїй красі лише тоді, коли ми повністю довіримося Богові. Він дасть нам сил звершити Його волю, наша сила волі зміцниться і ми можемо зробити дуже багато в житті, але тільки після того, як повністю довіримося Богові.

Одна добра християнка опинилася перед дверима до Неба. Була стривожена. Святий Петро ласкаво прийняв її, але мовив: «Щоби ввійти до Раю, треба набрати сто балів».

Жінка почала перелічувати: «Я була вірною дружиною все життя. Намагалася виховати по-християнськи своїх дітей. Не вповні вдалося це мені, але я зробила все, що змогла. Упродовж 22 років я була катехиткою. Працювала на користь місії, допомагала благодійній організації. Завжди намагалася добре ставитися до всіх, з ким мала справу, особливо до священика і своїх сусідів...».

Коли зупинилася, щоб перевести подих, святий Петро сказав їй: «Маєш два з половиною бали».

Для жінки це було тяжким ударом.

Тоді знову взялася перелічувати: «Опікувалася своїми старими батьками, пробачала сестрі, яка сварилася зі мною за спадщину. Ніколи не пропустила недільну Службу Божу, за винятком днів, коли народжувала дітей. Брала участь у богослужіннях і реколекціях під час Великого посту... Щодня молилася...».

Святий Петро сказав їй: «Маєш три бали».

Жінка впала у відчай. Як вона зможе набрати необхідних 100 балів? Перелічила все найважливіше. Важко буде знайти ще щось. Плачучи, тремтячим голосом вона сказала: «Якщо так, то я можу лише покладатися на Боже милосердя!»

«Оце сто балів!» – вигукнув святий Петро.

Процес переходу від свідомості раба чи слуги до свідомості сина і дочки Бога – це зростання від малого до великого, від гірчичної насінини до великого дерева. Цей процес можна проілюструвати на прикладі ще однієї притчі.

Одному чоловікові наснилося, ніби він у фірмовому магазині, а за прилавком – сам Бог.

– Що ви тут продаєте? – поцікавився чоловік.

– Усе, що хочете, – почув відповідь від Бога.

Ледве вірячи цим словам, чоловік вирішив попросити всього найкращого, чого тільки може людина бажати.

– Тоді я хочу внутрішнього умиротворення, любові та щастя, мудрості й свободи від страху, – сказав він. А подумавши, ще додав: – І не тільки для мене, а й для кожного на землі.

Бог усміхнувся:

– Боюсь, ти трошки не так мене зрозумів. Тут продаються не плоди, а тільки насіння.

Цитата-свідчення

«Люди так часто покидають Божі дороги і йдуть своїми дорогами на погибель душі й тіла. Щоб їх рятувати і вивести на правдиву дорогу, Христос дав нам ще один дар – дар над усі дари. Після свого святого Вознесіння, в 10 днів, прислав нам свого Святого Духа. І Дух Божий, даний нам, у нас живе і веде кожного, хто лишень схоче піддатися Його святому проводові, Божими дорогами християнського життя. І ви, мої дорогі, одержали той дар, дар великий, світлий, святий, що в душі кожного зокрема приймає, веде і вислуховує нашу молитву. Яке це безконечне добро, який чудесний небесний дар, яке це щастя – бути християнином!» (Митрополит Андрей, Великдень 1943 р.).

Молитва

Прийдіть, вірні, вийдемо на високу Оливну гору, на яку виходили апостоли, і, піднісши вгору серця і мислі, побачимо Господа, що нині возноситься. Йому, радіючи, вдячно закликаємо: Слава вознесінню Твоєму, Многомилостивий! (Вечірня, Стихира на стиховні)

Місійні завдання

1. Особистий/сімейний рівень. Зробімо іспит совісті відповідно до порад, які містяться у молитовнику, і подякуймо Богові за дар звільнення від гріхів, особливо через добру Сповідь. В сім'ї запровадьмо практику щоденного прощення провин, щоби ми не йшли до сну в гніві одне на одного.

2. Парафіяльний рівень. Якщо ми когось скривдили словом або вчинком, постановімо до Зіслання Святого Духа попросити прощення та простімо тому, хто нас скривдив.

3. Місійний рівень. Немає на світі людини без гріха. Сьогодні-завтра, кого б ми не зустріли, про кого би не почули в соціальних мережах, стараймося бачити ту людину Божими очима, як ту, яку Господь хоче спасти.

Урочисте святкування другого дня Декади

Усією парафіяльною спільнотою після Святої Літургії (або ввечері, після молебня чи акафіста) та вищеподаної короткої проповіді проведімо другий день Декади місійності у спільному молитовному читанні всіх частин дня з «Путівника Декади місійності», роблячи наголос на виконанні щоденних місійних завдань. Запросімо бажаючих на один із запропонованих додаткових заходів: на молитву Живої парафії та вервичку, на духовну бесіду або на презентаційну зустріч парафіяльних мирянських спільнот. Нагадаймо парафіянам, що на виході з храму є чисті листочки паперу, олівці і «Скринька пропозицій», до якої вони можуть подавати свої ідеї щодо покращення життя парафії. Запропонуємо парафіянам виготовити арку Святого Духа (див. Додаток 4), на якій можна буде вивішувати фотографії з участі парафіян та їхніх сімей у Святій Літургії та в заходах Декади місійності.

Третій день. Неділя Святих Отців

З НАМИ БОГ – МИ БОЖІ!

Євангеліє від Йоана 17, 1-11

Слово Боже

Отак мовив Ісус, а підвівши очі свої до неба, проказав: «Отче, прийшла година! Прослав свого Сина, щоб Син Твій Тебе прославив, згідно з владою, що їй Ти дав Йому над усяким тілом: дарувати життя вічне тим, яких Ти передав Йому. А вічне життя у тому, щоб вони спізнали Тебе, єдиного, істинного Бога, і Тобою посланого – Ісуса Христа... Молю ж за них: не за світ молю, лише за тих, яких Ти передав мені, бо вони – Твої. І все моє – Твоє, Твоє ж – моє, і в них я прославився. Я вже більш не у світі, а вони у світі, і я до Тебе йду. Отче Святий! Заради імени Твого бережи їх, тих, що їх Ти мені передав, щоб були одно, як ми!

Роздуми

Сучасна людина відчуває потребу належати до якоїсь спільноти, яка береже ті самі цінності: для родини, культу-

ри, народу, мови, професії, покликання. І попри всі технічні можливості для соціального спілкування, вона таки прагне автентичного персонального зв'язку з іншою людиною. Найбільш особливим стає момент, коли одна людина промовляє до іншої: «я – твій», «я – твоя» або «ти – мій», «ти – моя». У цю мить людина відчуває, що «належить» комусь, що вона є частиною якогось більшого важливого взаємного зв'язку.

Коли людина роздумує про Бога, їй стає зрозумілим зв'язок між Отцем, Сином і Святим Духом, бо такий зв'язок знаходить аналогії в людському досвіді. У Бозі все спільне: воля, розум, життя: «*і все мое – Твоє, Твоє ж – мое*» (Йо. 17, 10). Людина, яка не знає Бога, думає, що Бог живе своїм окремим життям, і навіть Йому втручатися в моє життя, або мені втручатися у Його життя. Але кондак Вознесіння Воскреслого Господа помагає нам зрозуміти, що людина запрошена до участі в Божому житті: «*те, що на землі, з'єднавши з небесним... Ти кличеш до тих, що люблять Тебе: Я з вами і ніхто проти вас!*». Особливим чином Бог присутній для нас у Пресвятій Євхаристії: «*Прийміть, їжте: це є тіло мое... Пийте з неї всі, це є кров моя Нового Завіту...*» (Мт. 26, 26–28). Христос каже людині: «Я – твій, а ти – моя», а людина каже Христу: «я – Твоя, а Ти – мій».

Коротка проповідь

Сучасній людині легко зрозуміти горизонтальні зв'язки. Люди пов'язані між собою родинними узами, тенетами культури, національності, мови, професії, покликання. Часом ці горизонтальні зв'язки розпадаються, і людина на якийсь час стає нещасною, оскільки почуває себе самотньо. Тоді вона шукає способів побудувати нові зв'язки – довіри, потрібності, залежності, підпорядкування тощо. Найтрепетнішим для неї стає момент, коли вона промовляє комусь слова, що

означають особистісний зв'язок: «я – твій», «я – твоя» або «ти – моя», «ти – мій». У цю мить людина відчуває, що вона «належить» комусь, вона є частиною якогось більшого важливого взаємозв'язку.

Коли людина роздумує про Бога, для неї також є зрозумілим зв'язок між Отцем, Сином і Святим Духом, бо такий зв'язок знаходить аналогії в людському досвіді, божественне взаємопроникнення – горизонтальне: «*і все мое – Твоє, Твоє ж – мое*» (Йо. 17, 10). У Бозі все спільне: воля, розум, життя. Людина, яка не пізнала Бога особисто, часом думає, що Бог живе за хмарами, десь у небі, і навіть Йому дбати про моє життя або мені входити у Його життя.

Але звістка про Воскресіння Христа та Його Вознесіння перетворює горизонтальні стосунки на вертикальні: «*Сповнивши промисел щодо нас і те, що на землі, з'єднавши з небесним, вознісся Ти у славі, Христе Боже наш, ніяк не відлучаючись, але невідступно перебуваючи, Ти кличеш до тих, що люблять Тебе: Я з вами і ніхто проти вас*» (Тропар Вознесіння). Стосунки між Богом і людиною є для людини таким зв'язком, у якому немає місця для зради з боку Бога. На Бога можна покластися, Йому можна довіритися. Християнин добровільно віддає себе Богові, що ми виражаємо на Літургії словами: «*Самі себе і один одного і все життя наше Христу Богові віддаймо*». А Бог добровільно віддає себе людині: «*Прийміть, їжте: це є тіло мое... Пийте з неї всі, це є кров моя Нового Завіту...*» (Мт. 26, 26–28). Христос каже людині: «Я – твій, а ти – моя», а людина каже Христові: «я – Твоя, а Ти – мій». Навчившись від цих вертикальних стосунків довіри і справжньої любові, людина не боїться довіряти іншим людям, вона готова йти назустріч іншій людині не лише в межах сім'ї, а й у ставленні до сусіда, до ближнього, до людини іншої професії чи покликання, зрештою до прихильника іншої конфесії чи релігії. Людина відкрита до всього світу.

Один священик розповів таку історію.

У парку гралися діти. Поблизу сиділи мами і, наглядаючи за своїми дітьми, розмовляли на різні теми. Хто що бачив, чув, дізнався. Одна мама поділилася своїми переживаннями від проповіді, яку почула минулої неділі. Темою проповіді була святість. І, звісно, почалася жвава дискусія з глибоким наголосом, що святим тепер неможливо бути, адже на кожному кроці є гріх. Людина слабка і тому спокушається. Хоч не-хоч, але грішити мусиш.

Тема швидко вичерпалася, і настала тиша. Останні репліки нічого доброго по собі не залишили, тільки посіяли безнадію. Тому кожна мама заглибилася у роздуми. Дехто час від часу зітхав, і в цих зітханнях можна було прочитати сумні думки... До святості далеко, значить Неба не бачити. І не тільки мамам, а й дітям, які живуть у цьому грішному світі. Тоді ж навіщо було їх народжувати? Хіба для того, щоб позбавити вічної радості?

У той час, коли молоді побожні мами сиділи в тиші, дитячий вигук перервав їхні роздуми.

– Ти світишся! – вигукнув до свого товариша один малюк, примружуючи очі.

Всі глянули у бік дитини. І справді, від одного хлопчика відходив дивний блиск.

Річ у тому, що крізь гілля дерева проходили промені сонця і спадали на малюка. У темному від тіні місці контраст був такий сильний, що видавалося, ніби дитина світиться.

Мати зачарованого від незвичного явища хлопця вигукнула:

– А ти стань там, де він стоїть, і побачиш, що буде з тобою!

Хлопчина вийшов із тіні і став під сонячне проміння. Ладне тепле світло покрило і його. Він засвітився також. Так з'явилася нова гра.

Тепер діти бігали від одного місця до іншого, ставали під сонячні промені та освічували себе. Дитячий сміх та веселість

гри заворожили мамів так, що вони навіть не відводили своїх очей від дивовижної простої дитячої забави.

За якусь мить один малюк підбіг своєї мами і сказав:

– Тепер ви світитеся!

Мама підняла свій погляд угору і усміхнулася:

– Так просто бути світлою!

Вона обійняла свого сина, поцілувала і прошепотіла йомуна вушко:

– Спасибі, що повернув мені надію на святість.

А малюк у відповідь поцілував матір і побіг далі гратися із променями сонця.

Ми захоплюємося святими людьми, забуваючи, що вони є лише відблиском Божої слави. Вони відкрилися на Божу благодать, і вона їх покрила. Бог своєю святістю освітив їх і прославив їх. Це може статися з кожним із нас, досить вийти із тіні на світло, вистачає шукати світла і перебувати під його промінням...

Дуже просто бути святими... Чи не так?

Цитата-свідчення

«Сказав Христос: це робіть на мою пам'ять, на мій спомин. Поети лишають свої твори на спомин, скульптори та мистці лишають свої статуї чи свої образи – лишають, щоб згадувати їх. А найбільший живий спомин залишив нам Ісус Христос: дав нам своє тіло, свою кров на те, щоб ми згадували – “сіє творіте...” – що те тіло й та пролита кров передані на відпущення гріхів» (Патріарх Йосиф Сліпий, 13 червня 1974 р.).

Молитва

Господи, я тут. Господи, я Твій! (Повторюймо цю молитву впродовж дня).

Місійні завдання

Особистий/сімейний рівень. Звернімося до Ісуса після Святого Причастя своїми словами і подякуймо Йому за Його присутність у нашому житті. Вдома після Літургії відмовмо разом одну з подячних молитов після Причастя. Зробімо це сімейною практикою.

Парафіяльний рівень. Приступивши до Святого Причастя, подумаймо про нашу парафіяльну спільноту і пригадаймо собі, що саме в той момент ми перебуваємо в найглибшій духовній єдності одні з одними.

Місійний рівень. Коли виходимо поза двері храму, особливо в неділю, у День Господній, стараймося, щоби перед невірними наша християнська поведінка була проповіддю про Бога, який хоче усе людство пригорнути до себе.

Урочисте святкування третього дня Декади

Усією парафіяльною спільнотою після Святої Літургії (або ввечері, після молебня чи акафіста) та вищеподаної короткої проповіді проведемо третій день Декади місійності у спільному молитовному читанні всіх частин дня з «Путівника Декади місійності», роблячи наголос на виконанні щоденних місійних завдань. Запросімо бажаючих на один із запропонованих додаткових заходів: на молитву Живой парафії та вервичку, на духовну бесіду або на презентаційну зустріч парафіяльних мирянських спільнот. Нагадаймо парафіянам, що на виході з храму є чисті листочки паперу, олівці і «Скринька пропозицій», до якої вони можуть подавати свої ідеї щодо покращення життя парафії.

Четвертий день. Понеділок

ГІЛКА, ЯКА ПРИНОСИТЬ ПЛІД

Євангеліє від Йоана 14, 27 – 15, 7

Слово Боже

«Я – виноградина правдива, а мій Отець – виноградар. Кожну в мені гілку, яка не приносить плоду, відрізує Він. А кожну, яка вроджує плід, Він очищує, аби ще більше плоду давала. Уже і ви чисті – словом, яким промовляв я до вас. У мені перебувайте – а я у вас! Як неспроможна гілка сама з себе плоду принести, якщо не перебуватиме вона на виноградні, ось так і ви, якщо не перебуватимете в мені. Я виноградина, ви – гілки. Хто перебуває в мені, а я в ньому, – той плід приносить щедро».

Роздуми

У Христовій Церкві одна з найважливіших гілок – це єпархія. Вона має свою територію і свого єпископа, який відповідає перед Богом за довірене йому стадо. Він же дбає про те, щоби його вірні мали добру духовну опіку в особі па-

роха-душпастиря. Парох не тільки керівник, а й, передусім, учитель, священик і духовний батько. Він покликаний бути прикладом любові до ближнього, керувати діяльністю своєї спільноти та організувати все життя парафії.

В місії парафії беруть участь не тільки священик-душпастир, а й усі її вірні. Усі разом, духовенство і миряни, повинні насамперед обговорювати потреби парафії та можливості працювати над Божими справами на місці свого проживання. Слід пам'ятати, що кожна парафія потребує, окрім Божої благодаті, людських і матеріальних ресурсів. Зокрема, ми повинні звернути увагу на три види дарів, які потрібні в Церкві, щоб вона могла виконати свою місію, – дари часу, талантів і скарбу (матеріальних благ). Особливу роль у парафії відіграють пасторальні та економічні ради. Найважливіше, щоби ніхто не почував себе непотрібним, бо стільки є роботи в Господньому винограднику! У Першому посланні апостола Петра читаємо: *«Служіть один одному, кожен тим даром, що його прийняв, як добрі домоуправителі різноманітної Божої благодаті»* (1 Пт. 4, 10).

Коротка проповідь

Катехизм Української Греко-Католицької Церкви «Христос – наша Пасха» влучно пояснює, звідки походить Церква і якою є її природа: *«Бог Отець у своєму милосерді звершив творіння світу в Ісусі Христі. Поширювати цю повноту Христос доручив апостолам: “Ідіть же по всьому світу та проповідуйте Євангеліє всякому творінню”* (Мр. 16, 15). *Церква – носій нового творіння – діє “у цьому світі”, хоч сама є не від світу цього* (див. Йо. 17, 14-16)» (§309). Церква є Тілом Христовим і Його Нареченою. Вона – єдина, свята, соборна і апостольська. Вона є Храмом Духа Святого з виразними дарами-харизмами. Видимою ознакою єдності Церкви

є єпископ, який звершує святі таїнства, особливо таїнство Євхаристії на престолі, навколо якого вся Церква збирається як гілки навколо стовбура великого Виноградника-Христа. Серед усіх єпископів єпископові Риму належить роль першого пастиря Церкви. Своім пастирським служінням єпископи опікуються всіма вірними, а їм у цьому допомагають священики і диякони.

Церква складається з єпархій, які мають свою територію. Кожною єпархією керує єпархіальний Єпископ, який відповідає перед Богом за довірене йому стадо. Єпископ дбає про те, щоб усі вірні, доручені його опіці мали добру душпастирську опіку в особі пароха-душпастиря. Парох як духовний батько проповідує Слово Боже, виконує завдання освячення та керівництва. Він покликаний бути прикладом любові до ближнього і провадити харитативну діяльність серед своєї спільноти та організовувати все життя парафії. Серед Божих дарів, які посідає Церква, є дар часу, талантів і скарбу (матеріальних дібр). Парафія є визначеною спільнотою вірних, тому, окрім Божої благодаті, вона потребує певних ресурсів, бо не може жити і діяти, зокрема, без матеріальної бази. Важливішими за гроші є час і таланти кожного віруючого. Для розбудови Божого Царства в межах парафії всі разом, духовенство і миряни, повинні обговорювати потреби та можливості для праці, а відтак спільно працювати, спільно діяти. Кожен християнин повинен знайти спосіб віддати частину свого часу для парафіяльного життя, бо наші дари і таланти потрібні Богові, щоби Він міг нашими руками перемінювати світ. Парафія повинна створити можливість, аби ці таланти проявилися. Вона має бути місцем, де парафіяни почувуються потрібними і де вона вдячна за кожний їхній внесок і кожную працю. Особливу роль у парафії відіграють пасторальні та економічні ради. Найважливіше, щоби ніхто не почував себе непотрібним, бо стільки є праці в Господньо-

му винограднику! У Першому посланні апостола Петра читаємо: «Служіть один одному, кожен тим даром, що його прийняв, як добрі домоуправителі різноманітної Божої благодаті» (1 Пт. 4, 10).

Італійський письменник і священник Бруно Ферреро пропонує на цю тему цікаву притчу.

Якось один чоловік підійшов до Ісуса і мовив:

– Учителю, усі ми знаємо, що Ти походиш від Бога і навчаєш нас іти шляхом істини. Але мушу Тобі сказати, що Твої послідовники, ті, яких називаєш своїм апостолами або своєю спільнотою, анітрохи мені не подобаються. Я побачив, що вони зовсім не відрізняються від звичайних людей. Ось недавно мені трапилося не на жарт посваритися з одним із них. Зрештою, всі-бо бачать, що Твої учні не завжди живуть у любові та злагоді між собою. Скажімо, знаю одного, який провадить не надто чисті інтереси... Хочу щиро поставити Тобі питання: чи можна належати до Тебе, не маючи нічого спільного з Твоїми так званими апостолами? Я хотів би піти за Тобою, хотів би бути християнином (якщо дозволиш це так окреслити), але без спільноти Церкви й усіх тих Твоїх учнів!

Ісус дуже зворушено й уважно подивився на нього.

– Послухай, – мовив Він, – оповім тобі одну історію. Якось кілька людей завели собі розмову. Коли на землю опустилася ніч, вони назбирали багато хмизу і розклали вогнище. Люди сиділи дуже близько одне до одного, вогонь зігрівав їх, а поблиски освітлювали їхні обличчя. Та ось одному з них, у якійсь хвилині, перестало подобатися бути зі всіма, відтак, засмучений, він відійшов. Він узяв з вогнища племінке поліно і пішов далеко. Його поліно спершу ще світило і гріло. Але невдовзі поблиск ослаб, а за якусь хвилину і зовсім згас. Самотнього чоловіка огорнули нічна темрява і холод. Хвильку ще помисливши, він устав, узяв своє поліно і приніс назад до вогнища своїх побратимів. Поліно тут же

розчервонілося і вибухнуло новим полум'ям. Чоловік знову сів разом з усіма. Він швидко зігрівся, а поблиск вогнища освітив його обличчя.

Усміхнувшись, Ісус повів далі:

– Той, хто належить мені, перебуває близько до вогню, разом з моїми приятелями. Я прийшов і приніс вогонь на землю і дуже прагну, аби він пломенів.

Церква є гарантією того, що людина перебуває близько біля вогню.

Цитата-свідчення

«Господь Бог, той господар... дав одному п'ять талантів, другому два, третьому один, і казав їм торгувати, працювати та розмножувати їх, бо за них колись прийдеться їм здати рахунок. Ми знаємо, який був вислід, і тому це для нас велика нині заохота і пересторога, щоб свої таланти – ті духовні спосібності, які кожному дав Господь Бог... – подвоїти, а то й потроїти, щоб їх ми зуміли опісля в своєму житті, у праці для себе, для своєї родини, для Церкви й народу якнайбільше використати та ними послуговуватися» (Патріарх Йосиф Сліпий, 6 жовтня 1974 р.).

Молитва

Пом'яни, Господи, тих, що ці дари Тобі принесли, і тих, за кого, ким і ради кого їх принесли. Пом'яни, Господи, тих, що плоди приносять і добро творять у святих Твоїх Церквах і пам'ятають про вбогих; воздай їм Твоїми багатими і небесними даруваннями; даруй, їм замість земного – небесне, замість дочасного – вічне, замість тлінного – нетлінне. (Божественна Літургія св. Василя Великого)

Місійні завдання

1. Особистий/сімейний рівень. Поцікавмося: чим живе моя парафія серед тижня і чи я міг би присвятити їй свій час чи якийсь талант. У своїх сім'ях звертаймо увагу на Богом дані таланти наших дітей і заохочуймо їх ділитися своїми талантами на добро інших.

2. Парафіяльний рівень. Виявляймо свою вдячність тим, хто виконує різні служіння в нашій парафіяльній спільноті. Постановімо взяти живу участь в організаційних зборах парафії, особливо для пасторального планування.

3. Місійний рівень. Даваймо добрий приклад волонтерства в християнській спільноті та запрошуймо інших ділитися своїми дарами, навіть таких, хто далекий від Церкви.

Урочисте святкування четвертого дня Декади

Усією парафіяльною спільнотою після Святої Літургії (або ввечері, після молебня чи акафіста) та вищеподаної короткої проповіді проведімо четвертий день Декади місійності у спільному молитовному читанні всіх частин дня з «Путівника Декади місійності», роблячи наголос на виконанні щоденних місійних завдань.

П'ятий день. Вівторок

ДЕ НАМ ШУКАТИ ПРАВДИ?

Євангеліє від Йоана 16, 2-13

Боже Слово

Виключать вас із синагог. А й година настане, коли то всяк, хто вас убиватиме, буде гадати, що служить тим Богові. Чинитимуть вам те, бо ані Отця, ані мене вони не спізнали. Сказав же я вам це, щоб ви нагадали те, що я вам говорив, коли прийде ота година... Кажу вам, однак, правду: Ліпше для вас, щоб я відійшов. Бо коли не відійду, то Утішитель до вас не зійде. Якщо ж відійду, – пришлю його до вас... Тож коли зійде той, Дух істини, Він і наведе вас на всю правду, – Він бо не промовлятиме від себе, лише буде повідати, що вчує, і звістить те, що настане.

Роздуми

Ісус Христос прислав Утішителя, який навчає і виховує нові покоління християн. Через Духа Святого людина має можливість впродовж усього свого життя глибше пізнавати правди святої віри. Ці правди передані у Святому Письмі, яке

творилося століттями під натхненням Святого Духа і дане людині для пізнання Бога, себе і світу. Божі правди передаються у текстах наших богослужінь, у писаннях Отців Церкви, в рішеннях Вселенських Соборів та іншими проявами учительського уряду Церкви. У катехизмі УГКЦ «Христос – наша Пасха» дуже гарно зібрано все основне, що кожен віруючий повинен знати.

Для пізнання Божих правд потрібне яскраве світло, а цим світлом є Дух – палаючий вогонь (Мт. 3, 11; Дан. 7, 9). На Літургії ми співаємо: *«ми бачили світло істини, ми прийняли Духа небесного, ми знайшли віру істинну...»*. Та до світла треба додати наше зусилля: плекати у собі відкритість до Божої правди, постійно шукати тієї правди. Божа правда вимагає нашої особистої жертви і нашої готовності ділитися нею з іншими, пам'ятаючи, що ціллю нашого життя є завжди єднання з живим Христом, воплоченим Словом Божим.

Коротка проповідь

Ісус Христос є добрим Пастирем, Спасителем і Учителем. Після свого вознесіння Він прислав Утішителя, який продовжує справу навчання і виховання нових поколінь християн, які відгукуються на запрошення Христа увійти до Царства Божого. Через Духа Святого Він змінює цей світ, а людина має можливість протягом усього свого життя глибше пізнавати себе, світ і Бога, людина пізнає правди святої віри (див. *Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом*, Боже Слово). Ці правди криються у Святому Письмі, яке Богом натхненне і дане людству для пізнання Бога, себе і світу. Ці правди також пояснює Катехизм, їх влучно тлумачили Святі Отці, а сьогодні єпископи та видатні богослови продовжують пояснювати Тайну Божого і людського життя. Проте для пізнання Бога потрібно також мати й інші знання: читання, рахуван-

ня, історії, філософії, фізики, економіки, соціології, психології, політології тощо. Світська освіта є невід'ємною частиною богопізнання, оскільки через освіту людина вчиться мислити, пізнавати себе, світ і Бога, вона здобуває професію, звершує своє покликання у суспільстві, через працю людина має можливість послужити іншим людям. Саме Церква була і залишається засновницею багатьох шкіл, училищ, академій. Перші і найбільші європейські університети постали з серця, ex corde, Церкви. Тому такою важливою є освіта, яка не завершується зі здобуттям диплому, а продовжується постійно, бо покликана нести правду в усі сфери людського життя.

Для доброї освіти потрібне яскраве світло, а цим світлом є Святий Дух, якого змальовують у Святому Письмі як палаючий вогонь (Мт. 3, 11; Дан. 7, 9). На Літургії ми співаємо: *«ми бачили світло істини, ми прийняли Духа небесного, ми знайшли віру істинну...»*. Особиста і літургійна молитва та участь у святих таїнствах Церкви є місцем просвічення людини, її розуму, серця та усього її життя. Глибока віра і пізнання правди, щира молитва та діяльне життя у праці й чеснотах є найкращим рецептом того, щоб впроваджувати Божі задуми в наш побут. Якщо людина не може чогось досягнути, то це тому, що або не має віри і знань, або погано чи нещиро й нерегулярно молиться, або не хоче чесно працювати, або і те, і те, і те. Ми віримо, щоб розуміти, і розуміємо, щоб поглиблювати свою віру. Водночас ми молимося, щоби поглиблювати свої стосунки з Богом, і молитовно спілкуємося з Богом, щоби поєднатися з Ним, перепросити, за свої гріхи, попросити про необхідні речі, подякувати за дари і просто Його прославляти (пор. 1 Тим. 2, 1).

Християнське виховання й освіта – це Божий дар, який поєднується з нашим розумом і серцем. Цей дар формує наш характер. Цей дар також відкриває нам істину. Але це формування відбувається поступово: від меншого до більшого, від

поверхневого до глибинного, від людського до божественного. У цьому процесі важливий позитивний духовний мікроклімат нашої душі, бо якщо робити щось з притиском чи через насилля, то можна більше нашкодити, ніж допомогти.

Тонку грань між поступовим розвитком і необхідністю дозволити людині розвиватися згідно з Божим задумом добре видно на прикладі історії про метелика.

Одного разу в коконі з'явилася маленька щілина. Перехожий, який випадково проходив поруч, довго стояв і спостерігав, як через цю маленьку щілину намагається вибратися метелик...

Минуло багато часу, метелик ніби покинув свої зусилля, а щілина залишалася такою ж маленькою. Здавалося, метелик зробив усе, що міг, і вже ні на що не мав сил...

Тоді перехожий вирішив допомогти метелику, він узяв складаний ніжик і розрізав кокон. Метелик негайно вибрався. Але його тільки було слабким і немічним, його крила були прозорими і ледь рухалися.

Чоловік продовжував спостерігати, думаючи, що ось-ось крила метелика розправляться й зміцніють і він полетить. Але цього не сталося!

Решту життя метелик волочив по землі своє слабке тільки, свої нерозправлені крила. Він так і не зміг полетіти...

А все тому, що чоловік, бажаючи йому допомогти, не розумів того, що зусилля для виходу через вузьку щілину кокона, необхідні метелику, щоб рідина з тіла перейшла в крила і щоб метелик зміг літати. Життя змушувало метелика з труднощами залишати свій кокон, аби могли рости і розвиватися.

Нам необхідно довіряти Божому задуму і докладати поступових зусиль у житті. Якби ми могли жити, не стикаючись із труднощами, то були б обділені. Ми не змогли би бути сильними, такими, якими є зараз. Ми ніколи не змогли би літати.

Звідси і народилося відоме вираження віри:

Я просив сил... А Бог дав мені труднощі, щоб зробити мене сильним.

Я просив мудрості... А Бог дав мені проблеми для вирішення.

Я просив багатства... А Бог дав мені мозок і м'язи, щоби я міг працювати.

Я просив можливість літати... А Бог дав мені перешкоди, щоб я їх долав.

Я просив любові... А Бог дав мені людей, яким я міг допомагати в їхніх проблемах.

Я просив благ... А Бог дав мені можливості.

Я нічого не отримав з того, про що просив. Але я отримав все, що мені було потрібно.

Цитата-свідчення

«Божє Слово має принести видимі плоди у нашому щоденному житті, бо лише ті, хто це Слово зберігає, тобто виконує, назвуться блаженними у Господа (пор. Лк. 11, 28). У наших парафіях не повинно бути жодної родини, яка б не мала Біблії. Всіх вірних закликаю до щоденного читання Святого Письма, найкраще – через участь у біблійних гуртках при парафії та через молитовне читання вдома» (Блаженніший Святослав).

Молитва

Нехай сповняться уста наші хвалення Твого, Господи, щоб ми співали славу Твою, бо Ти сподобив нас причаститися святих Твоїх божественних, безсмертних і животворящих Таїн. Збережи нас у Твоїй святині – весь день поучатися правді Твоїй. Алилуя, алилуя, алилуя.

Місійні завдання

1. Особистий/сімейний рівень. Наново перечитаймо самі або в сім'ї Пастирське послання Блаженнішого Патріарха Святослава «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом» (2011), і спитаймо себе, чи щось змінилося в нашому житті за той час.

2. Парафіяльний рівень. Постараймося, щоб у парафії можна було скористатися різного роду доброю літературою. Звертаймо увагу на те, як кожен може знайти щось для свого зростання в пізнанні правд віри.

3. Місійний рівень. Запропонуймо прочитати пастирське послання Блаженнішого Святослава «Жива парафія...» тим людям, які можливо ніколи не чули про це послання. Якщо я прочитав якусь добру духовну книжку чи побачив гарний релігійний фільм, то поділюся цим з іншими.

Урочисте святкування п'ятого дня Декади

Усією парафіяльною спільнотою після Святої Літургії (або ввечері, після молебня чи акафіста) та вищеподаної короткої проповіді проведемо п'ятий день Декади місійності у спільному молитовному читанні всіх частин дня з «Путівника Декади місійності», роблячи наголос на виконанні щоденних місійних завдань.

Шостий день. Серeda

ОСОБИСТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Євангеліє від Йоана 16, 15-23

Слово Боже

«Істинно, істинно говорю вам: Голоситимете, ридатимете, світ же радітиме. Журитиметесь, але журба ваша у радощі обернеться. Журба жінці, коли вона народжує, бо година її вибила. А вродить дитячко – з радощів, що людина на світ народилася, вже й пам'яті про болі нема! Оце й ви нині в журбі. Але я вас знову побачу, і зрадіє ваше серце, і ніхто ваших радощів від вас не відбере. І того дня ви не будете питати мене нічого. Істинно, істинно кажу вам: Чого б ви тільки попросили в Отця, – він дасть вам у моє ім'я».

Роздуми

Ісус Христос знав, що Його смерть на хресті завдасть великого болю і журби Його учням. Він пробував їх підготувати до цього: «Ще трохи, і ви не побачите мене більше, і знову ще трохи, – і побачите мене: я бо йду до Отця» (Йо. 16, 16).

Після Вознесіння Церква перебуває в подібній ситуації. Вона знову нетерпеливо чекає на повернення Христа, але цього разу вона може чекати впевнено та в повній радості, бо ж її сини і дочки, одержавши Духа Святого і будучи «христовими», мають безпосередній доступ до Отця в ім'я Господа Ісуса.

Цей безпосередній доступ до Отця накладає на нас певні обов'язки і повинен викликати в нас почуття особистої відповідальності за поширення Христового Євангелія – якщо не по всьому світі, то принаймні там, де ми живемо. Бути учнями Христовими – означає бути «такими, як Христос», як це гарно зауважив апостол Павло: *«Живу вже не я, а живе Христос у мені»* (Гал. 2, 20). Отож, ми повинні усі наші дані Богом дари, чи то природні, чи то надприродні, творчо віддавати для поширення Божого Царства. Мати особисту відповідальність – означає не боятися самому братися за якусь ініціативу і відважно просити в Бога-Отця сили, мудрості й усього, що нам потрібне для праці на Божу славу і для розвитку Церкви.

Коротка проповідь

Ісус Христос знав, що мав померти, і добре усвідомлював, що Його смерть на хресті розчарує учнів, завдасть їм великого болю і стане для них каменем спотикання. Він готував їх до цих подій своїми притчами і, зокрема, казав їм, що *«ще трохи, і ви не побачите мене більше, і знову ще трохи, – і побачите мене: я бо йду до Отця»* (Йо. 16, 16). Деякі апостоли, такі, наприклад, як Петро, з готовністю хотіли йти слідом за Христом, але пізніше, у відповідальний момент випробувань, зрікалися Його. Після Вознесіння Христа на Небо Церква переживає щось дуже подібне. Вона очікує на Христа, який обіцяв повернутися. Але Вона чекає на Нього

не в страсі й розчаруванні – навпаки, тепер Вона сповнена радості, глибокої надії і міцного нерозривного зв'язку з Богом, бо її сини і дочки охрещені і миропомазані, іншими словами, вони стали «Христовими» й отримали Духа Святого, вони спілкуються з Отцем в ім'я Господа Ісуса у Дусі Святому, вони стали тими, хто очікує і пришвидшує день Божого приходу (пор. 2 Пт. 3, 12).

Цей безпосередній зв'язок із Богом у Церкві дає нам силу і натхнення до життя, а з цього натхнення випливає бажання виконувати Божу волю і бути подібними до апостолів, беручи на себе особисту відповідальність за поширення Христового Євангелія в тих обставинах, у яких людина живе і працює. Деяких своїх учнів Христос кличе до місіонерства у своїх парафіях, деяких – за межами парафії, по сусідству, а деяких – у далеких країнах Сходу і Заходу, Півночі і Півдня. Бути учнями Христовими – означає бути «такими, як Христос», як це влучно сказав апостол Павло, коли писав: *«Живу вже не я, а живе Христос у мені»* (Гал. 2, 20). Отож, усі наші дані Богом дари, чи то природні, чи то надприродні, ми покликані творчо віддавати для поширення Божого Царства. А мати особисту відповідальність – означає не боятися самому брати на себе ініціативу і відважно просити в Бога-Отця і сили, і мудрості, й усього того, що нам потрібне для праці на Божу славу і для розвитку Церкви.

Ісус Христос закликає кожного християнина пропонувати свої дари і таланти на благо парафії. Бог дав кожній людині унікальні дари і таланти, які покликані бути доповненням у загальній справі розбудови церковної спільноти. Хтось має дар гарно говорити? Нехай буде своєрідним місіонером чи аніматором на парафії і провадить духовні бесіди про Бога. Якщо хтось відзначається доброзичливістю та безпосередністю, то може бути паламарем чи слідкувати за порядком у храмі. Якщо хтось дуже сильно любить присутність Божу, то

може стати дорослим вітларником. Якщо людина гарно співає, їй обов'язково треба запросити у церковний хор.

Можливо хтось є успішним учителем, тоді така людина може допомогти у катехизації. Якщо хтось любить дітей, то може стати аніматором у різних дитячих парафійських спільнотах. Будь-який досвід – бізнес, фінанси, зв'язки з громадськістю, психологія, юридична консультація, веб-дизайн, фотографія, макетування, столярні роботи, технічне обслуговування будівель або приготування їжі, випічки чи садівництво – усе це може знайти своє місце на парафії. Можливо, найбільший подарунок, який людина може запропонувати церкві, – це час. Таких людей парафія запрошує до посилення молитовного життя, Живої Вервиці, відвідин хворих, самотніх або до підтримки сімей, де є люди з особливими потребами. А можна заснувати кухню чи підтримати вже існуючу, яка годуватиме бідних і бездомних. Будь-яка ідея для нового служіння, праця у спільнотах та групах, організація подій, весь ентузіазм і енергія, які є в активних парафіян, можуть допомогти іншим людям отримати новий сенс життя й участі у парафійському житті. Головне не боятися брати на себе відповідальність, проявляти лідерські якості, а також уміння працювати в команді однодумців – воїнів Христа.

Свіже розуміння суті відповідальності можна знайти у східних філософів, які вчили мудрості життя через притчі. Притча про звук лісу показує основні риси доброго провідника.

Одного разу, щоби підготувати свого престолонаслідника до майбутнього правління, король Цао послав свого сина до великого майстра Пан Кі. Коли князь приїхав до великого майстра, той відправив його самого в ліс. Через рік князь повинен був повернутися в храм і описати майстру звуки лісу.

Минув рік, князь повернувся і розповів майстрові Пан Кі, що чув пісню зозулі, шелест листя, спів колібрі, дзижчання бджіл і шепіт вітру. Однак майстра ця відповідь не задовольнила, і він знову відіслав князя в ліс. Протягом декількох днів і ночей молодий князь сидів на самоті в лісі і прислухався до звуків. Але не почув нічого нового.

Одного ранку князь, мовчки сидячи під деревами, почав розрізняти слабкі звуки, яких він раніше не чув. Що більше він вслухався, то чіткішими ставали звуки. Почуття просвітлення огорнуло князя.

Повернувшись у храм, молодий князь Тай з благоговінням розповів майстрові Пан Кі, що почув нечувані звуки: як розкривається квітка, як сонце нагріває землю, як трава вбирає ранкову росу.

Майстер схвально кивнув. «Чути нечуване – це необхідна якість для доброго правителя. Тільки коли лідер навчиться прислухатися до сердець людей, чути їх неозвучені почуття, невиражений біль і невисловлені скарги, він зможе викликати довіру у свого народу, зрозуміти, коли щось неправильно, і дізнатися справжні потреби його громадян.

Держави зазнають краху, коли їх провідники слухають тільки поверхневі слова і не проникають глибоко в душі людей, щоби почути їхні справжні думки, почуття і бажання».

Цитата-свідчення

«Співвідповідальність вимагає зміни менталітету, особливо щодо ролі мирян у Церкві, яких слід вважати не «співпрацівниками» духовенства, а особами справді «співвідповідальними» за буття і діяльність Церкви. Отже, важливо, аби зріле і віддане мирянство було об'єднане, здатне зробити свій особливий внесок у місію Церкви» (Папа Венедикт XVI, до Католицької Акції, 10 серпня 2012 р.).

Молитва

Насити нас милістю Твоєю вранці, щоб ми раділи й веселились по всі дні наші. Звесели нас мірою днів, за яких засмутив еси нас, мірою літ, що ми в них звиділи горе. Хай з'явиться Твоїм слугам Твоє діло, і слава Твоя їхнім дітям. І ласка Господа, Бога нашого, хай буде над нами, і стверди діло рук наших; стверди його – діло рук наших! (Псалом 90 (89), 14–17).

Місійні завдання

1. Особистий/сімейний рівень. Подумаймо, що ми як сім'я зробили за минулий рік для того, аби наша парафія зростала. Скажімо парохіві: яку особисту відповідальність у парафії ми готові взяти на себе.

2. Парафіяльний рівень. Подумаймо, якою є система організації волонтерства у парафії і як її можна покращити, щоби парафіяни відчули свою особисту відповідальність за життя парафіяльної спільноти.

3. Місійний рівень. Розкажу іншим, за що я відповідаю в парафії і чому саме до неї ходжу (що мені найбільше подобається).

Урочисте святкування шостого дня Декади

Усією парафіяльною спільнотою після Святої Літургії (або ввечері, після молебня чи акафіста) та вищеподаної короткої проповіді проведемо шостий день Декади місійності у спільному молитовному читанні всіх частин дня з «Путівника Декади місійності», роблячи наголос на виконанні щоденних місійних завдань.

Сьомий день. Четвер

СПІЛЬНОТА МОЛИТВИ

Євангеліє від Йоана 16, 23-33

Боже Слово

«Просіте ж – і ви одержите, щоб радощів ваших було вщерть. Оповідав я вам про те притчами. Надходить година, коли вже і притчами не промовлятиму до вас, лише – одверто про Отця звістую вам. Ось того дня проситимете ви в моє ім'я, – і я вже не кажу, що за вас Отця буду благодати: Отець бо й сам любить вас, бо ви мене полюбили і повірили, що я від Бога вийшов».

Роздуми

Будьмо привітні одне до одного, як годиться улюбленим Отця. Коли ми приходимо на Божественну Літургію, то пам'ятаймо, до якої великої родини належимо. Це відчуття спільноти-родини треба постійно плекати. Не забуваймо вітатися одне з одним, коли збираємось у храмі. Одних людей ми знаємо добре, інших – лише трохи, а ще інших – не знаємо вза-

галі. Але ж ми є однією спільнотою дітей Божих! Докладімо зусиль, аби не тільки познайомитися з іншими членами парафії, а й щоб цікавитись, які в них життєві виклики, радості й болі, щоби знати, про що просити в Бога, за що дякувати.

Третя Божа заповідь – «*Пам'ятай день святий святкувати*» (Вих. 20, 8) – зобов'язує нас відвідувати храм щонайменше в неділю і на великі свята. Проте ми знаємо, що багато наших сусідів, рідних і знайомих ходять до церкви лише на найбільші свята. Щоби частіше ходити, вони мусять відчувати себе частиною великої християнської і парафіяльної родини. Основне, отже, показати їм, що ми раді їх бачити на молитві з нами в спільноті улюблених учнів Христових. А коли хтось не відгукується на всякі наші запрошення чи заохочення, не судімо їх, а молімося за них до Святого Духа. Він же Той, хто зрушує серця, відкриває Христа для кожного, провадить до Отця.

Коротка проповідь

Кожен християнин має що запропонувати своїй парафіяльній спільноті. Проте в кожній парафії вже багато чого відбувається. Чому б не поцікавитися, а що саме священники або миряни організують для нашої парафіяльної спільноти. Пригляньмося до дошки оголошень, запитаймо священника, поцікавмося у старшої сестриці чи паламаря. Божественна Літургія є центром життя спільноти, але позалітургійні молитовні зустрічі, біблійні гуртки, реколекції, концерти, маївки, катехизація для дітей та дорослих, збори харитативного комітету та інша діяльність – це також участь у Божественній Літургії, тільки на іншому рівні, на рівні втілення в життя християнського покликання і чеснот. Інші парафіяльні служіння, діяльність та заходи допомагають поглибити нашу духовність і побудувати парафію як сильну спільноту, де люди

краще пізнають Бога, Церкву та одне одного і допомагають потребуючим.

Будьмо привітні одне до одного. Коли ми приходимо на Божественну Літургію у вихідні дні та свята чи на празник, чи на якусь парафіяльну подію, то пам'ятаймо, що ми належимо до великої родини, яка виходить за рамки кровних узів, мови і культури, і єднає у собі Церкву видиму і невидиму. Не забуваймо вітатися одне з одним і усміхатися одне до одного, як це робили наші прародичі. Зараз ще можна спостерігати, як люди у церкві після короткої приватної молитви підводяться і вітаються з тими, хто праворуч, ліворуч, позаду і спереду. Але, на жаль, це перетворилося радше у формальність, а не є щирим християнським привітом. Спробуймо відновити цю чудову традицію і щоразу, коли вітаємося у церкві з іншими парафіянами, зробімо це щиро, але ненав'язливо. У нашій парафії одних людей ми знаємо добре, інших – лише трохи, а ще інших – не знаємо взагалі. Докладімо зусиль, щоби познайомитися з іншими членами парафії, особливо, коли це нові люди, яких Ви раніше не бачили. Уявіть, як би вам було приємно, коли ви зайшли би до церкви в іншому місці, а хтось із парафіян підійшов до вас, привітався і сказав, що вам тут раді.

Запропонуймо членам сім'ї, друзям, сусідам і колегам приєднатися до вас у неділю на Божественній Літургії. Третя Божа заповідь – «*Пам'ятай день святий святкувати*» (Вих. 20, 8) – запрошує нас відвідувати храм щотижня в неділю, а також у свята. Проте ми знаємо, що більшість людей, навіть наші родичі і рідні, ходять до церкви лише на великі свята. Переважно це стається тому, що вони не відчувають себе частиною великої родини. Але якщо вони зараз не вважають, що потрібно регулярно ходити до церкви, то запросіть їх прийти на парафіяльну подію, яка запланована чи після обіду в неділю, чи протягом тижня. Ці люди можуть бути неготові до присутності на Божественній Літургії, але

вони отримають задоволення від участі у цікавій парафіяльній події або від зустрічі з іншими парафіянами і так зможуть побачити чудові речі, які пропонує наша Церква. Це також допоможе їм відновити відчуття того, що вони належать до цієї родини, і, можливо, у майбутньому вони самі стануть активними членами спільноти. Не засуджуймо їх, якщо вони не мають бажання ходити до церкви, але час від часу ненав'язливо запрошуймо їх, розкажимо їм, як вам особисто допомагає Бог, і молимося, щоби вони подолали перешкоди, які заважають їм прийти до Бога і до Церкви.

Про ефективність праці спільноти свідчить ще одна історія зі сивого минулого.

Колись давно учні сирітської монастирської школи у вільний від занять і роботи час грали з учнями інших шкіл щось на кшталт сучасного футболу. Команда, яка перемагала на змаганнях, отримувала на певний період невеликі привілеї, а також подарунок з рук старця. Одного разу після занять, напередодні нового змагання, учні підійшли до старця і запитали його:

– Учителю, скажи, чому нам так рідко вдається перемогти наших суперників, адже ми такі самі молоді, спритні і швидкі, як вони. У чому секрет перемоги? Може, в удачі?

У відповідь на це старець попросив учнів почекати і вийшов з кімнати. Через якийсь час він повернувся, несучи в руках осколки вази. Давши кожному учневі по уламку, старець сказав:

– Я розкрию секрет перемоги лише тому з вас, хто, проявивши мудрість і кмітливість, зможе намалювати повну вазу такою, якою вона була до того, як я її розбив.

Сказавши це, старець вийшов. Учні, збентежені нелегким завданням, взяли в руки олівці і папір для малювання й, ретельно вивчаючи кожен свій осколок, почали малювати. Оскільки кожен з них хотів стати тим єдиним, кому Учитель

відкриє секрет, вони сіли віддалік один від одного і малювали, прикриваючи зображення рукою так, щоб ніхто інший не зміг побачити малюнка.

Закінчивши свої роботи, вони прийшли до мудреця, кожен потай сподіваючись на те, що саме його малюнок виявиться правильним. Старець подивився на роботи, але серед них не виявилось жодної правильної: всі учні намалювали різні вази, гарні і не дуже, але жодна з них не була схожа на ту, яку він розбив. Тоді старець повернув учням їхні роботи і попросив ще раз спробувати свої сили.

Об'єднавшись після невдачі, вони нарешті показали один одному свої роботи і були вражені тим, наскільки несхожими виявилися їхні малюнки. Тоді, порадившись, вони вирішили з'єднати свої черепки, відтворити вазу, а тоді намалювати її. Склеївши осколки, вони побачили, що одного шматочка не вистачає. Тоді юнаки повернули склеєну вазу до себе цілою стороною і без особливих зусиль перемалювали її у первозданний вигляд. Після цього вони вирушили до мудреця, чекаючи на його відповідь.

Взявши в руки малюнок, старець усміхнувся і сказав:

– Я бачу, ви вже знайшли відповідь на своє питання. Справді, перемога дістається лише тим, хто, не боячись забути про себе самого, стає єдиним цілим зі своїми товаришами.

– Учителю, а що означає той відсутній осколок, який, щоправда, не завадив нам намалювати вазу? – запитали учні.

– Ах, так, – сказав старець, виймаючи черепок, якого бракувало, – це – удача ваших суперників, дія якої, при правильному розрахунку, завжди залишається у ваших руках.

Цитата-свідчення

«Парафія є спільнотою спільнот. У ній існують різні молитовні групи, братства та молодіжні організації. Всі вони

покликані укріплювати єдність і любов між членами парафіальної спільноти. Підтримуючи одні одних молитвою, обмінюючись Божими дарами та співпрацюючи в дусі Христового служіння, зможемо втілювати у життя синодальну програму «Святість об'єданого люду Божого» (*Патріарх Святослав*).

Молитва

Пом'яни, Господи, тут присутніх людей і з оправданих причин відсутніх, і помилуй їх та нас по множеству милости Твоєї; скарбниці їх сповни всяким добром; подружжя їх у мирі й одномислії збережи, младенців вигодує, молодь навчи, старців піддерж, малодушних потіш, розсіяних собери, заблуканих поверни і приєднай до Твоєї соборної й апостольської Церкви. (*Божественна Літургія св. Василя Великого*)

Місійні завдання

1. Особистий/сімейний рівень. Зробімо іспит сумління щодо нашої особистої молитви та спільної молитви нашої сім'ї. Сьогодні-завтра окремо помолімося за здоров'я і спасіння наших рідних, сусідів, друзів, співробітників.

2. Парафіальний рівень. Оголосімо про богослуження в парафії якимось новим методом (плакати, соціальні мережі, листівки...). Допоможемо молитовним спільнотам у парафії набути нових членів.

3. Місійний рівень. Якщо ми знаємо когось, хто не ходить регулярно на богослуження до храму, запропонуймо їм піти з нами. Якщо вони відмовляться, спитаймо, чи ми можемо від їхнього імені помолитися в якомусь особливому наміренні.

Урочисте святкування сьомого дня Декади

Усією парафіальною спільнотою після Святої Літургії (або ввечері, після молебня чи акафіста) та вищеподаної короткої проповіді проведемо сьомий день Декади місійності у спільному молитовному читанні всіх частин дня з «Путівника Декади місійності», роблячи наголос на виконанні щоденних місійних завдань.

Восьмий день. П'ятниця

СЛУЖІННЯ БЛИЖНЬОМУ В ПОТРЕБІ

Евангеліє від Йоана 17, 18-24

Слово Боже

«Як послав еси мене у світ, так послав і я їх у світ. Віддаю себе за них у посвяту, щоб і вони були освячені в істині. Та не лиш за цих молю, але і за тих, які завдяки їхньому слову увірують в мене, щоб усі були одно, як Ти, Отче, в мені, а я в Тобі, щоб і вони були в нас об'єднані; щоб світ увірував, що Ти мене послав».

Роздуми

Парафія – це духовний дім, дім Батька, де людина зустрічається з Богом, де люди діляться одні з одними радістю і смутком, де пропонують підтримку для тих, хто шукає відповідей на життєві питання, де допомагають загоїти рани, завдані життєвими випробуваннями і трагедіями. Парафія – це місце, де люди можуть пізнати любов і доброту Божу через відкрите серце і добрі діла учнів Христа.

Хто найбільше потребує нашої допомоги? Безхатченки, бідні, сироти, вдови, люди з особливими потребами, самотні, сім'ї, в яких чоловіки або жінки перебувають на війні або загинули, тощо. Це – наші сусіди, які живуть біля нас. Нам важко їх зрозуміти, якщо ми самі ніколи не переживали те, що вони переживають. Ми щасливі, що маємо родину і друзів, які зможуть допомогти нам у скруті. Але уявімо на секунду, що в одну мить весь світ від нас відвернувся. Нам тоді здається, що і сам Бог про нас забув. Саме в такій найскрутнішій ситуації безцінним є добре слово і жест доброти з боку справжнього християнина. Якщо ми справді маємо намір увійти у Царство Небесне разом з Христом, тоді візьмімо близько до свого серця слова Ісуса Христа: *«Бо все, що зробили ви одному з найменших оцих, те мені ви зробили»* (Мт. 25, 40).

Коротка проповідь

У наші часи люди, які ходять до церкви, хочуть відчутти, що вони по-справжньому належать до своєї парафії. А що таке парафія? Парафія – це святе місце, місце спасіння людини. Це – місце, де у святих таїнствах Бог у прямому розумінні цього слова торкається людини, входить у її життя, єднається з нею, а людина зустрічається і єднається з Богом. На парафії зростає наше розуміння того, що означає бути послідовниками Ісуса Христа. Парафія – це місце, де люди отримують духовну поживу, керівництво, натхнення і силу – не тільки від священників, а й від інших членів спільноти. Парафія – це духовний дім, дім Отця, і водночас це місце, де люди також зустрічаються одне з одним і діляться своїм життям. Тут ми ділимося радістю і горем, підтримуємо одне одного, пропонуємо підтримку тим, хто перебуває у пошуках сенсу життя, а також допомагаємо загоїти рани, завдані випробуваннями життя і трагедіями. Парафія – це найважливіше ядро су-

спільства і народу, де люди знайомляться, знаходять нових друзів, простягають руку підтримки тим, кому в цьому житті пощастило менше. Парафія – це найкраще середовище, в якому людина може втілити в життя засади Євангелія.

А чи ми запитували себе, ким є ті люди, які найбільше потребують нашої допомоги? Безхатченки, бідні, сироти, вдови, люди з особливими потребами, самотні, сім'ї, в яких чоловіки або жінки зараз перебувають на війні або загинули, тощо. Це – наші сусіди, які живуть поруч. Нам важко їх зрозуміти, якщо ми самі ніколи не переживали те, що вони переживають. Ми часто молимо Бога про родину і друзів, які завжди зможуть допомогти нам у скрутних життєвих ситуаціях. Але уявімо на секунду, що в одну мить весь світ від нас відвернувся, і ми втратили дах над головою, зубожіли, осиротіли, овдовіли, стали неповносправними, самотніми, пішли на війну чи загинули. Тоді здається, що й сам Бог про нас забув. Саме в такій найскрутнішій ситуації безцінними є миле слово і жести доброти від справжнього християнина. Не багато слів, а просто кілька слів підтримки, не обов'язково фінансова допомога, а просто можливість побути разом, спілкуватися, їсти разом, працювати і ділитися тягарями одне одного, як каже апостол Павло: *«Носіть тягарі один одного, і так виконаєте закона Христового»* (Гал. 6, 2). Якщо ми справді маємо намір увійти у Царство Небесне разом з Христом, тоді візьмімо близько до свого серця слова Ісуса Христа: *«Бо все, що зробили ви одному з найменших оцих, те мені ви зробили»* (Мт. 25, 40).

Поміч, яку ми пропонуємо ближньому, дуже швидко повертається до нас. Про це свідчить одна історія.

Молодий чоловік на ім'я Браян їхав безлюдною дорогою, коли побачив на узбіччі заглохлий Мерседес.

У ньому була літня жінка, на вигляд зовсім розгублена. Він зупинився перед її машиною, вийшов зі свого старого

Понтіака і попрямував до жінки. Дама була дуже перелякана.

Весь час, поки вона сиділа в машині, ніхто не зупинився. А цей молодий чоловік, чи не заповдіє він їй зла? «Я вам допоможу, мадам», – сказав він. – «Пересядьте в мою машину і зігрійтеся трохи; моє ім'я Браян Андерсон». Він побачив, що в Мерседесі пробите колесо. Але через свій вік жінка не могла з цим впоратися. Браян присів, глянув під машину, щоб визначити, куди примістити домкрат, потер руки, щоб зігріти пальці, і взявся до роботи.

Помінявши колесо, Браян усміхнувся. Дама запитала, скільки вона винна йому за роботу, неважливо як багато. Браян відповів, що вона йому нічого не винна. Він просто допоміг комусь у скрутну хвилину. Бо тільки Бог знає, скільки разів люди допомагали йому в минулому.

Він сказав, що якщо вона дійсно хоче відплатити, нехай наступного разу, коли побачить когось у скруті, допоможе цій людині і тоді згадає про нього. Через кілька кілометрів жінка побачила ресторан. Вона зупинилася й увійшла туди, щоб зігрітися і перекусити. Дівчина, яка її обслуговувала, привітно усміхнулася, незважаючи на те, що весь день провела на ногах. Дама бачила, що ні робота, ні її вагітність, ні втома не позбавили її привітності! Закінчивши вечеряти, дама заплатила дівчині 100-доларовою банкнотою. Дівчина пішла по решту. Але дама швидко вийшла з ресторану. Повернувшись, дівчина побачила на столі лише записку. Сльози бризнули з її очей, коли вона прочитала те, що написала їй дама: «Ви мені нічого не винні. Я просто пройшла повз. Хтось допоміг мені сьогодні, і я це роблю для вас. Якщо ви справді хочете відплатити мені, то ось що потрібно зробити: не дозволяйте цьому ланцюжку любові закінчитися на вас». Під серветкою на столі лежали ще чотири банкноти по 100 доларів. І як тільки дама могла знати, що дівчина і її чоловік перебували у великій нужді?

Вдома дівчина, притулившись до чоловіка, ніжно поцілувала його і тихо сказала: «Все буде добре. Я люблю тебе, Браяне Андерсон».

Є стара приказка: «Добро нікуди не зникає», відкриті долоні завжди щось отримують.

Цитата-свідчення

«Ви їдете до людей, везете дарунки і хочете з ними поспілкуватися. Поводьтеся так, щоб на завершення вашого там перебування в серцях, очах і устах тих людей, яких ви зустрінете, постало питання: Чому ви нас так любите? Думаю, що якщо ви відчуєте таку реакцію, то ваша подорож буде надзвичайно успішною» (*Блаженніший Любомир Гузар, 2 листопада 2008 р.*).

Молитва

Бо Ти еси, Господи, поміч безпомічним, надія безнадійним, бурями гнаним спаситель, плаваючим пристановище, недужим лікар. Сам для всіх будь усім, відаючи кожного і прохання його, дім і потребу його. Избав, Господи, город цей (село це, обитель цю), і всякий город, і країну від голоду, пошести, землетрусу, потопу, вогню, меча, нашестя чужинців та міжусобної брані. (*Божественна Літургія св. Василя Великого*)

Місійні завдання

1. Особистий/сімейний рівень. За останній рік як я особисто вчинив якесь добро ближньому в потребі? Поговорімо в родині й постановімо щомісяця разом робити щось добре для того, хто поруч і є в потребі.

2. Парафіяльний рівень. Часто інформуймо парафіян про заходи соціального служіння в парафії. Повідомляймо парафіянам про членів парафії, які потребують якоїсь помочі (особливо про старших самотніх людей). Заохочуймо парафіяльну молодь до організації та реалізації якоїсь ініціативи на користь потребуючих на території парафії.

3. Місійний рівень. Подивімося, може по сусідству біля нас живе особа чи родина, яка зараз перебуває у скруті. Спробуймо чимось допомогти цій людині, цим людям – добрим словом, якоюсь конкретною допомогою.

Урочисте святкування восьмого дня Декади

Усією парафіяльною спільнотою після Святої Літургії (або ввечері, після молебня чи акафіста) та вищеподаної короткої проповіді проведемо восьмий день Декади місійності у спільному молитовному читанні всіх частин дня з «Путівника Декади місійності», роблячи наголос на виконанні щоденних місійних завдань. Запросімо бажаючих на один із запропонованих додаткових заходів: на молитовну зустріч у стилі Тезе або на духовну бесіду. Нагадаймо парафіянам, що на виході з храму є чисті листочки паперу, олівці і «Скринька пропозицій», до якої вони можуть подавати свої ідеї щодо покращення життя парафії. Запропонуймо парафіянам вивісити на арці Святого Духа фотографії з участі парафіян і їхніх сімей у Святій Літургії та у заходах Декади місійності.

Дев'ятий день. Субота

ПАСИ МОЇ ВІВЦІ

Євангеліє від Йоана 21, 15-25

Слово Боже

Коли ж поснідали, каже Ісус до Симона Петра: «Симоне Йонин! Чи любиш ти мене більш, ніж оці?» – «Так, Господи, – відрікає той Йому, – Ти знаєш, що люблю Тебе». Тож мовить йому: «Паси мої ягнята!» і знову, вдруге каже до нього: «Симоне Йонин! Чи любиш мене?» «Так, Господи, – відвічає Йому, – Ти знаєш, що люблю Тебе». І мовить йому: «Паси мої вівці!» і втретє йому каже: «Симоне Йонин! Чи любиш ти мене?» і засмутився Петро, що аж утретє його питає: «Чи любиш мене», – то й каже Йому: «Господи, Ти все знаєш, Ти знаєш, що Тебе люблю!» і каже йому Ісус: «Паси мої вівці!»

Роздуми

Для Йоана Богослова Ісус Христос – Добрий пастир. Він – Той, хто «життя своє за овець покладе» (Йо. 10, 11), знає своїх, і свої Його знають (пор. 10, 14). Він кличе овець,

і вони слухають Його голосу (пор. 10, 3). У Церкві душпастир покликаний бути таким самим – знати своїх і бути готовим віддати за них життя. За голосом такого душпастиря піде кожна віруюча душа, бо в ньому вона може побачити образ самого Христа.

Йти за добрим пастирем – означає підтримувати його в його різноманітній праці, морально, молитовно і, так, фінансово. Добрий пастир дбає, щоби його стадо зростало в розумінні правд віри, збиралося разом у радості на молитву, допомагало ближнім у потребі. Та не може Церква виконувати свою місію без якоїсь фінансової бази. Ми усі це розуміємо. Будівництво, ремонти, світло, опалення, посуд, книжки, допомога бідним – усе це вимагає коштів. А коли йдеться про загальноцерковну місійну діяльність, якій присвячена Декада місійності, потрібно, аби кожна парафія глянула назовні й подумала, як підтримати Блаженнішого Святослава і місцевого Єпископа, щоби Боже Слово дійшло до тих, які ще його не почули, і тим збільшилося Христове стадо.

Коротка проповідь

Церкву заснував Христос і освятив Дух Святий. Христос є головою Церкви, а ми, вірні, є членами Тіла Христового (Еф. 4, 16). Цей Дух продовжує підтримувати існування Церкви, що й до кінця світу «врата адові не здолають її» (Мт. 16, 18). Проте Церква – це організм боголюдський: у ній невидимо перебуває Бог і водночас видимо діють люди, хрещені в ім'я Отця, Сина і Святого Духа. І якщо Господь ніколи не бариться зі своїм благословенням, підтримкою та освяченням нашого життя, то з нашого боку нерідко бувають затримки, сумніви і недовіра. Дуже часто наша слаба участь у житті парафії впливає з того, що ми не відчуваємо того, що належимо до цієї спільноти. А ніщо так не скріплює

цього відчуття, як усвідомлення, що храм Божий – то наш спільний дім, і що нам, християнам, про нього слід подбати. Ми знаємо, як дорого утримувати свій власний будинок чи квартиру. Парафії сьогодні стикаються із щоразу вищими витратами, забезпечення яких залежить винятково від парафіян. Серйозно погляньмо на гроші, які ми складаємо на церкву щотижня. Чи збільшуємо ми свої пожертви відповідно до зростання вартості продуктів і послуг? Пожертва на церкву – це більше, ніж звичайне фінансове зобов'язання за функціонування установи. Якщо ми збагнемо просту істину – все, що ми маємо, є даром від Бога, – тоді зрозуміємо, що підтримувати роботу Бога в Церкві і на парафії є невід'ємною частиною нашого духовного життя.

Нам потрібно посилити молитву за свої парафії. Потрібно молитися за священників, дяків, паламарів, старших сестриць, охоронців, хористів, членів парафіяльної ради та всіх, хто задіяний у парафіяльному житті. Молячись вервичку чи Ісусову молитву, проводячи час у тиші перед образом Христа чи Богородиці, долучаючись до парафіяльного життя, підтримуючи церкву фінансово, даючи милостиню, перебуваючи в пості або зносячи будь-які особисті випробування чи страждання, ми можемо відчутти, що ми не одні – що ми єднаємося з Богом у спільноті братів і сестер, у єдиній Божій родині. Тоді ми почнемо відчувати духовну підтримку для всієї доброї праці, яка здійснюється в нашій парафії. Молімося також за навернення наших сестер і братів християн, які відхилилися від життя у вірі, за навернення тих, які живуть без віри, за людей, які перебувають у пошуках сенсу і мети життя. А щодо місійної діяльності всієї нашої Церкви, якій присвячена ця Декада місійності, то потрібно, аби кожна парафія відчула відповідальність за всю Церкву, особливо за молоді парафії, які недавно були засновані, або за ті, які ось-ось відкриватимуться. Подумаймо також, як підтримати

Блаженнішого Святослава і місцевого Єпископа, щоб Боже Слово дійшло до тих, які ще його не почули, – і щоб через це збільшилося Христове стадо.

Жодна парафія не є досконалою, та навіть найкращі парафії можуть стати ще кращими. Уявіть, що станеться, якщо кожна людина в нашій парафії зробить одну маленьку річ, аби зробити нашу Церкву ліпшою!

Якось один бідняк зустрів мудреця і запитав у нього:

– Мудрий чоловіче, чому я такий бідний?

– Тому що ти не практикуєш щедрість.

– Але як же мені бути щедрим, якщо мені нічого віддати іншим?

– У тебе є п'ять речей, за допомогою яких ти міг би практикувати щедрість, але ти цього не робиш.

– Які це речі? Прошу, розкажи мені.

– Своїм обличчям ти можеш дарувати усмішки іншим, але ти цього не робиш. Своїми очима ти можеш дивитися на інших поглядом любові й турботи, але ти цього не робиш. Своїми устами ти можеш говорити іншим щось добре, але ти цього не робиш. Своїм серцем ти можеш бажати щастя іншим, але ти цього не робиш. І своїм тілом ти можеш робити щось хороше для інших, але ти цього не робиш. Ти багатий настільки, наскільки собі дозволяєш!

На цю тему є ще й інша притча.

Жили в одну місті три багатії. Кожен мав по тонні золотого піску. Й ось одного разу вирішили вони обдарувати своїм багатством місто, в якому жили.

Перший багач завантажив увесь пісок на літак і розвіяв його над містом. Але від цього людям не стало жити легше, адже не стануть вони збирати ледве помітні піщинки, розкидані по всьому місту.

Другий відлив золоті монети і роздав кожному по одній. Але і це мало змінило життя людей: золото, що дісталось бід-

някам, вони швидко витратили, адже на нього багато не купиш. І від нього залишилися тільки солодкі спогади.

Третій продав пісок, а на виручені кошти збудував для бідних житло, створив їм умови для праці, їхнім дітям побудував дитячі садочки і школи.

Кожен із багатіїв віддав по тонні золота, але наскільки різними виявилися засоби їх роздавання, настільки різними були й результати.

Минули роки. Про перших двох багатіїв та їхні вчинки залишилися лише записи в міських архівах. Про третього досі передаються вдячні розповіді, а про його щедрість, любов, милосердя і мудрість ходять легенди.

Цитата-свідчення

«Серед апостолів найбільше рятунку і покаяння, а може, й потіхи потребує Петро. Він же у тих страшних годинах, у котрих Христа ставляли перед суд, три рази відрікся Господа, на голос служниці, слуги чи сторожа з клятьбою заперечував, що ніколи не знав Христа. (...) Йому Христос являється вже тієї першої днини, певно, з ним довше розмовляє, потішає, очищує, підносить, освячує душу ученика так, як гончар чи скульптор виробляє глину, з котрої виходить архитвір» (Митрополит Андрей, Великдень 1939 р.).

Молитва

Господь – мій пастир: Нічого мені не бракуватиме. На буйних пасовиськах Він дає мені лежати; веде мене на тихі води. Він відживляє мою душу, веде мене по стежках правих імени ради свого. Навіть коли б ходив я долиною темряви, – я не боюся лиха, бо Ти зо мною. Жезло Твоє й палиця Твоя – вони дають мені підтримку. Готуєш стіл для мене

перед моїми противниками; Ти голову мою помазав миром, переливається мій кубок. Добрість і милість будуть мене супроводити усі дні життя мого, і житиму в домі Господнім по вічні віки. (Псалом 22(23)).

Місійні завдання

1. Особистий/сімейний рівень. Увечері помолімося за нашого парафіяльного священика і за всіх наших душпастирів, дякуючи Богові за їхнє служіння.

2. Парафіяльний рівень. Звернімо особливу увагу на тих у нашій Церкві, хто працює на місійних теренах або у різних капеланіях. Парохи, слідкуймо за працею Пасторально-місійного відділу УГКЦ і розповідаймо вірним про життя нашої Церкви там, де немає створених структур.

3. Місійний рівень. Постараймося сьогодні-завтра скласти свою пожертву, щоби підтримати місійну діяльність нашої Церкви та єпархії.

Урочисте святкування дев'ятого дня Декади

Усією парафіальною спільнотою після Святої Літургії (або увечері, після молебня чи акафіста) та вищеподаної короткої проповіді проведемо другий день Декади місійності у спільному молитовному читанні всіх частин дня з «Путівника Декади місійності», роблячи наголос на виконанні щоденних місійних завдань. Запросімо бажаючих на один із запропонованих додаткових заходів: на молитву Живої парафії та вервичку, на духовну бесіду, на підсумкову і святкову зустріч усіх мирянських спільнот та молитовних груп, на нічні чування або на підготовку до парафіяльного соборчика. Нагадаймо парафіянам, що на виході з храму є чисті листочки паперу, олівці і «Скринька пропозицій», до якої вони

можуть подавати свої ідеї щодо покращення життя парафії. Запропонуймо вірним вивісити на арці Святого Духа фотографії з участі наших парафіян і їхніх сімей у Святій Літургії та у заходах Декади місійності.

Десятий день. Неділя П'ятдесятниці

НАША МІСІЯ: БУТИ НОСІЯМИ СВЯТОГО ДУХА

Євангеліє від Йоана 7, 37–52; 8, 12

Слово Боже

Останнього ж великого дня свята стояв Ісус і закликав на весь голос: «Коли спраглий хтось, нехай прийде до мене і п'є! Хто вірує в мене, як Писання каже, то ріки води живої з нутра його потечуть!» Так Він про Духа казав, що його мали прийняти ті, які увірували в Нього. Не прийшов був ще Дух Святий, бо Ісус не був ще прославлений... І ще промовляв до них Ісус, і так їм казав: «Я – світло світу. Хто йде за мною, не блукатиме у темряві, а матиме світло життя».

Роздуми

Який це чудовий образ Святого Духа – ріка живої води, яка тече з нутра тих, хто вірують у Христа. Кожен із нас, коли бачить якусь ріку, хоче зупинитись і глянути, як тече вода.

Наша думка облітає тих, яким та вода приносить життя і радість. Подібно діє Святий Дух через нас і робить нас Божим знаряддям, аби ми приносили іншим життя і радість. Він дає нам різні дари (пор. Іс. 11, 2–3: мудрість, розум, рада, сила, знання, побожність і страх Божий), а ми, своєю чергою, покликані приносити Його плоди (пор. Гал. 5, 22–23: любов, радість, мир, терпеливість, милість, доброта, вірність, лагідність, стриманість) для зростання Церкви Христової.

Можна сказати, що Святий Дух дає нам пізнати Христа як Світло світу і веде нас до життя в Христі. Він чинить кожного з нас носієм Божої благодаті, Христовим апостолом, свідком Його правди і світилом доброти Божої. Доходимо, отже, висновку, що Господь кличе нас до активного християнського життя. Він запрошує нас сміливо брати на себе відповідальність і тим змінювати на краще наше суспільство, переображувати наші парафії, покращувати наше життя у світлі Доброї Новини. Ісус світ переміг (Йо. 16, 33) і, даючи нам свого Духа Святого, кличе нас до святості й свідчення Його доброти та милосердя. Не біймося ділитися даром віри з іншими людьми. Відчуймо підтримку Ісуса Христа, який не залишив нас самими. Просімо натхнення Святого Духа, щоби сповнювати волю Божу в усьому.

Коротка проповідь

Десять днів Декади місійності збігли швидко. Протягом цих днів у нас була нагода пригадати різні аспекти нашого духовного життя. Ми говорили про особисте утвердження у вірі, про Божу любов, що дарує радість, і про Смерть та Воскресіння Ісуса Христа як про шлях до справжньої свободи людини. Ми також з'ясували, що спасіння людини тісно пов'язане зі спасінням світу та всіх інших людей. Тому ми потребуємо мати сім'ю, спільноту і Церкву, щоби вчитися від ін-

ших, щоби з іншими ділитися своїм досвідом, а також щоби приводити до Христа тих, хто Його ще не пізнав або пізнав лише поверхнево. Наше особисте пізнання Христа залежить від того, чи ми пізнаємо Писання, чи хочемо змінити свій спосіб життя і чи ми готові інтегрувати святу віру і Божі знання в щоденне життя: у нашій сім'ї, на роботі, якщо вчимося, то в науці – всюди, де ми перебуваємо. Ми доходимо висновку, що Господь кличе нас до активного християнського життя. Він запрошує нас сміливо брати на себе відповідальність: реформувати на краще наше суспільство, позитивно перемінювати наші парафії, поліпшувати наше життя у світлі Доброї Новини. Бо Ісус світ переміг (Йо. 16, 33) і, даючи нам свого Духа Святого, кличе нас до святості й свідчення Його доброти і милосердя (2 Пт. 3, 11-12).

Наше свідчення і проповідь найкраще проявляються у служінні ближньому, особливо тому, хто перебуває в потребі. Варто лише трошки приглянутися до своїх сусідів чи членів парафії, як відразу видно, скільки Господь дає нам нагод послужити, скільки нагод, щоб стати святими. Проповідь Слова Божого і допомога ближньому передбачає дари Святого Духа, зокрема дари часу, талантів і грошей. Збалансоване поєднання цих дарів може звершити великі справи, а навіть чуда. Не біймося проповідувати Слово Боже всім. Відчуймо підтримку Ісуса Христа, який нас самими не залишив, зарядімося натхненням Святого Духа, щоби сповнювати волю Бога-Отця у нашому особистому житті і в житті Церкви та народу.

Святий Дух діє через нас і робить нас Божим знаряддям, аби приносити іншим життя і радість. Він дає нам різні дари: мудрість, розум, раду, силу, знання, побожність і страх Божий (пор. Іс. 11, 2-3), а ми, своєю чергою, покликані приносити Його плоди: любов, радість, мир, терпеливість, милість, доброту, вірність, лагідність, стриманість (пор. Гал. 5, 22-23) для зростання Церкви Христової.

Місійна діяльність – нести всім Слово Боже – починається з нашого справжнього повноцінного активного християнського життя. Якщо ми житимемо з Богом і свідчитимемо радість життя з Богом у мирі й любові, тоді люди, що біля нас, відчуватимуть ласку Божу, яка щедро виливається на нас, і також тягнутимуться до Бога. Треба ставити перед собою сміливі завдання наvertати ближніх до Бога, але водночас пам'ятати, що ми можемо бути ефективними лише тоді, коли постійно поглиблюємо своє духовне життя.

Про ефективність праці свідчить одна історія, яку розповідає Бруно Ферреро і з якої ми можемо зробити висновки також для себе. Це історія, яка свого часу була висвітлена і по телебаченню, і на радіо, і в газетах.

В один із років проводили щорічні всесвітні змагання на силу та кмітливість. Вони відбувалися в британській Колумбії. У фінал вийшли канадець і норвежець. Їхнє завдання було – повалити найбільшу кількість дерев кожен на певній однаковій ділянці лісу. Змагання тривало з восьмої години ранку до четвертої дня.

Пролунав свисток, і два лісоруби взялися до роботи. Вони рубали дерево за деревом. Ще не минула година, як канадець раптом почув, що норвежець зупинився. Зрозумівши, що це його шанс, канадець подвоїв свої зусилля. Через десять хвилин було чути, що норвежець взявся до роботи. І вони працювали майже синхронно. Перед десятою норвежець знову зупинився, а канадець, бажаючи скористатися слабкістю противника, знову активізувався. І вже через десять хвилин обоє синхронно працювали. За годину норвежець вкотре ненадовго перервався, а канадець з дедалі більшою радістю продовжував свою роботу в тому ж ритмі, відчуючи запах перемоги.

І так збіг весь день. Щогодини норвежець зупинявся на десять хвилин, а канадець продовжував роботу. Коли про-

лунав сигнал про завершення змагання, канадець був абсолютно впевнений, що приз у нього в кишені.

Уявіть собі, як він здивувався, дізнавшись, що програв.

– Як так вийшло? – запитав він у норвежця. – Щогодини я чув, як ти на десять хвилин припиняєш роботу. Як, хай тобі грець, ти примудрився зрубати більше дерев, ніж я? Це ж неможливо.

– Насправді все дуже просто, – відповів норвежець. – Щогодини я зупинявся на десять хвилин. І поки ти продовжував рубати ліс, я гострив свою сокиру.

Цитата-свідчення

«Святий Дух вчить нас. Він є внутрішнім Учителем. Він веде нас правильною дорогою, через життєві обставини. Він показує нам дорогу, шлях. У ранній Церкві, християнство називали “Дорогою” (пор. Ді. 9, 2), і сам Ісус є дорогою. Святий Дух вчить нас іти за Ним, іти Його слідами. Більше, ніж учителем науки, Святий Дух є учителем життя» (Папа Франциск, П'ятдесятниця 2014 р.).

Молитва

Благословен еси, Христе Боже наш, що премудрими рибаків явив, зіславши їм Духа Святого, і ними уловив вселенну. Чоловіколюбче, слава Тобі. (Тропар П'ятдесятниці)

Місійні завдання

1. Особистий/сімейний рівень. На завершення Декади місійності гляньмо на список дарів і плодів Святого Духа. Спитаємо себе: які дари я бачу в своїй сім'ї, які плоди приносив я за останній рік.

2. Парафіяльний рівень. Відкріймо очі на дари Святого Духа, які проявляються у нашій парафіяльній спільноті. У плануванні життя парафії маймо намір також приносити плоди Святого Духа.

3. Місійний рівень. Навчімо себе розглядати усю нашу особисту поведінку та все наше життя в християнській спільноті через призму місійності – як нагоду свідчити іншим про любов і доброту Божу.

Урочисте святкування десятого дня Декади

Усією парафіяльною спільнотою після Святої Літургії (або ввечері, після молебню/акафіста) та вищеподаної короткої проповіді проведімо десятий день Декади місійності у спільному молитовному читанні всіх частин дня з «Путівника Декади місійності», роблячи наголос на виконанні щоденних місійних завдань. Запросімо вірних на підсумкову і святкову зустріч, запропонуємо сфотографуватися біля Арки Святого Духа, котра прикрасить вашу парафію на П'ятидесятницю (детальніше – Додаток 4). Водночас, Арку Святого Духа можуть прикрасити фотографії парафіяльних заходів цьогорічної Декади місійності. Нагадаймо парафіянам, що на виході з храму є чисті листочки паперу, кілька олівців і «Скринька пропозицій», до якої парафіяни можуть подавати свої ідеї щодо покращення життя парафії.

ЗАПРОШЕННЯ ДО МІСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПАРАФІЇ

Десять днів, а саме час між святами Вознесіння Христового і Зіслання Святого Духа, є важливим періодом для Апостолів і Церкви Христової, бо це час утвердження у вірі. Це також важливий час вироблення стратегії діяльності християнської спільноти і пошук відповідей на найважливіше питання: як донести Слово Боже до всіх людей, відповісти на виклики життя кожної людини, показати Божу любов до людини і Його пропозиція для розвитку людства. У лоні Української Греко-Католицької Церкви такі завдання і перспективи Церкви були сформульовані Блаженнішим Святославом у його Пастирському листі «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом» у 2011 р. З практичної точки зору, щоб Декада місійності була ефективною, потрібно взяти до уваги те, що святкові дні і неділі переважно мають більший резонанс серед парафіян, ніж у будні дні. Тому Декада має дві внутрішні динаміки: перша фаза – від четверга свята Вознесіння до Неділі Отців Першого Вселенського Собору, а друга фаза – від понеділка до Неділі Зіслання Святого Духа.

Новизною Декади місійності є активне залучення *аніматорів декади* – активних мирян, семінаристів, монахинь та монахів, котрі за побажанням пароха можуть провести заходи Декади місійності у парафіях. Аніматори Декади можуть стати усі бажаючі, проте набір у групу *аніматорів декади* відбувається обов'язково за рекомендацією пароха або духівника спільноти, до якої належить особа, якщо та чи інша спільнота не є парафіяльною. Для успішного проведення Декади місійності вистачає залучити до активної участі дві-три особи, які попередньо пройдуть відповідний вишкіл.

Пропонуємо три різні варіанти реалізації Декади місіїності, щоб її проведення відповідало реаліям різних парафій та допомогло справді їм розвиватися відповідно до їхніх можливостей і потреб: **Вступний рівень, Рівень I та Рівень II.**

На **Вступному рівні** миряни запрошені до присутності на Літургії та до роздумів й виконання місійних завдань згідно з Путівником Декади для мирян.

Два наступних рівні передбачають перелік заходів, які будуть відбуватися у перші вихідні (п'ятниця-субота-неділя) та другі вихідні (п'ятниця-субота-неділя). Програму заходів цих двох рівнів проводитимуть священники і/або *аніматори декади* разом з активними парафіянами.

Рівень I розрахований для парафій, на яких поки-що немає жодних мирянських спільнот.

Рівень II – для активних парафій, де вже діють кілька мирянських спільнот.

Пропонуємо проводити Декаду місіїності згідно з такою схемою:

- Після Літургії у празник Вознесіння Господнього священник або *аніматори* розповідатимуть про значення Декади Місіїності і про те, як вона буде реалізовуватись на парафії впродовж цих десяти днів, а зокрема на вихідних згідно з Методологічними вказівками щодо проведення Декади місіїності (див. нижче). Ці презентації повинні базуватися на матеріалах, поданих у двох перших Додатках: Місія та природа Церкви (Додаток 1) і Місіїність мирян і парафіяльної спільноти (Додаток 2).
- Оскільки Декада місіїності має на меті оживити місійний дух в Церкві, то священники і *аніматори декади* матимуть завдання під час представлення Декади місіїності поділитися своєю вірою і даватимуть свідчен-

ня власного навернення, розказуватимуть про досвід життя вірою або про те, ким для них є Бог. Також заохочуватимуть до виконання місійних завдань, які запропоновані на кожен Декади місіїності.

- У п'ятницю-суботу-неділю після свята Вознесіння Господнього, а також у п'ятницю-суботу перед святом Зіслання Святого Духа і в саму неділю цього свята парох разом з *аніматорами* проводитимуть додаткові заходи (молитва, розважання, знайомства, обговорення, ігри, тощо).

Для ефективного проведення Декади місіїності, з благословення Блаженнішого Святослава, у 2018 р. започаткує свою діяльність **Школа аніматорів Декади місіїності**. Аніматори Декади місіїності стануть активними помічниками священників для проведення Декади місіїності, а відтак упродовж усієї діяльності парафії.

Школа тричі на рік матиме тематичні вишколи, на яких розглядатимуть наступні питання: як проголошувати керигму, чим є учнівство як наслідування Ісуса Христа, що таке Церква і якою є роль мирян у її житті у світлі Документів Церкви, чим є християнська спільнота і її значення для життя Церкви. Перша зустріч Школи аніматорів Декади місіїності відбуватиметься напередодні проведення Декади місіїності для того, щоб підготуватися до її проведення. Тема зустрічі – керигма. Друга зустріч матиме місце після проведення Декади місіїності для обговорення результатів праці і для того, щоб підтримати ініціативи аніматорів, котрі, сподіваємося, вони розпочнуть під час проведення Декади. Мета другої та третьої зустрічі Школи матимуть характер формаційний для аніматорів Декади, щоб сприяти їхньому зростанню. Третя зустріч Школи відбудеться восени і буде присвячена темі «Християнська спільнота» у різноманітних її аспектах. Тематика кожної зустрічі буде підкріплена роботою у малих

групах та практичними завданнями (біблійне читання Lectio Divina, молитва в стилі Тезе тощо).

Хто може стати таким *аніматором декади*?

- кожен практикуючий християнин – мирянин, семінарист, богопосвячена особа
- кожен, хто має бажання служити Богові та Церкві
- кожен, хто належить до певної спільноти чи групи мирян
- готовий вчитися чогось нового та розвиватися
- готовий жертвувати своїм часом
- готовий бути відповідальним
- готовий працювати в команді
- візьме участь у вишколі
- візьме участь в організаційних зустрічах по проведенні Декади місіїності
- візьме участь у проведенні Декади місіїності на власній парафії або, при потребі та за бажанням аніматорів, на іншій парафії.

У програмі вишколу *аніматорів декади*:

- спільна молитва, Літургія і час для особистої зустрічі з Богом
- спілкування та час, щоб бути разом
- навчання основ кериґми (також для глибшого особистого пережиття віри)
- ознайомлення з Документами Церкви про апостолят мирян
- настанови про поставу *аніматора* (джерела віри, духовність, роль в Церкві, особистий приклад)
- тренінг по роботі в команді

- навчання (і практика!) про те, як говорити свідчення, як проводити малу групу ділення, молитовне читання Слова Божого, тощо
- практичні поради щодо проведення заходів Декади на парафії
- зустріч із представниками різних спільнот та груп мирян, які ймовірно будуть представлені під час проведення Декади місіїності
- ознайомлення з діяльністю мирянських спільнот та пошук шляхів взаємодії із парафією через співпрацю чи заснування таких спільнот й груп при парафії

Завданням *аніматорів декади* є не лише допомогти пароху провести Декаду місіїності з метою оживити парафію, але також стати нагодою для самих парафіян стати християнськими провідниками, допомагати існуючим спільнотам поживлювати свою діяльність, а молодим людям надати підтримку в християнському житті та передати досвід провадження християнських спільнот.

Усіх бажаючих просимо звертатися
за телефоном 067 296 2444 (Олеся Колос)
або написати імейл на адресу: misioner-ugcc@ukr.net.

Якщо комусь не вдалося зголоситися цього року,
щоб стати аніматором, можна це зробити наступного року.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ДЕКАДИ МІСІЙНОСТІ

Наочна таблиця програми Декади місійності

ПЕРШИЙ РІВЕНЬ

Для парафій, у яких поки що немає мирянських спільнот

ПЕРШІ ВИХІДНІ			ДРУГІ ВИХІДНІ		
П'ятниця	Субота	Неділя	П'ятниця	Субота	Неділя
<ul style="list-style-type: none"> • Молитва Живої парафії та вервичка (страсні таїнства) за парафію, парохів та священників • Молитовне читання Слова Божого «Мир вам!» за методом Lectio Divina для дорослих 	<ul style="list-style-type: none"> • Молитва Живої парафії та вервичка (радісні таїнства) за всіх, хто служить у парафії • Духовна бесіда для молоді на тему: «Як бути вільною людиною?» • Духовна бесіда для дорослих на тему: «Як здобути справжню свободу?» • Виготовлення арки Святого Духа 	<ul style="list-style-type: none"> • Молитва Живої парафії та вервичка (славні таїнства) за Батьківщину • Духовна бесіда для дорослих на тему: «Блаженні миротворці» (Мт. 5, 9) • Встановлення «Скриньки пропозицій» 	<ul style="list-style-type: none"> • Молитовна зустріч у стилі Тезе на тему служіння ближньому • Духовна бесіда для дорослих на тему: «Взаємодопомога» 	<ul style="list-style-type: none"> • Молитва Живої парафії і вервичка (радісні таїнства) з роздумами про плоди Святого Духа, з наміренням зростати у плодах Святого Духа та за єдність парафії • Духовна бесіда для молоді на тему: «Де твій скарб?» • Духовна бесіда для дорослих на тему: «Сила до життя – благодать Святого Духа» • Нічні чування «Від Воскресіння до П'ятдесятниці» • Зустріч парафії – парафіяльний Соборчик 	<ul style="list-style-type: none"> • Підсумкова і святкова зустріч на тему: «Бути носіями Святого Духа!»

ДРУГИЙ РІВЕНЬ

Для активних парафій,

де вже є кілька мирянських спільнот

ПЕРШІ ВИХІДНІ			ДРУГІ ВИХІДНІ		
П'ятниця	Субота	Неділя	П'ятниця	Субота	Неділя
<ul style="list-style-type: none"> • Молитва Живої парафії та вервичка (страсні таїнства) із роздумами про Божу любов та з наміренням за парафію, парохів і священників • Молитовне читання Слова Божого «Мир вам!» за методом Lectio Divina для дорослих • Зустріч священника і аніматорів та усіх парафіяльних мирянських спільнот 	<ul style="list-style-type: none"> • Молитва Живої парафії та вервичка (радісні таїнства) за всіх, хто служить у парафії • ПРЕЗЕНТАЦІЙНІ ЗУСТРІЧІ ПАРАФІЯЛЬНИХ МИРЯНСЬКИХ СПІЛЬНОТ • (молодіжних і дорослих) • Виготовлення арки Святого Духа 	<ul style="list-style-type: none"> • Молитва Живої парафії та вервичка (славні таїнства) за Батьківщину • Духовна бесіда для дорослих на тему: «Бути учнем Ісуса» • Встановлення «Скриньки пропозицій» 	<ul style="list-style-type: none"> • Молитовна зустріч і вервичка з роздумами про плоди Святого Духа, з наміренням зростати у плодах Святого Духа та за єдність парафії • Духовна бесіда на тему: «Бути учнем Ісуса: практичне застосування» • Духовна бесіда на тему: «Роль мирян у Церкві» 	<ul style="list-style-type: none"> • Підсумкова і святкова зустріч усіх мирянських спільнот та молитовних груп у парафії • Духовна бесіда для дорослих на тему: «Сила до життя – благодать Святого Духа» • Духовна бесіда для молоді на тему: «Де твій скарб?» • Нічні чування «Від Воскресіння до П'ятдесятниці» • Зустріч парафії – парафіяльний Соборчик 	<ul style="list-style-type: none"> • Підсумкова і святкова зустріч на тему: «Бути носіями Святого Духа!»

ПРОПОЗИЦІЇ ЗАХОДІВ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕКАДИ МІСІЙНОСТІ

Детальний огляд

Нагадуємо, що реалізація Декади місійності може відбуватися на трьох рівнях – відповідно до реалій різних парафій, їхніх можливостей і потреб: на вступному, першому і другому рівнях.

На **вступному рівні** мирян запрошують бути присутніми на Літургіях, читати роздуми та виконувати місійні завдання відповідно до Путівника Декади для мирян.

Перший рівень передбачає додаткові заходи для парафій, у яких поки що немає жодних мирянських спільнот.

Другий рівень передбачає додаткові заходи для активних парафій, де вже діє кілька мирянських спільнот.

Тут подані лише пропозиції, які можуть підказати священикові і парафіянам, що можна зробити для пожвавлення парафіяльного життя і плекання духа місійності. Проте кожен священик на власний розсуд може обирати, які заходи найбільше підходять його парафії, або запропонувати щось своє, аби досягнути цілі Декади місійності.

Цілі, поставлені перед Декадою місійності:

- спонукати вірних брати активну участь у житті парафії;
- заохотити мирян бути відкритими та ділитися власним досвідом життя у вірі;
- молитовно і діяльно очікувати на П'ятдесятницю – через відновлення у вірних благодаті святих таїнств Хрещення і Миропомазання;
- наново відкрити силу, красу та зобов'язання, які з цього випливають, – нести Добру Новину спасіння у світ, поширюючи Царство Боже.

ПЕРШИЙ РІВЕНЬ

**Додаткові заходи для парафій,
у яких поки що немає мирянських спільнот**

*Заходи проводитимуть
священики і аніматори Декади разом із парафіянами*

Перші вихідні

У п'ятницю, суботу, неділю після свята Вознесіння Христового священик пропонує людям провести один із перелічених нижче заходів до або після Літургії, акафіста чи молебня.

П'ЯТНИЦЯ

1. **Молитва Живої парафії та вервичка (страсні таїнства)** за парафію, парохів та священиків.
2. **Молитовне читання Слова Божого «Мир вам!» за методом *Lectio Divina* для дорослих**

План зустрічі

- Знайомство, коротка молитва на початку. Знайомство проводимо так: запрошуємо присутніх сісти в коло. Передаємо одне одному велику запалену свічку і при цьому називаємо своє ім'я та розповідаємо, чим займаємося у житті. Потім цю свічку ставимо в середину кола.
- Молитовне читання уривка Йо. 20, 19-23 за методом *Lectio Divina* (див. Додаток 3.1).
- Після зустрічі запрошуємо присутніх привітати одне одного християнським привітом «Христос посеред нас!» – «Є і буде!».
- Аніматори роздають цитати на пам'ятку – «Десять заповідей спокою святого Івана Павла II» (див. Додаток 3.1).
- Молитва на завершення.

СУБОТА

3. Молитва Живої парафії та вервичка (радівні таїнства) за всіх, хто служить на парафії: паламарів, дяків, хористів, членів парафіяльних рад тощо.

4. Духовна бесіда для молоді на тему: «Як бути вільною людиною?»

План зустрічі

- Молитва на початку.
- Знайомство – гра «Клубок» (див. Додаток 3.6).
- Коротке слово на тему: «Як бути вільною людиною?» (див. Додаток 3.2).
- Відео про цирк «Баттерфлай»¹.
- Спілкування.
- Молитва на завершення.

5. Духовна бесіда для дорослих на тему: «Як здобути справжню свободу?»

План зустрічі

- Молитва на початку.
- Знайомство.
- Коротке слово на тему: «Як здобути справжню свободу?» (див. Додаток 3.3).
- Відео про свободу життя разом з Христом².
- Спілкування.
- Молитва на завершення.

¹ Це відео можна знайти за посиланням: https://www.youtube.com/watch?v=_qdbCvLCevk

² Це відео можна знайти за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=4XQfOA2RT64>

6. Виготовлення арки Святого Духа для святкування у неділю на свято Зіслання Святого Духа (див. Додаток 4).

Завдання для священиків, аніматорів або активних парафіян:

- зробити фотографії під час Літургії (на початку і після її закінчення), фотографії парафіян, храму (репортажні та портретні). Ними прикрасять арку Святого Духа фотоплакатом під назвою «Ти – важливий!»;
- фотографувати всі заходи Декади, які відбуваються;
- цими фотографіями доповнити арку Святого Духа.

НЕДІЛЯ

7. Молитва Живої парафії та вервичка (славні таїнства) за Батьківщину.

8. Духовна бесіда для дорослих на тему: «Блаженні миротворці» (Мт. 5, 9).

План зустрічі

- Молитва на початок та знайомство.
- Вступне запитання до присутніх: «Які асоціації у вас викликає слово “мир”?»
- Коротке слово на тему: «Блаженні миротворці» (Мт. 5, 9). Що означає бути миротворцем сьогодні? (див. Додаток 3.4).
- Свідчення аніматорів: «Що саме мені допомагає зберегти мир у серці?»
- Ділення та спілкування. Запитання до присутніх: «Розкажіть, будь ласка, що найбільше вам запам'яталося із почутого?»

- Завдання для присутніх: написати лист до особи, з якою хочу примиритися (до Бога, до батьків, до чоловіка чи дружини). Роздаємо присутнім папір і ручки та запрошуємо їх написати цей лист-вибачення. Час – 5-10 хв.
- На завершення аніматори роздають цитати на пам'ятку.
- Молитва на завершення.

9. Встановлення «Скриньки пропозицій»

Священик ставить «Скриньку пропозицій» на виході з храму і оголошує після кожної Літургії першої неділі Декади про те, що протягом цього тижня можна подавати свої ідеї щодо покращення життя парафії у вигляді записок. Це одна з можливостей для кожного парафіянина взяти безпосередню участь у покращенні життя парафії. Всі ці пропозиції будуть подані до розгляду пароха та парафіяльної ради. Скриньку можна виготовити зі звичайної картонної коробки і наклеїти на неї напис: «СКРИНЬКА ПРОПОЗИЦІЙ».

Другі вихідні

У п'ятницю й суботу перед святом Зіслання Святого Духа і в неділю самого свята священик пропонує людям залишитися після Літургії, акафіста чи молебня у храмі та провести один із перерахованих нижче заходів.

П'ЯТНИЦЯ

1. **Молитовна зустріч у стилі Тезе** на тему служіння ближньому. Молитви про Боже милосердя (псалми милосердя) та милосердя до ближнього.

План зустрічі

- На початку зустрічі аніматори дають свідчення власного навернення і розповідають про пережиття милосер-

дя Божого у своєму житті (час – 3 хв.).

- Аніматори запрошують вслухатися у біблійні уривки, які зачитуватимуть, роздумувати над ними у хвилину тиші й молитися, співаючи вервичку до Божого милосердя (з музичним супроводом або без нього).³ Біблійні уривки до молитви подані у додатку 3.5.

2. Духовна бесіда для дорослих на тему: «Взаємодопомога»

План зустрічі

- Молитва на початку.
- Гра «Клубок». Візуалізація людських стосунків та взаємозв'язків (див. Додаток 3.6).

Священик або аніматор повідомляє парафіянам, що 2017 рік проголошено Роком соціального служіння в УГКЦ.

- Читання уривка-притчі про доброго самарянина (Лк. 10, 25-37) та розділу «Служіння ближньому» із Пастирського листа Блаженнішого Святослава «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом».
- Ділення тим, що найбільше торкнуло з прочитаного і чому. Запрошуємо присутніх обговорити тему: «Як я можу бути добрим самарянином на парафії?».
- Практичні кроки реалізації соціального служіння в парафії:

крок 1. Даймо відповідь на запитання: «Що мені відомо про потребуючих людей на парафії?» Відповіді аніматори записують на ватмані;

³ Біблійні уривки можна взяти з книги Діла милосердя для тіла і душі. Надзвичайний Ювілей Милосердя 2015–2016. – Львів: Свічадо, 2016.

крок 2. Наступне запитання: «Що ми можемо зробити, щоб відповісти на ці потреби?» (метод – мозковий штурм). Варіанти відповідей: організувати акцію до свята св. Миколая; зібрати одяг та взуття для харитативної організації «Оселя»; відвідати самотніх літніх парафіян і влаштувати для них пікнік, інші пропозиції. Відповіді аніматори записують на ватмані;

крок 3. «Що я, тут присутній, можу і готовий зробити для реалізації нашої ідеї?» Відповіді аніматори записують на ватмані;

крок 4. Складаємо план наших наступних кроків. Заповнюємо таблицю:

ХТО	КОЛИ	ЩО ПОТРІБНО
1. Обираємо ініціатора і записуємо його ім'я, телефон. 2. Записуємо імена тих, хто готовий взятися за виконання окремих завдань для проведення акції	Визначаємо термін і час проведення акції	Записуємо все, що потрібно для проведення акції

крок 5. «Підсумки: від слів до вчинків». Священик або аніматори ще раз коротко пригадують пройдений шлях п'яти кроків і запрошують поділитися відповіддю на запитання: «Що нового я сьогодні навчився?». Відповіді записують на ватмані.

- Молитва на завершення.

СУБОТА

1. Молитва Живій парафії і вервичка (радісні таїнства) з роздумами про плоди Святого Духа, з наміренням зростати у плодах Святого Духа та за єдність парафії.

Кожен десяток вервечки доповнюємо роздумами: перший – про любов і радість; другий – про мир і терпеливість; третій – про доброту і милосердя; четвертий – про віру; п'ятий – про лагідність і поміркованість. На завершення аніматори роздають біблійні цитати про плоди Святого Духа (див. Додаток 3.7).

2. Духовна бесіда на тему: «Де твій скарб?»

План зустрічі

- Молитва на початок.
- Знайомство. Гра «Клубок» (див. Додаток 3.6).
- Коротке слово на тему: «Де твій скарб?» (див. Дод. 3.8).
- Відео «Бог бажає спілкуватися з нами»⁴.
- Цитати-перлини на пам'ятку (див. Додаток 3.8).
- Молитва на завершення.

3. Духовна бесіда для дорослих на тему:

«Сила до життя – благодать Святого Духа»

План зустрічі

- Молитва на початку та знайомство.
- Духовне слово на тему: «Сила до життя – благодать Святого Духа» (див. Додаток 3.9).
- Ділення своїм думками з приводу почутого: «Розкажіть, будь ласка, що є рушійною силою у вашому житті»

⁴ Це відео можна знайти за посиланням: https://www.youtube.com/watch?v=Xzi_xDIHCdQ

ті? Що нового ви сьогодні почули? Що із почутого ви хотіли би застосувати у своєму житті?».

- Молитва на завершення.

4. Нічні чування

«Від Воскресіння до П'ятдесятниці»

Нічні чування можна зробити у двох варіантах. Скорочений варіант – від Вечірньої до 12-ї години ночі. Розгорнутий варіант – див. Додаток 3.13.

5. Зустріч парафії – парафіяльний Соборчик за ініціативи пароха (розширена пасторальна рада).

Цей Соборчик можна провести через два тижні після свят і проаналізувати на ньому, чи Декада місійності дала плоди. У цю суботу можна зробити планування такої зустрічі, визначити головну мету і завдання, поставити перед собою питання: які заходи проводити, щоб поліпшувати парафіяльне життя.

Цілі Соборчика:

- оживити життя парафії через спільну зустріч пароха, усіх священників, парафіян, а також мирян, які активно служать на парафії з метою обговорити пропозиції зі «Скриньки пропозицій» та способи їх реалізації;
- завдяки зустрічі створити можливість для парафіян висловити свої пропозиції щодо покращення життя парафії та дати їм можливість ініціювати нові речі в парафії.

НЕДІЛЯ

Підсумкова і святкова зустріч на тему:

«Бути носіями Святого Духа!»

План зустрічі

- Коротке слово на основі послання митрополита Андрея Шептицького «Дар П'ятидесятниці» (див. Додаток 3.12)

- Спільне фото біля арки Святого Духа.
- Чаювання в катехитичному класі або біля церкви (якщо немає катехитичного класу).
- Слово аніматорів та активних парафіян, які допомагали у проведенні Декади. Аніматори діляться своїм досвідом і відповідають на питання: «Як саме я відчув дію Бога протягом цих днів? Що Бог мені відкрив? Чого нового я навчився?».
- Заохочуємо парафіян ділитися своїми враженнями і засвідчити дію Бога у своєму житті. Запрошуємо парафіян поділитися відповіддю на питання: «Що я отримав під час Декади місійності? Чим я готовий поділитися з іншими? Що я можу запропонувати для своєї парафії та місії нашої Церкви?»
- Книга Відгуків. Священик або аніматори запрошують присутніх парафіян написати свої відгуки про проведення Декади місійності.
- Презентація мирянських спільнот, які існують в іншій парафії та які можуть бути засновані з ініціативи пароха та активних парафіян у нашій парафії. Можна вивісити на дошці оголошень інформацію про різні мирянські спільноти, залишити роздатковий інформаційний матеріал. Священик може запропонувати парафіянам долучитися до заснування нових мирянських спільнот.⁵

⁵ Інформацію про молодіжні спільноти УГКЦ можна почерпнути з довідника, див. *Молодіжні спільноти Української Греко-Католицької Церкви: довідник* / Упор. В. Цайдер. – Львів: Комісія у справах молоді Української Греко-Католицької Церкви, 2015.

ДРУГИЙ РІВЕНЬ

**Для активних парафій,
де вже є кілька мирянських спільнот**

Заходи проводитимуть священники і аніматори Декади разом із мирянськими спільнотами

Перші вихідні

У п'ятницю, суботу та неділю після свята Вознесіння Христового священник пропонує людям залишитися після Літургії, акафіста чи молебня у храмі, прочитати матеріали з «Путівника Декади місійності» та провести один або кілька з перерахованих нижче заходів.

П'ЯТНИЦЯ

1. Молитва Живої парафії та вервичка (страсні таїнства) із роздумами про Божу любов та з наміренням за парафію, парохів і священників.

План зустрічі

- Привітання і свідчення аніматорів про власне переживання Божої любові у своєму житті.
- Спільна вервичка із біблійними уривками про Божу любов (зачитувати після кожного десятка вервички). Біблійні уривки можна знайти у Додатку 3.10.
- Після молитви аніматори роздають на пам'ятку біблійні цитати про Божу любов (див. Додаток 3.10).

2. Молитовне читання Слова Божого «Мир вам!» за методом *Lectio Divina* для дорослих

План зустрічі

- Знайомство, коротка молитва на початок. Знайомство проводимо так: запрошуємо присутніх сісти в коло. Пе-

редаємо одне одному велику запалену свічку і при цьому називаємо своє ім'я та чим займаємося. Потім цю свічку ставимо в середину кола.

- Молитовне читання за методом *Lectio Divina* уривка Йо. 20, 19-23 (див. Додаток 3.1).
- Після зустрічі запрошуємо присутніх привітати одне одного християнським привітом «Христос посеред нас!» – «Є і буде!»
- Аніматори роздають цитати на пам'ятку «Десять заповідей спокою святого Івана Павла II» (див. Додаток 3.1).

3. Зустріч священника і аніматорів та всіх парафіяльних мирянських спільнот (молитовні групи, молодіжні спільноти тощо), щоб познайомитися і спільно розпочати Декаду місійності згідно з «Путівником Декади місійності» та спланувати спільні заходи.

План зустрічі

- Молитва на початку.
- Знайомство.
- Представлення аніматорів (хто я і чому беру участь у проведенні Декади місійності).
- Запрошення для присутніх разом розпочати цю Декаду. Для цього зачитуємо Слово Боже на цей день та запрошуємо поділитися стихом, який найбільше заторкнув і чому.
- Зачитуємо роздуми із «Путівника декади», місійні завдання на цей день та ділимося відповіддю на запитання: «Що я візьму з цієї зустрічі зі собою?»
- Готуємо презентацію-розповідь спільнот та їхньої діяльності, яка має відбутися завтра і триватиме одну годину.

- Пропонуємо молитовним групам («Матері в молитві», «Апостольство молитви» та ін.) провести молитву на вервиці та коротко розказати-засвідчити про власне пережиття сили молитви.
- Готуємо інформаційний плакат та роздатковий матеріал на неділю, щоб запросити парафіян долучитися до спільнот.
- Вирішуємо разом зі спільнотами, які саме заходи у парафії проводитимемо в суботу.
- Розповідаємо про задум з аркою Святого Духа і запрошуємо спільноти до її виготовлення (див. Додаток 4). Щоб підготувати арку Святого Духа потрібно:
 - зробити фотографії під час Літургії у цю неділю, фотографії парафіян, храму (репортажні фото) та портретні фотографії. У неділю, 4 червня, прикрасити ними арку фотоплакатом під назвою «Ти – важливий!»
 - фотографувати всі заходи Декади, які відбуватимуться (у неділю буде вивішений фотозвіт Декади місійності).

СУБОТА

1. **Молитва Живої парафії та вервичка (радісні таїнства)** за всіх, хто служить у парафії
2. **ПРЕЗЕНТАЦІЙНІ ЗУСТРІЧІ ПАРАФІЯЛЬНИХ МИРЯНСЬКИХ СПІЛЬНОТ.** Аніматори допомагають мирянським спільнотам у парафії та групам підготувати ці зустрічі.

Презентація парафіяльної молодіжної спільноти

План зустріч

- Представлення спільноти.

- Коротка розповідь лідера спільноти чи кількох представників на тему: «Що саме мене робить щасливим у спільноті і завдяки харизмі спільноти?».
- Запрошення долучитися до співпраці (подати коротку інформацію, як це зробити).

Презентація парафіяльної спільноти для дорослих чи молитовної групи

План зустріч

- Представлення спільноти.
- Розповідь лідера спільноти чи кількох осіб та особисте свідчення на тему: «Як моє перебування у спільноті та служіння у ній допомагає мені зростати у вірі?»
- Запрошення долучитися до співпраці (подати коротку інформацію, як це зробити).

3. **Виготовлення арки Святого Духа.** Спільний проєкт священика, аніматорів та мирянських спільнот у парафії (див. Додаток 4).

НЕДІЛЯ

1. **Молитва Живої парафії та вервичка (славні таїнства)** за Батьківщину.
2. **Духовна зустріч для дорослих на тему: «Бути учнем Ісуса».**

План зустрічі

- Молитва на початок. Знайомство.
- Слово аніматорів: «Що означає бути учнем Ісуса?»⁶ та власне свідчення, як бути учнем Ісуса (див. Додат. 3.11).

⁶ Див. Хосе Прадо Флорес. Формация учнів. – Івано-Франківськ: Апостол, 2017.

- Ділення і спілкування. Запрошуємо присутніх поділитися відповіддю на такі запитання:

- Що для вас означає бути учнем Ісуса?
- Що нового ви сьогодні дізналися?

Аніматори записують відповіді на ватмані.

- Зачитуємо розділ «Плекання і служіння єдності» із Пастирського листа Блаженнішого Святослава «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом» і запрошуємо поділитися присутніх відповіддю на запитання: «Що перешкоджає мені бути в єдності з іншими?» Аніматори записують відповіді на ватмані.
- Зачитуємо місійне завдання цього дня і заочуємо його зреалізувати.
- Молитва на завершення.

- 3. Встановлення «Скриньки пропозицій».** Священик ставить «Скриньку пропозицій» на виході з храму і оголошує після кожної Літургії першої неділі Декади про те, що протягом цього тижня можна подавати свої ідеї щодо покращення життя парафії у вигляді записок. Це одна з можливостей для кожного парафіянина взяти безпосередню участь у покращенні життя парафії. Всі ці пропозиції будуть подані до розгляду пароха та парафіяльної ради. Скриньку можна виготовити зі звичайної картонної коробки і наклеїти на неї напис: «СКРИНЬКА ПРОПОЗИЦІЙ».

Другі вихідні

У п'ятницю та суботу перед святом Зіслання Святого Духа і в неділю самого свята священник пропонує людям залишитися після Літургії, акафіста чи молебня у храмі та провести один із перерахованих нижче заходів.

П'ЯТНИЦЯ

- 1. Молитовна зустріч і вервичка з роздумами про плоди Святого Духа** з наміренням зростати у плодах Святого Духа та за єдність парафії.

Кожен десяток доповнюємо роздумами: перший – про любов і радість; другий – про мир і терпеливість; третій – про доброту і милосердя; четвертий – про віру; п'ятий – про лагідність і поміркованість.

На завершення молитви аніматори роздають біблійні цитати про плоди Святого Духа. Текст розважань можна знайти у Додатку 3.7.

- 2. Духовна бесіда на тему: «Бути учнем Ісуса: практичне застосування».** Зустріч аніматорів та усіх присутніх у парафії мирянських спільнот (молитовні групи, молодіжні спільноти тощо).

План зустрічі

- Молитва на початку.
- Гра «Клубок» – візуалізація людських стосунків та взаємозв'язків (див. Додаток 3.6).
- Священик повідомляє парафіянам, що 2017 рік проголошено Роком соціального служіння в УГКЦ.
- Читаємо розділ «Служіння ближньому» із Пастирського листа Блаженнішого Святослава «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом».
- Ділення тим, що найбільше торкнуло з прочитаного і чому саме. Запрошуємо присутніх обговорити тему: «Як я можу бути добрим самарянином на парафії?».
- Практичні кроки реалізації соціального служіння в парафії:

крок 1. Даймо відповідь на запитання: «Що мені відомо про потребуєчих людей на парафії?» Відповіді аніматори записують на ватмані;

крок 2. Наступне запитання: «Що ми можемо зробити, щоб відповісти на ці потреби?» (метод – мозковий штурм). Варіанти відповідей: організувати акцію до свята св. Миколая; зібрати одяг та взуття для харитативної організації «Оселя»; відвідати самотніх літніх парафіян і влаштувати для них пікнік, інші пропозиції. Відповіді аніматори записують на ватмані;

крок 3. «Що я, тут присутній, можу і готовий зробити для реалізації нашої ідеї?» Відповіді аніматори записують на ватмані;

крок 4. Складаємо план наших наступних кроків. Заповнюємо таблицю:

ХТО	КОЛИ	ЩО ПОТРІБНО
1. Обираємо ініціатора і записуємо його ім'я, телефон. 2. Записуємо імена тих, хто готовий взятися за виконання окремих завдань для проведення акції	Визначаємо термін і час проведення акції	Записуємо все, що потрібно для проведення акції

крок 5. «Підсумки: від слів до вчинків». Священик або аніматори ще раз коротко пригадують пройдений шлях п'яти кроків і запрошують поділитися відповіддю на запитання: «Що нового я сьогодні навчився?». Відповіді записують на ватмані.

- Молитва на завершення.

3. Духовна бесіда на тему: «Роль мирян у Церкві»

План зустрічі

- Молитва на початок та знайомство.
- Слово на тему: «Роль мирян у церкві» (див. Додаток 2).
- Зачитуємо розділ «Місійний дух парафіяльної спільноти» із Пастирського листа Блаженнішого Святослава «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом».
- Ділення та обговорення. Запрошуємо поділитися своїми думками з приводу почутого, дати відповідь на запитання: «Чи я відчуваю, що це стосується мене? Якщо так, то як можу відповісти на це? Якщо ні, то чому?»
- Приклад служіння – бути аніматором або брати активну участь у житті парафії, або долучитися до місійної діяльності на Сході і Півдні України та на інших місійних територіях. Коротка розповідь про місійну діяльність на Сході України (якщо є можливість, використати слайди). Обов'язково сказати про те, що пожертви під час недільних богослужінь збирають для допомоги парафіям на місійних територіях.

СУБОТА

1. Підсумкова і святкова зустріч усіх мирянських спільнот та молитовних груп у парафії

План зустрічі

- Молитва на початку.
- Ділення на тему: «Як я пережив цю Декаду місійності і що саме із місійних завдань мені вдалося втілити в життя?».
- Молитва на завершення.

2. Духовна бесіда на тему:

«Сила до життя – благодать Святого Духа»

План зустрічі

- Молитва на початку та знайомство.
- Духовне слово на тему: «Сила до життя – благодать Святого Духа» (див. Додаток 3.9).
- Ділення та спілкування: «Розкажіть, будь ласка, що є рушійною силою у вашому житті? Що сьогодні ви почували нового? Що із почутого ви хотіли би застосувати у своєму житті?».
- Молитва на завершення.

3. Духовна бесіда для молоді на тему:

«Де твій скарб?»

План зустрічі

- Молитва на початку.
- Знайомство. Гра «Клубок» (див. Додаток 3.6).
- Коротке слово: «Де твій скарб?» (див. Додаток 3.8).
- Цитати-перлини на пам'ятку (див. Додаток 3.8).
- Молитва на завершення.

4. Нічні чування

«Від Воскресіння до П'ятдесятниці»

Детальна програма описана у Додатку 3.13.

- **5. Зустріч парафії – парафіяльний Соборчик** за ініціативи пароха (розширена пасторальна рада). Цей Соборчик можна провести через два тижні після свят і проаналізувати, чи Декада місійності дала плоди. У цю суботу можна зробити планування такої зустрічі, визначити головну мету і завдання, поставити питання, як можна покращити парафіяльне життя.

Цілі Соборчика:

- оживити життя парафії через спільну зустріч пароха, усіх священників, а також мирян, які активно служать у парафії з метою обговорити пропозиції із «Скриньки пропозицій» та способи їх реалізації;
- створити можливість для парафіян висловити свої пропозиції щодо покращення життя парафії та дати їм можливість ініціювати нові речі в парафії.

НЕДІЛЯ

Підсумкова і святкова зустріч на тему:

«Бути носіями Святого Духа!»

План зустрічі

- Коротке слово на основі послання митрополита Андрея Шептицького «Дар П'ятидесятниці» (див. Додаток 3.12)
- Спільне фото біля арки Святого Духа.
- Чаювання.
- Слово аніматорів та активних парафіян, які допомагали у проведенні Декади: «Як саме я досвідчив дію Бога протягом цих днів? Що Бог мені відкрив? Чого нового я навчився?» Ділення своїми враженнями від проведення Декади в парафії.
- Ділення представників парафіяльних мирянських спільнот: «Що я отримав під час Декади місійності? Чим я готовий поділитися з іншими? Що я можу запропонувати для своєї парафії та місії нашої Церкви?»
- Книга відгуків. Священик або аніматори запрошують присутніх парафіян написати свої відгуки про проведення Декади місійності.
- Презентація мирянських спільнот, які існують у парафії (плакат з інформацією, роздатковий матеріал) і запрошення парафіян до них долучитися.

ДОДАТКИ

Додаток 1

МІСІЯ ТА МІСІЙНА ПРИРОДА ЦЕРКВИ

Царське священство вірних

Христос Господь, «архієрей, узятий з-поміж людей» (Євр. 5,1-5), цей новий народ «зробив... царством священників Богові й Отцеві своєму» (Од. 1, 6, пор. 5, 9-10). Адже через відродження і помазання Святого Духа, охрещені посвячуються, щоб стати духовним домом і святим священством, щоб усіма ділами християнина приносити духовні жертви і «звістувати похвали Того, хто їх покликав з темряви у дивне своє світло» (1 Пт. 2, 4-10). Тому всі учні Христові, постійно перебуваючи в молитві та славлячи Бога (пор. Ді. 2, 42-47), самі себе нехай приносять «як жертву живу, святу, приємну Богові» (Рим. 12, 1), нехай по всій землі свідчать про Христа і всім, хто їх питає, дають відповідь про їхню надію на вічне життя (пор. 1 Пт. 3, 15). Хоч царське священство вірних і священство службове, або ієрархічне, розрізняються за суттю, а не лише за ступенем, все ж вони скеровані одне до одного, бо кожен по-своєму бере участь у єдиному священстві Христа. Службовий священник своєю священною владою формує священний народ і править ним, звершує Євхаристійну Жертву, уособлюючи Христа, і від імені всього народу приносить її Богові; а вірні, силою свого царського священства, співдіють у Євхаристійному приношенні і здійснюють це священство у прийманні святих Таїнств, у молитві та благодаренні, у свідченні святого життя, у самозреченні й діяльній любові.

Здійснення царського священства у святих Таїнствах

Священний і органічно влаштований характер священної спільноти здійснюється і через святи Таїнства, і через чесноти. Вірні, приєднані до Церкви через таїнство Хрещення, цією печаттю уповноважені до плекання культу християнської релігії; відродившись як діти Божі, вони зобов'язані сповідувати перед людьми віру, яку прийняли від Бога через Церкву. Таїнство Миропомазання досконаліше єднає їх з Церквою, обдаровує їх особливою силою Святого Духа, а отже, сильніше зобов'язує їх, як справжніх свідків Христових; поширювати і захищати віру. Беручи участь у Євхаристійному жертвоприношенні, яке є джерелом і вершиною всього християнського життя, вони приносять Богові божественну Жертву, а з нею – і себе самих. Так – і через приношення, і через святе Причастя – всі виконують свою питому роль у літургійному дійстві: не змішано, а кожен по-своєму. І далі, скріплені тілом Христовим при священній трапезі, вони на ділі показують єдність Народу Божого, яку це величне Таїнство найбільш гідно знаменує і чудесно здійснює. А ті, хто приступає до Таїнства покаяння, одержують від Божого милосердя прощення за завдані Йому образи і, водночас, примирюються з Церквою, яку зранили, согрівивши, і яка сприяє їхньому наверненню любов'ю, прикладом та молитвою. Святим Помазанням недужих і молитвою пресвітерів уся Церква доруचाє хворих стражденному і прославленому Господеві, щоб Він їх підняв і спас (пор. Як. 5, 14-16); навіть більше – закликає їх, щоб вони добровільно прилучившись до Христових страстей і смерті (пор. Рим. 8, 17; Кол. 1, 24, 2 Тим. 2, 11-12; 1Пт. 4, 13), сприяли благові Народу Божого. А тих вірних, які позначені печаттю священного Сану, поставлено в Ім'я Христа пасти Церкву словом і благодаттю Божою. Нарешті силою святого таїнства Подружжя християнські подружки є учасниками та-

їнства єдності й плідної любові між Христом і Церквою (пор. Еф. 5, 32), і виявляють це таїнство, допомагають одне одному, щоб дійти до святості в подружньому житті, в народженні та вихованні дітей. Для цього вони мають у Божому народі власний дар, відповідний до їхнього стану і чину. Адже з цього шлюбу виростає родина, де народжуються нові члени людського суспільства, які через благодать Святого Духа у хрещенні стають дітьми Божими задля увічнення Божого народу у плині століть. У родині, наче в домашній Церкві, батьки власним словом і прикладом мають бути для своїх дітей першими проповідниками віри і плекати в кожній дитині її покликання, а з особливою турботою – священне покликання. Укріплені стількома великими засобами спасіння, всі Христові вірні, кожного становища та сану, покликані Господом, кожен – своїм шляхом, до досконалої святості, повнота якої в самому Отці⁷.

Додаток 2

ПРО МІСІЙНІСТЬ МИРЯН І ПАРАФІЯЛЬНОЇ СПІЛЬНОТИ

Уривок з Декрету про апостолят мирян *Apostolicam actuositatem*

Миряни як учасники служби Христа – Священика, Пророка і Царя, мають свою активну частку в житті і дії Церкви. Їхня діяльність в церковних громадах є така конечна, що без неї навіть і пастирський апостолят часто не може досягнути свого повного успіху. Бо миряни справді апостольського духа, на взір тих мужів і жінок, які спомагали Павла в проповіді

⁷ Догматична конституція про Церкву *Lumen gentium*. Розд. II, п.10-11 // Документи Другого Ватиканського собору (1962-1965): Конституції, декрети, декларації. Коментарі / перекл. з лат. / Український католицький університет. – Львів: Свічадо, 2014. – с. 64-65.

Євангелії (пор. Ді. 18, 18. 26; Рим. 16, 3), доповняють те, що їхнім братам недостає, та відсвіжують духа і пастирів і решти віруючого народу (пор. 1 Кор. 16, 17-18). Бо вони, викормлені діяльною співучастю в літургійному житті своєї громади, беруть пильну участь у її апостольських працях; людей, що, може, стоять осторонь, приводять до Церкви; в подаванні Божого слова, передовсім у катехитичному вишколі, пильно співпрацюють; давши своє знання, роблять більше успішним душпастирство, а також завідування маєтком Церкви. Парафія дає наглядний приклад громадського апостоляту, збираючи в одне людську різnorodність і уміщуючи в церковній загальності. Нехай миряни привикають працювати в парафії, в тісній злуці з своїми священиками; вносити до церковної спільноти власні і світові проблеми, і питання відносно спасіння людей, досліджуючи і розв'язуючи їх за спільною порадою; усякими апостольськими і місійними ініціативами подавати, по силах, поміч своїй церковній сім'ї. Постійно нехай плекають свідомість єпархії, якої парафія є неначе клітинною, готові завсіди, на поклик Пастиря свого, прикласти і свої сили до єпархіяльних ініціатив. Більше того, щоб відповісти потребам міст і сільських районів, нехай не замикають своєї співпраці в межах парафії чи єпархії, але нехай стараються поширити її на ділянку міжпарафіяльну, міжєпархіяльну, національну чи й міжнародну, і то тим більше, що зростаючий щоденно рух населення народів, пожвавлення взаємовідносин і легкість, не дозволяють уже жодній частині суспільності замикатися в собі. Так тоді нехай стараються про потреби народу Божого, розсіяного по цілому світі. Передусім нехай візьмуть собі до серця місійні діла, даючи матеріальну, а то й особисту допомогу. Бо обов'язком і честю для християн є повернути Богові частину благ, що їх від нього одержують.

Різні форми апостоляту вимагають також відповідної і властивої формації. а) Щодо апостоляту проповіді Єванге-

лії й освячування людей, то треба окремо формувати мирян для діалогу з іншими, віруючими, а то й невіруючими, щоб появили всім благовість Христову. А що в наші часи різного роду матеріалізм широко й повсюди, також і між католиками, дуже розповсюджується, миряни хай не тільки пильніше вивчають католицьку науку, – зосібна ж ті її розділи, що їх піддано дискусії, – але також нехай кожній формі матеріалізму протиставлять свідчення євангельського життя. б) Щодо християнського відновлення дочасного ладу, то миряни нехай вивчають правдиве значення і вартість земських благ чи то самих у собі, а чи й відносно всіх цілей людської особи; нехай вправляються у правильному вжитку речей і в організуванні інститутів, маючи завжди на приміті спільне благо, відповідно до моральної і соціальної науки Церкви. Передусім же миряни нехай так вивчають засади і висновки соціальної доктрини, щоб були здібні дати свою працю і для розвитку науки і для її правильного примінення в поодиноких випадках. в) Тому, що любов і діла милосердя дають прекрасне свідчення християнського життя, апостольська формація повинна розтягатися і на них, щоб християни від самого дитинства навчилися співчувати з братами й великодушно помагати їм у їхніх потребах.

Вже і зараз миряни, віддані апостолятові, мають багато засобів: засідання, конгреси, реколекції, духовні вправи, часті сходи, конференції, книги, коментарі, – щоб набути вищого знання Святого Письма і католицької науки, щоб кормити своє духовне життя, а також, щоб пізнавати обставини світу і знаходити й виробляти відповідні методи. Ці засоби формації мають на увазі різні форми апостоляту і ті середовища, де його виконується. Священний Собор радіє з цього роду ініціатив, які вже процвітають у деяких країнах і бажає, щоб плекати їх також на інших місцях, де лиш вони потрібні. Крім того необхідно встановити для всіх ділянок апостоляту

центри документації і студій, не тільки в справах богословських, але також у речах антропології, психології, соціології, методології, щоб тим краще розвивати сили духа мирян, мужів і жінок, молоді і дорослих⁸.

Додаток 3

ДОПОМІЖНІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДІВ ДЕКАДИ МІСІЙНОСТІ

Додаток 3.1

Молитовне читання Слова Божого «Мир вам!» за методом *Lectio Divina* для дорослих

Lectio Divina перекладається як «Боже читання». Цей метод є одним із найстаріших способів молитви через читання Святого Письма. Систематичним опрацюванням *Lectio divina* завдячуємо монахам-картузіанцям, зокрема Гвіґону II, який описав цей метод у творі *Scala Claustralium (Драбина досконалості)*. Цей метод передбачає чотири етапи:

lectio – читання;

meditatio – роздуми;

oratio – молитва;

contemplatio – споглядання.

Lectio – читання – це «пильне проникнення духом у Святе Письмо». Розпочинаємо молитвою до Святого Духа. Тексти потрібно вибирати за певним порядком. Декілька разів уважно прочитай текст, можна вголос, аби самому почути те, що чита-

⁸ Декрет про апостолят мирян *Apostolicam actuositatem* розд. III, п.10, розд. VI, п.31-32 // Документи Другого Ватиканського собору (1962-1965): Конституції, декрети, декларації. Коментарі / перекл. з лат. / Український католицький університет. – Львів: Свічадо, 2014. – с. 236, 250-251.

єш. Уяви собі ту чи ту подію. Читання тексту має бути таким, щоб це Слово стало видимим. Читаючи текст, зверни увагу на те, що тебе вражає в ньому, що, можливо дивує, захоплює.

Meditatio – роздуми – є «проникливим діянням духа, який досліджує приховану правду за допомогою власного розуму». Цей етап полягає в роздумуванні над Божим Словом так, щоб себе самого побачити в Слові й сягнути глибоко в сенс слів. Допомогою тут можуть бути інші біблійні тексти, де вживаються схожі вирази.

Використовуємо для цього: Біблійну симфонію – книгу, яка містить слова, що є у Біблії, в алфавітному порядку; словник біблійного богослов'я.

Роздумувати можна, використовуючи різні методи:

- а) **Біблія пояснює Біблію** – шукати значення цього уривка крізь призму всієї Біблії. Наприклад, слова-ключі «хліб, риба, трава» – уривок про помноження хлібів.
- б) подивитись на **історичне тло** – наприклад, подивитись і дізнайся, як виглядає смоківниця, динарій, драхма.
- в) пам'ятаймо: **Ісус – серце Біблії**. Шукай Ісуса в уривку, який читаєш.

Наприклад, в уривку про Вартимея слово «дорога» є дуже важливим. У Євангелії від Йоана читаємо про Ісуса: «Я – дорога, правда і життя» (Йо. 14, 6). Отож, сидіти край дороги означає – не знати Ісуса.

Важливо під час медитації звернути увагу на Ісуса – яка Його позиція в цьому тексті. З ким із героїв ти ідентифікуєш себе. Чому? Яких сфер твого життя торкається цей текст?

Під час медитації корисно робити нотатки, аби потім повертатися до них. Що більше ми зберігатимемо Боже Слово, то більше розуміння отримуватимемо з Божих рук.

Oratio – молитва – це «скерування до Бога відданого серця задля віддалення зла і отримання добра». Це етап, коли ти даєш власну відповідь на Слово, яке прийняв. Саме роздумування над святим текстом спонукає тебе до конкретної молитви. У ній використовуємо те, що ми пізнали під час медитації. Ця молитва може бути прославою Бога, подякою, проханням чи покаванням.

Contemplatio – споглядання – це «піднесення духа, зосередженого на Богові, смакування радості вічних солодоштів». Contemplatio на латині означає – посилено вдивлятися, споглядати. Молитва переходить у споглядання – вчися просто перебувати в присутності Бога. Менше зосереджуйся на тому, що Йому казати, а більше на тому, щоб із Ним бути, захоплюватися Ним. Споглядання – бачення Бога в своєму серці завдяки Слову Божому.

План зустрічі

Євангеліє від Йоана 20, 19-23

¹⁹ *А як звечоріло, того самого дня, першого в тиждні, – а двері ж були замкнені там, де перебували учні: страхались бо юдеїв, – увіходить Ісус, став посередині та й каже їм: «Мир вам!»*

²⁰ *Це промовивши, показав їм руки й бік. І врадувались учні, побачивши Господа.*

²¹ *І ще раз Ісус їм каже: «Мир вам!» Як мене послав Отець, так я посилаю вас».*

²² *Це промовивши, дихнув на них і каже їм: «Прийміть Духа Святого!*

²³ *Кому відпустите гріхи – відпустяться їм, кому ж затримаєте – затримуються».*

Lectio. Уважно прочитайте біблійний уривок, можна вголос. Випишіть ті місця, які вважаєте важливими для себе. Зауважте, що вас захоплює, дивує, вражає.

Наприклад, Ісус став посередині; врадувались учні, побачивши Господа; щось інше.

Meditatio. Зверніть увагу на місце, події, кожен рух, персонажів. Допоміжні запитання:

- З ким із персонажів ти себе ідентифікуєш і чому?
- Яких сфер твого життя торкається цей текст?
- Зверніть увагу на поведінку Ісуса. Що вона означає?
- Де відбуваються події?
- В який момент з'явився Ісус?
- Що говорив Ісус?
- Як поведились учні? Що спричинило зміни в їхній поведінці?

Oratio. До якої молитви тебе спонукає цей біблійний уривок? До прослави, подяки, прохання чи молитви покаяння? Запропонуйте присутнім по черзі помолитися своїми словами.

Contemplatio. Побудьте хвилину в тиші – в присутності Бога. Відкрийте своє серце, щоб отримати мир, який дарує Ісус.

Десять заповідей спокою св. Івана Павла II

1. Саме цей день я хочу прожити, не намагаючись одразу вирішити всі життєві проблеми.
2. Саме сьогодні зважатиму на свою поведінку: буду привітним до людей, не буду критикувати, виправляти чи вдосконалювати нікого, окрім себе.
3. Саме сьогодні буду щасливим, усвідомлюючи, що я створений для щастя не тільки у вічності, а й тепер. Є лише один світ.
4. Саме сьогодні підлаштуюся під обставини, не прагнувши, щоби вони підлаштовувалися до моїх бажань.

5. Саме сьогодні відведу кілька хвилин свого часу для читання. Як їжа потрібна тілові, так добра книжка потрібна для духовного життя.
6. Саме сьогодні зроблю якийсь добрий учинок і нікому про це не скажу.
7. Саме сьогодні зроблю щось, до чого не маю жодного бажання. А коли почуватимусь ображеним, не виявлю цього.
8. Саме в цей день складу собі детальний план. Можливо, не буду його ретельно дотримуватися, але спробую виконати два правила: не поспішатиму і буду рішучим.
9. Саме сьогодні буду сильно вірити – навіть коли б обставини схилили мене до чогось протилежного. Бог піклується про мене так, ніби на світі більш нікого немає.
10. Саме сьогодні нічого не боїтимуся. Особливо не лякатимуся радості та всього, що красиве. Не боїтимуся вірити в Добро і за все дякувати – все є Божим даром.

Додаток 3.2

Духовна бесіда для молоді на тему: «Як бути вільною людиною?»

План

1. Чим є свобода?
2. Свобода – це правда і життя нею.
3. Що потрібно зробити, щоб здобути свободу серця?
4. Дар справжньої свободи: як у ньому зростати?

1. Чим є свобода?

Поняття «свобода» – одне із найбільших цінностей нашого часу.

Запитання для присутніх:

- Які асоціації у вас виникають із цим поняттям?
- Від чого, на вашу думку, залежить свобода?
- Де у Біблії є згадки про свободу?

2. Свобода – це правда і життя нею. Це – правда про людину, про справжню свободу, до якої людина була покликана від моменту створення, і про любов Бога до людини, що виявляється в Ісусі Христі. Де можна знайти цю правду? Нам її відкриває Святе Письмо.

Подивімося, що Святе Письмо говорить про цю правду. Апостол Яків називає християнську віру «законом свободи» (Як. 2, 12). Ісус Христос говорив про правду, як заперуку свободи людини: «*Пізнайте правду, і правда вас вільними зробить*» (Йо. 8, 32). В Євангелії від Йоана читаємо слова Ісуса: «*Істинно, істинно кажу вам: Кожен, хто гріх чинить – гріха невольник! Невольник не перебуває в домі повсякчас – повсякчас перебуває син. Тож коли Син вас визволить, то справді станете вільні*» (Йо. 8, 34-36).

Підсумовуючи, можна сказати, що поняття християнської свободи містить два важливих елементи: *свободу ВІД і свободу ДЛЯ*.

Коли говоримо про *свободу ВІД*, то маємо на увазі, насамперед свободу від гріха, який є першопричиною усякого зла, всякої брехні, страху, розчарування тощо. А під *свободою ДЛЯ* розуміємо свободу для того, щоб зростати у вірі й довірі до Бога, дедалі більше пізнавати Його любов, учитися любити себе та інших, радіти й надіятися, вчитися відкривати у собі дари і таланти від Бога і відважно їх розвивати. Роздумаймо над цим.

У Катехизмі Католицької Церкви читаємо: «*Лише через пізнання Божого задуму щодо людини можна зрозуміти, що гріх – це надуживання свободою, яку Бог дав творінням,*

щоб вони могли любити Його й одне одного» (§387). А також: «Людина, отримавши від Бога стан праведності, спокушена лукавим, на початку історії надужила своєю свободою, повставши проти Бога і намагаючись прийти до своєї мети поза Богом» (§415). У тому ж Катехизмі Католицької Церкви знаходимо ось таке твердження про людину: «Людина за своєю природою і покликанням – істота релігійна. Прийшовши до Бога, прямуючи до Бога, людина живе повністю людським життям лише тоді, коли вільно переживає свій зв'язок з Богом. Людина створена, щоб жити у єдності з Богом, у якому вона знаходить своє щастя...» (§ 44-45). «Завдяки своїй душі і духовним силам розуму та волі людина обдарована свободою – “особливим знаком Божого образу”» (§ 1705).

З цих тверджень випливає, що Бог є джерелом справжньої свободи, а ця свобода для людини є Його великим даром.

Те, що перекреслює всяку свободу людини і відділяє її від джерела справжньої свободи, є гріхом. Про те, як саме «працює» гріх, розповідає така історія.

Історія про слоника у цирку

В одному цирку з радістю святкували народження в неволі першого слоненяти. Усі тішилися ним. Але воно було пустотливе і непосидюче, тому директор цирку наказав прив'язати його мотузком до кілка. Спочатку слоненя намагалось звільнитися і з силою смикало за мотузок, але безуспішно. Врешті воно поранило свою ногу і перестало смикати за мотузку. Отже, опинившись у такому скрутному становищі, воно перестало навіть робити спроби і щонаочі спало прив'язане до маленького кілка. Минали роки, і слоненя вирросло. Воно перетворилося на могутню тварину, котра на циркових

виставах рвала ланцюги. Та коли закінчувалося дійство, його знову прив'язували до потертої мотузки, яка вже от-от розсіплеться від часу. Велетенській тварині досить було потягнути за мотузку, щоб порвати її або висмикнути кілок, але слон вже звик до того, що ця мотузка сильніша. Його переконали, що він не може бути вільним. І бідний слон дійшов висновку, що марно шукати свого звільнення. У його уяві мотузки і кілок були сильнішими, ніж він сам, і тому він перестав сподіватися бути вільним.⁹

3. Що потрібно зробити, щоб здобути свободу серця?

Для цього треба зробити три важливих кроки.

Перший крок. Повірте, що Бог вас любить. Для цього, попросіть Його про те, щоб зцілив ваше серце від усякої нелюбви, образ і закритості на любов. Цей процес може бути схожим до того, як у природі утворюється перлина. Бог може зцілити наше серце своєю любов'ю і перетворити його на дорогоцінну перлину.

Історія про утворення перлини

Коштовні перлини – це продукт болю. Результат болючого втручання небажаного елемента, такого, як паразит чи піщинка, в мушлю молюска. Оскільки він не в силі виштовхнути чужорідний предмет, то починає вкривати його перламутром, аби захистити своє ніжне тільце. Так роками формується вишукана перлина.

Мушля, яка не була поранена, не може утворити перлину.

Перлина – це зцілена рана.¹⁰

⁹ О. Томас Форест ЧНІ, Хосе Прадо Флорес. Ісус Христос – мій цілитель. – Івано-Франківськ: Апостол, 2011. – С. 131-132.

¹⁰ Там само – С. 158.

Другий крок. Попросіть Господа, щоб показав вам причину вашого ув'язнення, тобто що саме позбавляє вас свободи – гріх, брехня, у якій живете, непростення, інше. Для цього на аркуші паперу можете написати усе, що перешкоджає вам бути вільними.

Третій крок. Важливо пам'ятати: Ісус Христос є тим, хто раз і назавжди здобув мені свободу від гріха, відкрив правду про мене і про любов Бога-Отця. Тому Ісус про себе говорить: «Я – дорога, правда і життя. До Отця ніхто не приходить, як не через мене» (пор. Йо. 14, 6). Тому, щоб прийняти цю свободу і справді стати вільною людиною, потрібно прийняти жертву Ісуса на хресті і довірити Йому своє життя. Як це зробити? Можемо помолитися ось такою молитвою.

Молитва до Господа нашого Ісуса Христа (з акафіста)

Тобі, Господи, єдиному благу, незлопам'ятному, ісповідую гріхи мої. До Тебе припадаю, недостойний, співаючи: Согрішив я, Господи, согрішив, і недостойний я споглянути на висоту небесну через множество неправд моїх.

Але, Господи, даруй мені сльози умилення, єдиний благий і милостивий, щоб ними я умолив Тебе і очистився перед кінцем від усякого гріха. Страшне бо і грізне місце маю пройти, коли розлучуся з тілом, і стріне мене множество мрячних і нелюдських демонів, і ніхто не поспішить на поміч і не збавить.

Тому припадаю до Твоєї благоді – не передай мене кривдникам, щоб не похвалилися мною вороги мої, благий Господи, і щоб не сказали: Прийшов Ти до рук наших і нам Ти переданий. Ні, Господи, не забудь щедрот Твоїх, і не воздай мені за беззаконнями моїми, і не відверни лиця Твого від мене. Але радше Ти, Господи, накажи мене милістю і щедротами,

а ворог мій нехай не радіє мною, але погаси погрози його на мене і знищ усе його діяння, і покажи мені до Тебе путь бездоганну, благий Господи. Бо хоч я і згрішив, не прибіг я до іншого лікаря і не простягнув руки моєї до чужого бога.

Тож не відкинь моління мого, але вислухай мене Твоєю благістю, і утверди моє серце страхом Твоїм, і нехай буде благодать Твоя на мені, Господи, як вогонь, що палить у мені нечисті помисли.

Ти бо еси, Господи, світло більше всякого світла; радість більша всякої радості; упокоєння більше всякого упокоєння, життя істинне і спасення, що триває на віки віків. Амінь.

Коли ми довіряємо Ісусові своє життя, Він розділяє з нами усі його миті – радісні і сумні, наші перемоги і наші розчарування, радіє з нами і плаче з нами. Можна переглянути відео, яке добре ілюструє те, про що ми тут говоримо.¹¹

4. Дар справжньої свободи: як у ньому зростати?

Коли говоримо про внутрішню свободу, то виникає запитання: як її зберегти і не втратити? Внутрішня свобода – це дар. Коли просимо про нього, то віримо, що отримаємо. Зі свого боку ми повинні намагатися завжди вірити, надіятись і любити. Це означає, що жодні зовнішні обставини ніколи не заборонять нам вірити в Бога, покладатися на Нього з усією довірою, любити Його і любити тих, хто біля нас. Аби зберегти внутрішню свободу і зростати в ній, важливо практикувати:

1) особисті стосунки з Богом, котрий дарує мені свободу і кличе мене до неї. Можу будувати ці стосунки, тобто пізнавати Його як Особу, приймати Його любов і любити у відповідь через молитву. Для цього важливо кожного дня виділяти час на те, щоби принаймні 15 хв. побути наодинці з Богом у тиші, порозмовляти з Ним, послухати Його.

¹¹ <https://www.youtube.com/watch?v=4XQfOA2RT64>

2) читання Слова Божого, котре постійно відкриває мені правду про любов Бога до мене і допомагає тривати у цій правді.

3) обирати добро і приймати обставини власного життя! Найперше, приймати ті обставини, які важко прийняти. Наприклад, моє минуле, втрати, несправедливість щодо мене. А також пробачити образи. Свобода полягає у тому, щоб прийняти навіть те, що ми не обирали. Ми можемо бунтувати, не приймаючи себе, свого життя, своїх батьків, обставин свого життя, історію своєї сім'ї, свою країну – і це справді речі, на які ми мало впливаємо. Єдине, що ми можемо – визнати власне безсилля і довіритися цілковито Богові. Така позиція дає нам більше свободи, аніж неприйняття реалій свого життя. Саме тоді відбувається переміна нашого серця, і воно відкривається на справжню свободу, джерелом якої вже є Бог, а не я і моє життя.

4) жити у свободі – завжди вибирати добро, уникати зла і виправляти зло. До цього ми покликані. Ось як це може виглядати... – подивимося ще одне відео.¹²

На завершення запрошую вас помолитися до Святого Духа, щоби Він нас провадив:

*О Святий Духу, любове Отця і Сина,
Надихай мене завжди, щоб я думав про те,
Про що мені слід думати, як я повинен це сказати,
Що я не повинен говорити, що я повинен писати,
Як я повинен діяти, що мені слід робити,
Щоб шукати Твоєї слави, добра для душі
і моєї власної святості. Амінь.¹³*

¹² <https://www.youtube.com/watch?v=bSSlCoZg6dw>

¹³ Майза Кастро. Молитви сили. – Івано-Франківськ: Апостол, 2011. – С. 97.

Додаток 3.3

Духовна бесіда для дорослих на тему: «Як здобути справжню свободу?»

План

1. Ілюзії свободи, які пропонує світ:
 - свобода – це абсолютна автономія
 - свобода – це зовнішня реальність
 - свобода – це обмеження.
2. Що потрібно, щоб звільнитися з пастки цих ілюзій і здобути справжню свободу?
3. Дар справжньої свободи: як у ньому зростати?

1. Ілюзії, які пропонує світ

Поняття «свобода» – одне із найбільших цінностей нашого часу.

Запитання для присутніх

- Які асоціації у вас виникають із цим поняттям *свобода*?
- Від чого, на вашу думку, залежить свобода?
- Де у Біблії є згадки про свободу?

Відповіді аніматори записують на ватмані.

Розгляньмо кілька найпоширеніших тверджень, які сьогодні побутують у світі. Ці твердження можна назвати ілюзіями, бо вони відвертають людину від правди і позбавляють справжньої свободи.

Перша ілюзія. Свобода – це абсолютна автономія.

Часто для сучасної людини бути людиною свободи – означає позбутися всякого тиску і панування над собою. Але тоді виникає небезпека всюдозволеності, а людина у своїх вчинках керується бажаннями власного «я», тобто живе егоїстично. Це підштовхує її до суспільної конкуренції, до своєрідної

«боротьби за життя», внаслідок чого вона почуватиметься самотньою, переживатиме відчуження та ізоляцію.

Таке розуміння свободи перекреслює правду про людину і задум Бога щодо неї. Бо для чого була створена людина? Бог створив людину з любові і для любові, а це можливо відчувати через стосунки – з Богом та з іншими. Будь-які стосунки розвивають у людині почуття прив'язаності і завжди є запрошенням до зростання у довірі. Звідси виникає відчуття безпеки і прийняття, чого не вистачає при абсолютній автономії.

Друга ілюзія. Свобода – це зовнішня реальність.

Багато хто вважає, що свобода залежить від зовнішніх обставин. Але ця думка суперечить самій собі, бо маємо свідчення людей, котрі провели роки у засланнях, у концентраційних таборах чи були ув'язненні зовнішніми обставинами свого життя, наприклад, хворобою, а проте жили із почуттям свободи у серці. Таким, наприклад, є досвід ученого Віктора Франкла, який описав його у своїй книзі «Людина у пошуках справжнього сенсу»¹⁴. Такими є життєві історії мирян та духовенства УГКЦ на засланні.¹⁵ Свідченням внутрішньої свободи і радості від життя є історії сучасних святих – таких, як Марта Робен, що була прикута до ліжка майже все своє життя, та П'єр Джорджіо Фрасатті. Це свідчить про те, що свобода – це внутрішня дійсність, котра не залежить від зовнішніх обставин.

Часто ми маємо враження, нібито нашу свободу обмежують обставини довкола нас: примуси, нав'язані нам суспільством, різні обов'язки, які люди «навішали» на нас, недоліки нашого характеру чи наші фізичні обмеження, пов'язані з хворобою. І щоб здобути свободу, потрібно просто усунути ці зовнішні чинники. Якщо цього немає, то ми

¹⁴ Див. Франкл Віктор. Людина у пошуках справжнього сенсу. Психолог у концтаборі. – Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2016.

¹⁵ Підпільна церква в умовах тоталітарної держави. – Львів: Галицька видавнича спілка, 2012.

обвинувачуємо усіх довкола й накопичуємо злість і незадоволення. Але правда в тому, що у житті виникатимуть нові обставини, і їм не буде кінця, а на деякі обставини ми просто не можемо впливати. У цій ситуації кожен має вибір: шукати справжнє джерело свободи чи обмежити її лише зовнішніми обставинами.

Третя ілюзія. Свобода – це обмеження. Часто, поняття свободи асоціюється із бажанням вийти поза певні рамки. Саме так сприймають свободу підлітки, бунтуючи проти усіляких рамок та обмежень. Нерідко вони поведуться ексцентрично, демонструють свій бунт та відверто ігнорують усілякі правила. Так вони прагнуть самоствердити себе або повернути до себе увагу. Про що це свідчить? Про те, що бурхлива реакція – бунт, заперечення тощо – є величезною потребою в прийнятті та любові.¹⁶ І це правда про певні рамки й тісноту, як каже апостол Павло, що існують у наших серцях (пор. 2 Кор. 6,12). Це спричиняє незадоволення та позбавляє людину щастя. Часто, не підозрюючи про справжню причину свого внутрішнього дискомфорту, людина може діяти необдуманно і шукати виходу із цієї тісноти. Тому впадає в крайнощі: алкозалежність, прагнення володіти чимось чи кимось, утверджувати себе за рахунок праці і здобутків, вдається до саможаління та маніпуляції іншими.

2. Що потрібно, щоб звільнитися з пастки цих ілюзій і здобути справжню свободу?

Відповідь: шукати правду і жити нею! А це – правда про людину, про справжню свободу, до якої вона була покликана від моменту створення, і про любов Бога до людини, що виявляється в Ісусі Христі. Де можна знайти цю правду? Нам її відкриває Святе Письмо.

¹⁶ Філіп Жак. Внутрішня свобода: Сила віри, надії й любові / Переклад з французької З. Курдини. – Львів: Свічадо, 2007. – С. 7-24.

Подивимось, що Біблія говорить про цю правду. Апостол Яків називає християнську віру «законом свободи» (Як. 2, 12). Ісус Христос говорив про правду, як за поруку свободи людини: «*Пізнайте правду, і правда вас вільними зробить*» (Йо. 8, 32). В Євангелії від Йоана читаємо слова Ісуса: «*Істинно, істинно кажу вам: Кожен, хто гріх чинить – гріха невольник! Невольник не перебуває в домі повсякчас – повсякчас перебуває син. Тож коли Син вас зволить, то справді станете вільні*» (Йо. 8, 34-36).

Підсумовуючи, можна сказати, що поняття християнської свободи містить два важливих елементи: *свободу ВІД і свободу ДЛЯ*.

Коли говоримо про *свободу ВІД*, то маємо на увазі, насамперед свободу від гріха, який є першопричиною усякого зла, всякої брехні, страху, розчарування тощо. А під *свободою ДЛЯ* розуміємо свободу для того, щоб зростати у вірі й довірі до Бога, дедалі більше пізнавати Його любов, учитися любити себе та інших, радіти й надіятися, вчитися відкривати у собі дари і таланти від Бога і відважно їх розвивати. Роздумаймо над цим.

У Катехизмі Католицької Церкви читаємо: «*Лише через пізнання Божого задуму щодо людини можна зрозуміти, що гріх – це надуживання свободою, яку Бог дав творінням, щоб вони могли любити Його й одне одного*» (§387). А також: «*Людина, отримавши від Бога стан праведності, спокушена лукавим, на початку історії надужила своєю свободою, повставши проти Бога і намагаючись прийти до своєї мети поза Богом*» (§415). У тому ж Катехизмі Католицької Церкви знаходимо ось таке твердження про людину: «*Людина за своєю природою і покликанням – істота релігійна. Прийшовши до Бога, прямуючи до Бога, людина живе повністю людським життям лише тоді, коли вільно переживає свій зв'язок з Богом. Людина створена, щоб жити у єдності з Богом, у яко-*

му вона знаходить своє щастя...» (§ 44-45). «Завдяки своїй душі і духовним силам розуму та волі людина обдарована свободою – “особливим знаком Божого образу”» (§ 1705).

З цих тверджень випливає, що Бог є джерелом справжньої свободи, а ця свобода для людини є Його великим даром.

Те, що перекреслює всяку свободу людини і відділяє її від джерела справжньої свободи, є гріхом.

Гріх спричиняє тісноту нашого серця і виявляє себе у неprobаченні, егоїзмі, саможалінні, наріканні, обвинуваченні, маловірстві і недовірі через брак пізнання Бога та інше. Як вийти з цієї «тісноти»? Відповідь нам підказує псалом 118: «Із тісноти візвав я до Господа, – і простором озвався Він до мене» (Пс. 118, 5). Що це означає?

Це значить. Що потрібно зробити три важливих кроки.

Перший крок. Дозволити Богові зцілити моє серце Його любов'ю. На приватній молитві своїми словами попросити Його про це.

Другий крок. Попросити Бога, щоби показав мені причину мого ув'язнення, тобто щоб я побачив свій гріх і брехню, у якій живу, а також просити в Бога про дар внутрішньої свободи.

Третій крок. Важливо пам'ятати: Ісус Христос є тим, хто раз і назавжди здобув мені свободу від гріха, відкрив правду про мене і про любов Бога-Отця. Тому Ісус про себе говорить: «Я – дорога, правда і життя. До Отця ніхто не приходить, як не через мене» (пор. Йо. 14, 6). Тому, щоб прийняти цю свободу і справді стати вільною людиною, потрібно прийняти жертву Ісуса на хресті і довірити Йому своє життя. Як це зробити? Можемо помолитися ось такою молитвою (з молебня до Христа Милосердного).

Христе Боже наш, що підтримуєш всіх падаючих, повалених же піднімаєш, Невіддільний, що народжуєшся з Отцівського лона і воплотився від святої Діви Марії, і в світ

прийшов, щоб удостоїти нас піклування свого і повернути в початкове єство нашу впалу природу, яка піддалася нападу безтілесних і душогубних розбійників, і позбавилась нетління і ними тяжко поранена була! Ти, Владико, вилікуй наші невидимі виразки і перев'яжи рани душевні чесною Твоєю Кров'ю, що пролив Ти за нас, і святим Твоїм помазанням, яке нам дарував Ти; і ізбав нас від поразок, що їх безперестанку наносять нам невидимі сили, які поспішають викрасти у нас навіть віру в Тебе і надію, і бажують змити з нас благодать Твою; не позбав нас чоловіколюбства і спасительного лікування Твого, щоб, зцілившись і очистившись від усякої скверни, ми удостоїлися звання первородних, написаних на Небесах, бо Ти – лікар невидимих і видимих недуг. Бо Ти є Бог наш, і тобі славу віддаємо, Отцю і Сину і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки вічні.

3. Дар справжньої свободи: як у ньому зростати?

Коли говоримо про внутрішню свободу, то виникає запитання: як її зберегти і не втратити? Внутрішня свобода – це дар. Коли просимо про нього, то віримо, що отримаємо. Ми повинні намагатися завжди вірити, надіятись і любити. Це означає, що жодні зовнішні обставини ніколи не заборонять нам вірити в Бога, покладатися на Нього, любити Його і любити тих, хто біля нас. Аби зберегти внутрішню свободу і зростати в ній, важливо практикувати:

1) особисті стосунки з Богом, котрий дарує свободу і постійно кличе до неї. Можу будувати ці стосунки, тобто пізнавати Його як Особу, приймати Його любов і любити у відповідь через молитву. Для цього важливо кожного дня виділяти час, щоби принаймні 15 хв. побути наодинці з Богом у тиші, порозмовляти з Ним, послухати Його.

2) читання Слова Божого, котре постійно відкриває мені правду про любов Бога до мене, і допомагає тривати у цій правді.

3) обирати добро і приймати обставини власного життя! Найперше, приймати ті обставини, які важко прийняти. Наприклад, моє минуле, втрати, несправедливість. А також пробачити образи. Свобода полягає у тому, щоб прийняти навіть те, що ми не обирали. Ми можемо бунтувати, не приймаючи себе, свого життя, своїх батьків, свою країну – і це справді речі, на які ми мало впливаємо. Єдине, що ми можемо – визнати власне безсилля і довіритися цілковито Богові. Така позиція дає нам більше свободи, аніж неприйняття реалій свого життя. Саме тоді відбувається переміна нашого серця, і воно відкривається на справжню свободу, джерелом якої вже є Бог. Це стає простором, який розкриє наше серце.

На завершення послухайте і запишіть молитву американського богослова Рейнгольда Нібара (1892–1971):

*Господи, дай мені спокій прийняти те,
чого я не можу змінити,
дай мені мужність змінити те, що я можу змінити,
і дай мені мудрість відрізнити одне від іншого.*

Додаток 3.4

**Духовна бесіда для дорослих на тему:
«Блаженні миротворці» (Мт. 5, 9)¹⁷.**

Що означає бути миротворцем сьогодні?

Блаженні миротворці, бо вони синами Божими назвуться (Мт. 5, 7. 9)

План

1. Миротворці
2. Милосердні, які прощають

¹⁷ Використано матеріали Школи євангелізації Святого Андрія, курс «Блаженства», автор о. Луїс Альфонсо Зепеда.

1. Миротворці

Миротворці – це не завжди «мирні» люди, тобто ті, які живуть у гармонії з усім світом.

Слово, вжите у Блаженствах не стосується «миротворців», які тільки багато говорять. Такі впроваджують мир силою і владою, як римські завойовники. Блаженними ж є миротворці – «ті, котрі працюють заради миру»; це, можливо, найкращий переклад цього блаженства. Ті, що працюють заради миру, виконують дуже важливу місію милосердя: вони допомагають людям, які потрапили у важкі обставини життя, жінкам, які живуть у насильстві та сварках і дуже потребують допомоги... Допомогти відновити мир – це добра милосердна справа. Тут ідеться про примирення. У Слові Божому читаємо: «*Ось я пошлю вам Іллю пророка перед приходом дня Господнього, великого і страшного. І він наверне серце батьків до дітей і серце дітей до батьків, щоб я, прийшовши, не побив землі прокляттям*» (Мал. 3, 23-24). Ілля мав місію відновити мир, особливо мир у сім'ях. Встановлення миру між людьми відповідає любові, яку Бог має до нас. Часто ми бажаємо встановити правду і справедливість, але робимо це образливо і руйнівним чином – наші ліки стають гіршими за саму хворобу. Краще нести мир, а не війну та розбрат.

Та перед тим як говорити про миротворців, Ісус у нагірній проповіді говорить про блаженство милосердних. Чому? Тому що це дві сторони однієї медалі: один її бік – «Милосердні», а інший – «Миротворці».

Блаженство милосердя можна практикувати двома способами: прощаючи і творячи добро.

Найкращою формою прагнення та встановлення миру є збір насінин справедливості, доброти та правди. «*Все, отже, що бажали б ви, щоб люди вам чинили, те ви чиніть їм, – це ж бо закон і пророки*» (Мт. 7, 12). Любов – це найперша заповідь християнина: «*Нову заповідь даю вам, щоб ви любили*

один одного! Як я був полюбив вас, так любіте і ви один одного! З того усі спізнають, що мої ви учні, коли любов взаємну будете мати» (Йо. 13, 34-35).

«Блаженні миротворці» більше працюють для примирення, особливо в родині та в колі друзів.

2. Милосердні, які прощають

Слово «милосердні» походить від латинського «*miseri-cord-dare*», що дослівно перекладається як «дати серце потребуючому», грішному, який не заплатить тобі, не віддячить, а навіть розкритикує. Спочатку почни ставитися з милосердям до себе, прости собі. Кожен із нас має свої обмеження, недоліки, як і наші ближні; тому, якщо хочемо прощення, спочатку самі простімо. Ісус, розповідаючи притчу про двох боржників (див. Мт. 18, 21-35), пропонує нам прощати з серця. Часто ми не можемо простити, бо самі не відчуваємося прощеними. Аби простити, необхідно спочатку самим зрозуміти, відчутти, що нам Бог простив. А Боже прощення передбачає, що ми пробачимо іншим (див. Мт. 6, 14). Ціною нашого прощення була невинна Кров Христа. Боже прощення незрівнянно більше від того, яке ми даємо своєму ближньому. Сьогодні ми чуємо про це, і якщо чуємо – простімо, з серця прощаймо!

Щоби стати миротворцями, потрібно розширити свої горизонти і працювати для:

- миру з Богом;
- миру між людьми;
- миру в сім'ях;
- миру всередині нас;
- миру з природою, поважаючи екологію.

Щоби вчитися прощати, ми потребуємо прикладу – дзеркала.

Перше дзеркало – Ісус

Якщо Блаженства є дзеркальним відображенням Ісуса, то подивімося на життя та вчинки Учителя, щоб збагнути

значення Його слів. Служіння Ісуса – це досконале сповнення цього блаженства. Він – той добрий самарянин, який не проходить повз потреби інших. Він благословляє дітей, відкриває очі незрячим, оздоровлює прокажених, піднімає паралітиків на ноги, зціляє глухих та воскрешає померлих. Ісус Христос підняв соціальний статус жінки, шукав безбожників та прощав гріхи грішникам, пробачив навіть тим, які Його розіп'яли. Апостол Петро підсумовує місію Ісуса такими словами: «*Прийшов, творячи добро*» (Ді. 10, 38).

Друге дзеркало – Марія

Бачимо її велике милосердя на весіллі у Кані Галилейській. Вона пробачила тим, хто розпинав її Сина на хресті, ображав Його та насміхався з Нього. Вона є «повною благодаті» – «милосердною Божої любові». Милосердні зазнають милосердя від Бога. Стати милосердним можна через виконання діл милосердя, які згадані в розповіді про останній суд (див. Мт. 25, 31-46). Проте найбільшим ділом милосердя є євангелізація – нести Добру Новину убогим.

Третє дзеркало – ми

Миротворці синами Божими назвуться. Діла милосердя з розповіді про останній суд є неначе датчиком, який визначає, наскільки ми живемо блаженствами в нашому житті.

Додаток 3.5

Молитовна зустріч у стилі Тезе на тему служіння ближньому

Молитви про Боже милосердя (псалми милосердя) та милосердя до ближнього

Молитва, якою зараз будемо молитися, відбуватиметься так: ми вслухатимемося у Слово Боже; потім буде час

на тишу, щоб роздумати над почутим; відповіддю на почуте Слово буде молитва – вервичка до Божого Милосердя¹⁸.

В Ім'я Отця і Сина, і Святого Духа. Амінь. (Тричі)

Псалом 42. «Як лань прагне до водних потоків...» – читайте повільно та з інтонацією. Пауза, тиша – 3 хв.

Отче наш...

Богородице Діво..

Вірую...

Псалом 23. «Господь – мій пастир...». Тиша.

Перший десяток вервички.

На великому зернятку: Отче Предвічний, жертвую Тобі Тіло і Кров, Душу і Божество улюбленого Твого Сина, а Господа нашого Ісуса Христа на переблагання за гріхи наші і гріхи цілого світу.

На маленьких зернятках: Заради Його страждань, будь милосердним до нас і до цілого світу.

Псалом 41. «Блажен, хто дбає про нужденного та вбого...». Тиша.

Другий десяток вервички.

На великому зернятку: Отче Предвічний...

На маленьких зернятках: Заради Його страждань...

Послання до римлян 12 9-18. Тиша.

Третій десяток вервички.

На великому зернятку: Отче Предвічний...

На маленьких зернятках: Заради Його страждань...

Псалом 39, 1-4. «Непохитно надіюсь на Господа, і Він прихилився до мене...». Тиша.

Четвертий десяток вервички.

На великому зернятку: Отче Предвічний...

На маленьких зернятках: Заради Його страждань...

Псалом 92. «Добре воно Господа прославляти...».

Тиша.

П'ятий десяток вервички.

На великому зернятку: Отче Предвічний...

На маленьких зернятках: Заради Його страждань...

Завершення: Святий Боже, Святий Кріпкий, Святий Безсмертний, помилуй нас і цілий світ. Амінь. (Тричі)

Додаток 3.6

Гра «Клубок»

Візуалізація людських стосунків та взаємозв'язків

Послідовність дій. Ведучий тримає в руках клубок і пояснює свої дії: «Зараз я кину цей клубок комусь із вас. Той, хто зловить його, називає своє ім'я, те, чим займається, потім відмотує собі трошки нитки і кидає клубок комусь іншому». Коли у всіх в руках будуть нитки клубка, ведучий продовжує: «Ці нитки між нами є відображенням стосунків, які поєднують людей. Якщо хтось відпустить нитку, то вона впаде, тобто якщо ми недбало ставимося до своїх стосунків із кимось, вони припиняться. Якщо ж ми їх занадто сильно натягнемо, вони, як і нитки, можуть порватися. Тому важливо дбати про стосунки. Але найважливіше те, що всіх нас єднають взаємозв'язки. Усі ми відповідальні одне за одного». Після цього змотуємо клубок і продовжуємо зустріч.

¹⁸ Співана Вервичка до Божого Милосердя гурту «Кана» // <https://www.youtube.com/watch?v=2s501fdz9z8>

**Молитва Живої парафії та вервичка
із роздумами про плоди Святого Духа**

**З наміренням зростати у плодах Святого Духа
та за єдність парафії**

У Катехизмі УГКЦ читаємо: «Плоди святого Духа – це ознака зрілого духовного життя християнина та його дій, які впливають зі співдії людини з божественною благодаттю. Щоб жити по-християнськи і свідчити про Христа, потрібно як допомоги Святого Духа, так і відкритості й зусиль людини» (§721). Апостол Павло у Посланні до галатів називає ці плоди Святого Духа: «А плід Духа: любов, радість, мир, довготерпіння, лагідність, доброта, вірність, тихість, здержливість» (Гал. 5, 22-23).

Просімо сьогодні, щоб ми були відкриті на благодать Святого Духа і на співпрацю з Ним; щоб Його плоди стали явними у нашому житті й у житті нашої парафії.

Царю Небесний...

На початку кожного десятка вервички:

Мій найдорожчий Ісусе, прости нам наші гріхи, захорони нас від вогню пекельного і допровадь до неба усі душі, особливо ті, що найбільше потребують Твого милосердя.

Радісні тайнства. Таємниця перша. Розважмо, як Пречиста Діва Марія Господа нашого Ісуса Христа непорочно зачала.

Роздуми про любов і радість як плоди Святого Духа – читайте повільно та з інтонацією.

Серед плодів святого Духа любов посідає перше місце. Апостол Павло говорить про неї і як про даровану здатність

любити, і як про чесноту, що досягається завдяки безупинному зусиллю волі, що співпрацює з благодаттю. Апостол Павло закликає любити щиро, нелицемірно, тобто щоб любов була основним мотивом усіх наших учинків. Тільки Бог є джерелом такої любові, бо Він довів свою любов до нас смертю Ісуса на хресті. Ця любов – дар Святого Духа: «любов Бога влита у серця наші Святим Духом» (Рим. 5, 5). Тому, відкрившись на любов Божу, ми можемо почати любити одне одного такою самою любов'ю, якою нас любить Бог, – і так віднайдемо радість життя.¹⁹

Таємниця друга. Розважмо, як Пречиста Діва Марія Господа нашого Ісуса Христа носила.

Роздуми про мир і терпеливість як плоди Святого Духа

Святий Василій Великий говорить, що терпеливість вчить нас витримувати труднощі й шукати опору в Бозі, додає сили й витривалості виконувати волю Божу за будь-яких обставин, дає силу боротися зі знеохоченням, щоб не втратити те добро, яке ми вже здобули. Терпеливість допомагає перейти випробування, не лякаючись їх, а використовуючи їх для власного зростання.²⁰

Таємниця третя. Розважмо, як Пречиста Діва Марія Господа нашого Ісуса Христа народила.

Роздуми про доброту і милосердя як плоди Святого Духа

Милосердя – одна із Божих рис, на якій найбільше акцентує увагу Псалтир. Слово «милосердя» має багатогранне значення, і тому його перекладають по-різному: ніжність,

¹⁹ Раньєро Канталамесса. Для Господа живемо. Духовні роздуми на основі Послання апостола Павла до римлян. – Львів: Свічадо, 2008. – С. 171-176.

²⁰ Стефан Батрух. Модель християнського життя у творах св. Василя Великого. – Львів: Свічадо, 2007. – С. 67.

милість, милосердя, поблажливість, доброта, доброзичливість, любов. Це відкриває нам ще одну рису Бога – рису материнства. Бог є Той, хто любить нас ніжною любов'ю і з любові дарує життя.²¹ Святий Дух пробуджує таку саму любов у серці людини. Доброта є виявом любові, готової дарувати себе. Доброта допомагає по-новому подивитися на тих, хто поруч, і вчить бачити їхні потреби. Доброта допомагає також бути відважним і здатним на благородні вчинки заради найближчих і навіть заради незнайомих нам людей.

Таємниця четверта. Розважмо, як Пречиста Діва Марія Господа нашого Ісуса Христа у храм принесла.

Роздуми про віру як плід Святого Духа

Апостол Павло каже: «*Віра зроджується від слухання*» (Рим. 10, 17). Це унікальна річ. Мистецтво народжується з нахнення, філософія – з мислення, техніка – з обрахунків та експериментів. Лише віра народжується зі слухання.²² Віра є довірою до Божої любові. Віра – це немов відчинені двері, через які має змогу проникнути сила Святого Духа. Ця чеснота є внутрішнім пробудженням розуму і серця людини. Завдяки вірі ми маємо можливість виразніше усвідомлювати Божу присутність у своєму житті. Віра дає кожному змогу пізнати свою силу й любов, щоб уберегти її від втрати самої себе. Через віру відбувається навернення людини. Хоча віра прихована і невидима, її наслідки очевидні у діях – вона дає силу, надихає й спонукає робити добро та героїчні вчинки.²³

Таємниця п'ята. Розважмо, як Пречиста Діва Марія Господа нашого Ісуса Христа у храмі знайшла.

²¹ Псалми милосердя. – Львів: Свічадо, 2016. – С. 13.

²² Раньєро Канталамесса. Для Господа живемо. Духовні роздуми на основі Послання апостола Павла до римлян. – Львів: Свічадо, 2008. – С. 82.

²³ Стефан Батрух. Модель християнського життя у творах св. Василя Великого. – Львів: Свічадо, 2007. – С. 48-49.

Роздуми про лагідність і поміркованість як плоди Святого Духа

Лагідність належить до дарів Святого Духа і є виявом любові. Лагідність – це здатність опановувати негативні емоції, це свобода від усяких крайнощів і сила для люб'язного співжиття. Лагідність є основною характеристикою мудрості. Лагідність є найбільш притаманною ознакою Ісуса. Лагідність окреслює дуже важливу поведінку щодо інших людей. Саме вона допомагає опановувати власні почуття, нахили, бажання з поваги до іншої людини. Лагідність вчить усього того, чого слід уникати. Лагідність охоплює ставлення до себе самого, до Бога і до інших, вона спонукає бути відкритим перед Божою волею і любити інших. Лагідність іде в ногу з довготерпеливістю та поміркованістю. В чому їх особливість? Завдяки довготерпеливості я можу дати час і простір ближньому, шанувати його індивідуальність, приймати його таким, яким він є, і не намагатися виправити його відповідно до власних уявлень. Поміркованість – це вміння не впадати в крайнощі і тримати відповідну дистанцію щодо речей, які нас оточують, щоб не піддатися їхньому опануванню.

На завершення молитви аніматори роздають на пам'ятку біблійні цитати про плоди Святого Духа

Надія ж
не засоромить,
бо любов Бога
влита
в серця наші
Святим Духом,
що нам даний

Рим. 5, 5

В ревності
не будьте
ліниві,
духом горіть,
Господеві
служіть

Рим. 12, 11

Бо Царство
Боже не їжа
і не пиття,
а праведність,
мир і радість
у Святому Дусі

Рим. 14, 17

А над усе
візьміть щит
віри, яким
здолаєте
згасити всі
розпечені
стріли лукавого

Еф. 6, 16

Я дам вам
нове серце,
і новий дух
вкладу
в ваше нутро...

Єзк. 36, 26

Хто вірує
в мене, як каже
Писання,
то ріки води
живої з нутра
його потечуть!

Йо. 7, 38

Дух –
ті слова,
що їх я вимовив
до вас,
вони й життя

Йо. 6, 63

Тож коли
зійде Той,
Дух істини,
Він і наведе вас
на всю правду

Йо. 16, 13

А Утішитель,
Святий Дух,
якого Отець
в ім'я моє зішле,
той навчить вас
усього і все вам
нагадає,
що я сказав вам

Йо. 14, 26

Віра
є запорукою
того, чого
сподіваємося,
доказ речей
невидимих

Євр. 11, 1

Нехай доброта
й вірність тебе
не покидають,
прив'яжи їх
собі на шию,
напиши їх
на таблиці
серця

Прит. 3, 3

Роздумуйте
про Господа
в правоті
й у простоті
серця
шукайте Його!

Муд. 1, 1

Хто чинить
бідному добро,
той Господеві
позичає,
і Він йому
відплатить
за його
добродійство

Прит. 19, 17

Вартніший
довготерпливий,
аніж звияжець,
і той, хто
гнів опановує,
ніж той,
хто здобуває
місто

Прит. 16, 32

Коли ми
любимо
один одного,
то Бог у нас
перебуває,
і Його любов
у нас
досконала

1 Йо. 4, 12

Бог є любов,
і хто перебуває
в любові,
той перебуває
в Бозі, і Бог
перебуває
в ньому

1 Йо. 4, 16

Додаток 3.8

Духовна бесіда для молоді на тему: «Де твій скарб?»

План

1. Скарб і наше ставлення до нього.
2. Поширені уявлення про те, чим є щастя.
3. Де шукати цей скарб і як його зберегти?

1. Скарб і наше ставлення до нього.

Поговоримо про скарб.

Запитання до присутніх:

- Що для вас є скарбом у цей момент вашого життя?
- Що ви робите, аби зберегти цей скарб?
- Чи ваш скарб робить вас щасливим?
- Як би ви почувалися, якщо би цей скарб у вас вкрали?
Чи готові ви поділитися своїм скарбом з іншими?

Аніматори записують відповіді на ватмані.

Пропонуємо вам сьогодні поговорити про скарб як прагнення бути щасливим і про те, де його шукати. Чому? Бо це те, що насправді об'єднує всіх нас.

Запитання до присутніх:

Як ви думаєте, від чого залежить щастя?

Відповіді записуємо на ватмані.

2. Поширені уявлення про те, чим є щастя.

У сучасному світі існує кілька найбільш поширених уявлень про те, чим є щастя.²⁴

Щастя – це жити у своє задоволення. Це гасло явно і не явно переслідує нас з екранів телевізорів, з уст наших

²⁴ Використано матеріали лекції «Як стати щасливим?» із евангелізаційного курсу РУАХ // <http://blagoslovennya.org/kyrs-ryah/>

знайомих, з рекламних біг-бордів. І на перший погляд воно виглядає дуже привабливим. Тілесні задоволення, багато грошей, життя на повну – коли ти можеш дозволити собі все, що хочеш, хіба це не справжнє щастя? Здавалося б, що науково-технічний прогрес, забезпечуючи людину всім необхідним, мав би спричинитися до людського щастя. Але це далеко не так. І доказом цього є той факт, що сьогоднішній час позначений стрімким поширенням депресії і втрати сенсу життя. Депресію можна сміливо назвати чумою ХХІ століття.

Послухайте, що говорить відомий чилійський філософ Даріо Саласа Соммера в книзі «Мораль ХХІ століття»: «*Безумство людей зайшло так далеко, що вони сприймають світ як супермаркет, який пропонує розваги і задоволення, і думають, що вони тут заради безконечних насолод, а не заради морального і духовного вдосконалення. Життя для людей наче цирк, і вони вважають, що без задоволень і розваг у ньому немає сенсу*». І далі продовжує: «*Натиск реклами настільки сильний, що люди починають чекати від життя безперервної насолоди, а коли виявляють, що це не так, впадають у глибоку депресію, і життя тратиться для них будь-який зміст... настає момент краху щастя, в них пропадає бажання жити*». Розкіш, егоїзм, тілесні задоволення не роблять людину щасливою.

Стати успішним і багатим. Людям часто здається, що, маючи успіх і багатство, вони стануть щасливіші, адже зможуть здійснити всі свої мрії, завоювати повагу і авторитет інших та й зрештою стати більш самостійними і незалежними.

В Євангелії від Марка у 10-й главі ми читаємо, як багатий юнак запитав Ісуса, що має зробити, щоб успадкувати життя вічне. Ісус дав йому зрозуміти, що гроші не приносять правдивого щастя.

Блаженніший Любомир Гузар якось сказав: «*Гроші потрібні, без них не прожити, але гроші не дають щастя*».

I, цитуючи Аристотеля, продовжив: *«Гроші не роблять нас щасливими – гроші заспокоюють наші нерви»*. На підтвердження цих слів варто зауважити, що найбільше самогубств стається в країнах Європи з найвищим рівнем життя. Після цих слів може виникнути запитання: чого цим людям не вистачає, щоби бути щасливим, чому, маючи все, вони накладають на себе руки. Мільйонер, футболіст Орентал Джеймс Сімпсон, у журналі «People» за 12 червня 1978 року зізнається: *«Я сиджу в своєму домі в Буффало, і часом мені стає жахливо самотньо. Життя було таке щедре до мене: у мене прекрасна дружина, чудові діти, гроші, я здоровий і при цьому мені самотньо і нудно... Неодноразово я запитував себе: чому багаті люди так часто закінчують життя самогубством. Одне ясно: гроші не дають відповіді на всі питання»*. Відомий лікар Поль Бреґг якось сказав: *«За гроші можна купити ліжко – але не сон, їжу – але не апетит, ліки – але не здоров'я, знання – але не розум, прикраси – але не красу, слугу – але не друга»*. Отож, за гроші можна купити задоволення, але не щастя.

Зробити кар'єру і стати знаменитим. Деякі люди пов'язують своє щастя з роботою, кар'єрним зростанням чи професійними успіхами. Для багатьох це шлях до слави і влади. Це дуже приваблює: бути на вершині слави, коли всі тобою захоплюються, аплодують і слухають тебе. Можливо, тому досить часто ми полюбаємо мати кумирів. Можемо навіть відповідно одягатися, розмовляти і поводитися, бажаючи хоч якось бути причетним до всього, що переживає наш кумир. Іноді нам здається, що ми стали би щасливими, якби були на його місці. Однак життя та слова багатьох відомих і успішних людей свідчать про те, що слава й успіх не зробили їх щасливими.

Елтон Джон, комерційний успіх якого не перевищує тільки результатів Елвіса Преслі, продав понад 200 мільйонів

своїх записів і заробив, наприклад, в 1994 році 17 мільйонів фунтів. Однак його залежність від наркотиків і проблеми з їжею зробили його нещасним. Його спроби самогубства були широко освітлені в пресі. На одному зі своїх останніх альбомів він написав: *«Страждав сорок років, і мені нема особливо за що триматися в цьому житті. Кар'єра моя вдалася, але в житті я дуже нещасний»*. Фреді Меркюрі, співак групи «Квін», який помер у 1991 році, в одній із останніх пісень альбому «The Miracle» («Чудо») співав: *«Чи знає хто-небудь, для чого ми живемо»*. У нього був шалений успіх, тисячі прихильників, але в інтер'ю незадовго до смерті він зізнався, що жахливо самотній. *«Можна мати все в цьому світі, – сказав він, – і бути жахливо самотнім. Це найбільш гіркий вид самотності. Успіх зробив мене ідолом, приніс мені мільйони, але саме він не дав мені того єдиного, чого всі ми потребуємо, – любові, що не минає»*.

Створити сім'ю. Декому здається, що всі його проблеми в житті походять від відсутності сім'ї, мовляв, справжнє щастя прийде тільки з одруженням. Часто таку думку люблять розігрівати в нас наші батьки, вже заміжні подруги, телебачення і знову ж таки реклама. І справді, мати сім'ю – це добре, але це не є панацея від усіх проблем. На жаль, сьогодні дедалі частіше можна почути слова: *«Краще б я не виходила заміж»* чи *«Краще б я не одружувався»*. Сумна статистика говорить нам, що в Україні та й в інших країнах світу розпадається понад половина шлюбів, а багато хто живе спільно лише заради дітей. Невже більшість цих людей, стоячи на весільному рушничку, не думали: *«Ось тепер я буду щасливішим»*. Та минає рік, другий, і часто відбувається щось зовсім інше.

3. Де шукати цей скарб і як його зберегти?

У чому ж проблема? Де шукати цей скарб і що робити, щоби потім не втратити його? Проблема полягає у тому, що ми шукаємо щастя там, де його немає.

Брат Роже з Тезе підказує: «У кожній людині є частина самотності. Не заповнять її ані близькі людські стосунки, ані навіть найсильніша любов двох істот. Проте ти ніколи не є сам. Проникни в глибину свого серця і переконаєшся, що не для того була створена людина, щоб у ній жила пустка. На дні ества, там, де кожен є іншим, чекає на тебе Христос».

У Катехизмі Католицької Церкви читаємо: «Бог, безко-нечно Досконалий і Щасливий сам у собі, задумом чистої доброти своєї і вільною своєю волею створив людину, щоб вона була причетною до Його щасливого життя. Він звертається до людини, допомагає їй шукати Його, пізнавати Його і любити Його всіма її силами» (§1).

«Прийшовши до Бога, прямуючи до Бога, людина живе повністю людським життям лише тоді, коли вільно переживає свій зв'язок з Богом. Людина створена, щоб жити у єдності з Богом, у якому вона знаходить своє щастя...» (§§ 44-45).

Усе це говорить нам про те, що щастя – це духовна категорія! Щастя – це природний стан людини. І здобути його можна тоді, коли шукатимемо його у правильній площині. Згадаймо історію про Йосифа єгипетського, про якого читаємо у главі 37 Книги Буття. Йосиф мав тяжке життя: брати заздрили йому і продали його у рабство в Єгипет. Він пережив нелегкі миті в своєму житті, однак попри всі страждання «був Господь з Йосифом, а він став чоловіком, що мав щастя» (Бут. 39, 2). Ключовими тут є слова, що Господь був з Йосифом. Це й було секретом його щастя. Правдиве щастя приходить в наше життя, коли ми шукаємо Бога, пізнаємо Його і наближаємося до Нього.

Тому скарб – це пізнати Бога! Віднайти скарб – це віднайти біблійну перлину. Відповідь можемо знайти у притчі про скарб: «Царство Небесне подібне ще до захованого

в полі скарбу, що людина, знайшовши, ховає його, і з радості з того йде, та й усе, що має, продає та купує те поле. Подібне ще Царство Небесне до того купця, що пошукує перел добрих, а як знайде одну дорогоцінну перлину, то йде, і все продає, що має, і купує її» (Мт. 13,44-46). У притчі про перлину читаємо про те, що Царство Небесне подібне ще до купця. Якщо б друга притча повторювала зміст першої, то було б написано: «Подібне ще Царство Небесне до перлини» (Мт. 13,45-46). Спробуймо збагнути, чим є той скарб, який чоловік, знайшовши, ховає і в radoщах купує заради нього поле. Господь в іншому місці повчає: «Бо де скарб ваш, там буде і ваше серце» (Мт. 12, 34). Скарбом є сам Господь, який прагне бути кимсь найдорожчим для нашого серця. Чим ще є перлина? Перлиною є також кожен з нас. Як перлину знаходять у морських глибинах, так кожного з нас Господь віднаходить у глибинах цього світу. Можливо, важко тобі і мені в це повірити, але для Бога ти і я є дорогоцінною перлиною, хай якими є глибини, з яких Він нас добуває.

Що для цього потрібно?

1. Подивіться на поле свого життя і почніть дякувати за нього. Тобто подивіться, що доброго є у вашому житті, і почніть щодня дякувати за це.

2. Подумайте, що вам потрібно для того, аби віднайти скарб – перлину. Перегляньте, скільки часу ви приділяєте тим чи тим справам.

3. Не бійтеся просити. Просіть Ісуса того, чого потребує, і надійтеся на Нього.

4. Почніть щодня принаймні 15 хв. приділяти молитві й почніть читати Слово Боже. І ви побачите, як віднайдете цю перлину – почнете більше пізнавати Ісуса, а Він стане вашим другом.

Де твоє
серце,
там і скарб
твій...

Мт. 6, 21

Бо зрушаться
гори й холми
захитаються,
та милість моя
не відійде від тебе,
і заповіт мого миру
не захитається,
каже твій
милостивець,
Господь.

Іс. 54, 10

Я, Господь,
покликав тебе
в справедливості,
і буду міцно
тримати
за руку тебе,
і тебе
берегтиму

Іс. 42, 6

Царство
Небесне
подібне ще
до захованого
в полі скарбу,
що людина,
знайшовши,
ховає його...

Мт. 13, 44

Так говорить
Господь,
твій Відкупитель,
Святий Ізраїлів:
Я – Господь,
Бог твій,
що навчає тебе
про корисне,
що провадить
тебе по дорозі,
якою маєш ходити

Іс. 48, 17

Скуштуйте
й побачте,
який добрий
Господь.
Блаженна
людина,
що надію
на Нього кладе!

Пс. 34, 8

Подібне
ще Царство
Небесне
до того купця,
що пошукує
перел добрих...

Мт. 13, 45

Нехай Господь
буде розкіш
твоя, – і Він
сповнить тобі
твого серця
бажання!

Пс. 37, 4

Але ви – вибраний
рід, священство
царське,
народ святий,
люд власности
Божої,
щоб звіщали
чесноти Того,
хто покликав вас
із темряви
до дивного
світла Свого

1 Пт. 2, 9

Усе,
що потрібне
для життя
та побожності,
подала нам
Його Божа сила
пізнанням Того,
Хто покликав
нас славою
та чеснотою

2 Пт. 1, 3

Людина може
знайти щастя
лише люблячи
і будучи
любленою

*Жак Філіп
Внутрішня свобода*

ЩАСТЯ –
це природний
стан
людини

*св. Іван Павло II
Твоє щастя
залежить від тебе*

Дивись
очима
серця,
то побачиш

Антуан де Сент-Екзюпері

Господь хоче
провадити нас
у світі Божого
щастя,
який навіть
не можна
уявити

*Славомир Беля
Достатньо лише Бога*

Жити
теперішнім
моментом –
це наповнювати
серце радістю

*Жак Філіп
Внутрішня свобода*

Наше
життя –
це подорож
до Бога

Бруно Ферреро

Найважливіша
дорога,
яку людина
має пройти, –
це дорога
до Бога

Бруно Ферреро

Хто ми є –
Божий дар нам.
Ким ми
станемо –
наш дар
Богові

*Тревор Гадсон
Молитва
про душевний спокій*

Додаток 3.9

Духовне слово на тему:

«Сила до життя – благодать Святого Духа»²⁵

Звідки брати силу до життя?

Відповідь: у Того, хто є джерелом життя, у Того, кого ми у молитвах називаємо «Господом Животворящим» – у Святого Духа, Третьої Особи Божої.

Ким є Особа Святого Духа?

Коли ми навіть побіжно читаємо Святе Письмо, не особливо вдумуючись у зміст прочитаного, то практично не можемо не помітити фрагментів, котрі говорять про Бога-Отця чи про Ісуса Христа. Однак коли мова заходить про Духа Свя-

того, то, на перший погляд, видається, що про Нього не так вже й багато сказано у Слові Божому. І справді, нам досить легко уявити собі Отця Небесного, скажімо, як люблячого батька, чи Ісуса Христа як нашого вчителя і Спасителя. Однак щодо Духа Святого в нас з'являються труднощі з тим, щоб виразно сформулювати думку, хто такий Святий Дух і яка Його роль у житті людини.

Спитайте себе: ким для вас є Святий Дух? На це запитання можна почути різні відповіді. Правду про Нього як про Особу подає нам Слово Боже. Говорячи про Святого Духа, автори завжди вживають особові займенники, вказуючи тим самим, що Дух Святий є не щось, а Хтось. Крім того, багато дій, які чинить Дух Святий, може робити тільки Особа. Наприклад, Святий Дух говорить (Ді. 1, 16), думає (Ді. 15, 28), веде (Рим. 8, 14), засмучується (Еф. 4, 30), навчає (Йо. 14, 26), потішає (Ді. 9, 31). Щоби бути особистістю, істота повинна володіти знаннями, мати почуття і волю, аби вирішувати, як і коли проявляти різні почуття. Святий Дух, будучи Особою, має всі ці ознаки. Наприклад, про Нього читаємо: «*А нам Бог відкрив це своїм Духом, усе бо досліджує Дух, навіть Божі глибини. Хто бо з людей знає речі людські, окрім людського духа, що в нім проживає? Так само не знає ніхто й речей Божих, окрім Духа Божого*» (1 Кор. 2, 10).

Якщо ж все-таки уважно будемо аналізувати Святе Письмо, то помітимо, що Дух Святий присутній у ньому з першої й до останньої сторінки. Він брав безпосередню участь у творінні. У Книзі Буття читаємо: «*На початку Бог створив Небо та землю. А земля була пуста та порожня, і темрява була над безоднею, і Дух Божий ширяв над поверхнею води*» (Бут. 1, 1-2). Коли Бог творив людину, Він зробив її з пороку земного і вдихнув у неї життя – і вона стала душею живою.

Єврейське слово на означення дихання звучить як «руах» і також означає Дух. Святий Дух діяв протягом всієї історії

²⁵ Матеріали використано із лекції «Хто такий Святий Дух?» євангелізаційного курсу РУАХ // <http://blagoslovennya.org/kurs-ryah/>

ізраїльського народу, приходячи з конкретною ціллю до вибраних людей. Він вкладав своє слово в уста пророків, піднімав провідників і лідерів, щоб вони вели інших за собою, давав мудрість і здібність для творчої роботи, щоб виготовляти й оздоблювати речі, які мали слугувати для поклоніння Богові, наповнював силою і міццю для боротьби з ворогами.

Коли на когось сходить Дух Божий, то Він не просто приносить приємні відчуття, хоча й це може статися – Він приходить і надихає нас піти і зробити щось для когось. У Старому Завіті постійно присутнє наростаюче передчуття чогось нового, що Бог приготував.

Святий Дух був обіцяний Отцем

Якщо читати Старий Завіт, то прочитаємо у пророка Єремії таке: *«Ось прийдуть дні, – слово Господне, – і я створю з домом Ізраїля та з домом Юди новий завіт. Не такий завіт, який я заключив з їхніми батьками, коли взяв був їх за руку, щоб вивести з Єгипетського краю. Завіт той – мій завіт! – вони його зламали, хоч я був їхнім Владикою, – слово Господне. Ні, ось який завіт я створю з домом Ізраїля після тих днів, – слово Господне: Вкладу закон мій у їхнє нутро і напишу його у них на серці. Я буду їхнім Богом, вони ж моїм народом»* (Єр. 31, 31).

У Старому Завіті Бог уклав завіт зі своїми людьми. Він сказав: *«Я буду вам Богом, ви будете мені народом»*. Щоб залишатися в завіті, людям треба було тільки дотримуватися певних правил, і вони були б у благословенні Божому. Проблема в тому, що вони не змогли жити за цими правилами і постійно їх порушували. Й ці правила стали для них як важка ноша, вона придавлювала їх і не давала розігнутися, бо вони не виконували заповідей. Але Бог обіцяв через Єремію, що цей закон буде всередині нас. Що це означає? Це можна порівняти з нашим ставленням до роботи. Ми можемо виконувати

свою роботу тільки тому, що підкоряємося правилами. Тобто ми приходимо, скажімо, о 9.00 і ні на хвилину раніше. Нам просто шкода витратити навіть цю хвилину. Щойно годинник пробив першу годину – ми вже обідаємо, і вже точно не з'явимося в кабінеті до другої. О 18.00 – рівно о 18.00 – ми йдемо. Нам доводиться підкорятися правилам, але ми намагаємося все виконувати по мінімуму. Ця модель відображала поведінку тих людей, які не люблять свою роботу. Інші, навпаки, люблять свою роботу. Вони – саме нетерпіння. Їх не втримаєш в ліжку вранці: *«Швидше на роботу!»*. Вони в офісі спозаранку. Обідньої перерви для них не існує – *«нема чого витратити час на всілякі дурниці!»* Вони взагалі на годинник не дивляться і сидять допізна, тому що люблять свою роботу. Вони також виконують всі правила, але не тому, що їм доводиться, – просто це впливає з їхнього ставлення до роботи. Про це говорив Бог. Якщо ми любимо Його, то питання про виконання правил навіть не стоїть, це само собою випливає з відносин любові із Ним.

«Вони знатимуть мене. Вони всі перебуватимуть у відносинах зі мною. Ось що трапиться». Як буде виконано цю обіцянку Божу? В Книзі пророка Єзекиїла сказано: *«Я дам вам нове серце, і новий дух вкладу в ваше нутро. Я вийму кам'яне серце з вашого тіла й дам вам серце тілесне. Я вкладу в ваше нутро дух мій і вчиню так, що ви будете ходити в моїх заповідях та берегти й виконувати мої установи»* (Єз. 36, 26).

Він говорить, що вкладе свій Дух у нас, – в цьому й увесь секрет. Він збирається перемінити наші серця із твердих на м'які. Коли це станеться? Щойно ми відкриємо своє серце на Святого Духа, дозволимо Йому нас перемінювати.

Бог відповідає на всі наші запитання через пророка Йоїла: *«А після цього я виллю мій дух на всяке тіло. Ваші сини й ваші дочки будуть пророкувати, вашим старим сні будуть*

снитись, і ваші юнаки будуть бачити видіння. Та й на рабів та на рабинь того часу я виллю мій дух» (Йоїл 3, 1-2). Іншими словами, тепер це відбувається не з певними людьми, у визначений час і тільки з певною метою, а буде доступним для всіх! Незалежно від статі, тобто і для чоловіків, і для жінок. Незалежно від віку – для старих і молодих. Незалежно від походження, раси, кольору шкіри чи ще чогось, бо сказано «навіть на рабів і на рабинь виллю від Духа мого».

У Новому Завіті ми ще ясніше можемо помітити дію Духа Святого. Прихід Ісуса Христа в цей світ був зумовлений дією Духа Святого, адже саме від Нього зачала Пречиста Діва Марія, народивши Спасителя світу. Коли Ісус хрестився в Йордані Святий Дух у вигляді голуба злинув на Нього, а потім той самий Дух повів Ісуса у пустелю. Перша проповідь Ісуса в синагозі звучала так: «На мені Дух Господній, бо мене Він помазав, щоб Добру Новину звіщати вбогим. Послав Він мене проповідувати полоненим визволення, а незрячим прозріння, відпустити на волю помучених, щоб проповідувати рік Господнього змилювання» (Лк. 4, 18).

Наш Спаситель завжди діяв у силі Святого Духа. Він також вважав Його присутність надзвичайно важливою в житті своїх учнів, коли стверджував: «Та я правду кажу вам: Краще для вас, щоб пішов я, бо як я не піду, Утішитель не прийде до вас. А коли я піду, то пошлю вам Його» (Йо. 16, 7).

Тому Він перед своїм Вознесіння говорив апостолам, щоб вони залишалися в місті, очікуючи на Святого Духа. Останній стих Святого Письма так само говорить нам про Святого Духа, який разом з Церквою очікує на другий прихід Ісуса Христа: «А Дух і невіста говорять: Прийди! А хто чує, хай каже: Прийди! І хто прагне, хай прийде, і хто хоче, хай воду життя бере дармо!» (Одкр. 17, 22).

У Символі віри ми молимося: «Вірую в Духа Святого, Господа Животворящого, що від Отця [і Сина] походить, що

з Отцем і Сином рівнопоклоняємий і рівнославимий». Ці слова відкривають перед нами правду про те, що Святий Дух є Третьою Особою Пресвятої Тройці, самим Богом. Ісус говорив, що хто богозневажить Святого Духа, тому не проститься, також вказуючи цим самим на те, що Святий Дух є Бог.

Дух Святий – дуже важливий для нас

Повернімося знову до слів Христа, які вказують на важливу важливість Святого Духа. Ісус промовив їх у розмові з апостолами: «Та я правду кажу вам: Краще для вас, щоб пішов я, бо як я не піду, Утішитель не прийде до вас. А коли я піду, то пошлю вам Його» (Йо. 16,7).

Цими словами наш Спаситель не просто вказав на важливість особи Святого Духа. Ними Він ствердив, що присутність Святого Духа в подальшому житті апостолів є важливішою, ніж Його власна. На перший погляд таке твердження виглядає зовсім незрозумілим. Однак аналізуючи ті зміни, які відбулися з апостолами після Зіслання Святого Духа в день П'ятдесятниці, можна зрозуміти зміст і глибину сказаних слів. Апостоли впродовж трьох років мали можливість спілкуватися і жити з найкращим у світі Учителем – Ісусом Христом. Вони неодноразово бачили чуда, які Він творив: очищав прокажених, виганяв бісів, зцілював хворих, воскрешав мертвих. Мало того, вони самі отримали від Ісуса владу зцілювати хворих і виганяти бісів. Здавалося б цього всього було цілком достатньо, щоб безстрашно іти з Христом до кінця і бути переконаним у правдивості кожного Його Слова. Однак момент випробувань все поставив на свої місця: один учень Його зрадив, інший відрікся, решта порозбігалися, а під хрестом залишилися лише Марія, мати Ісуса, та Йоан. Після розп'яття Христа апостоли сховалися в будинку, зачинивши двері зі страху перед юдеями. Навіть після воскресіння Ісуса Христа один з Його учнів на ім'я Тома не міг повірити і прийняти

цю правду за свідченнями інших апостолів. Він казав: *«Коли на руках Його знаку відцвяшеного я не побачу, і пальця свого не вкладу до відцвяшеної рани, і своєї руки не вкладу до боку Його, не вірую!»* (Йо. 20, 25). Про що це все свідчить? Насамперед про те, що хоча зовнішньо апостоли і були учнями та послідовниками Христа, їхнє серце залишалося неперемінним: у критичних ситуаціях верх брав страх, егоїзм і невірство. З Євангелія довідуємося, що навіть конкуренція, гнів і бажання влади були між ними. Особливо чітко це простежується в епізоді, коли мати синів Заведеевих прийшла просити, щоб один з її синів сидів праворуч, а інший ліворуч від Ісуса. Довідавшись про це, інші апостоли не відреагували на це спокійно, а як почали гніватися на тих братів.

Що ж могло перемінити серце апостолів, якщо навіть найкращому Вчителеві не вдалося зробити цього за три роки. Ісус знав відповідь на це питання, тому і сказав їм: *«Я вам пошлю те, що мій Отець обіцяв був. Сидіть у місті, аж поки не одягнетесь силою з висоти»* (Лк. 24, 49).

І справді, в день П'ятдесятниці, коли на апостолів зійшов Святий Дух, з ними сталася неймовірна переміна: ті, котрі раніше ховалися від юдеїв, раптом сміливо вийшли проповідувати про Христа. Петро, який колись відрікся від Ісуса, мав таку ревність у своїх словах, що за одну його проповідь повернулося три тисячі чоловік. Причому це не був якийсь одномоментний вияв героїзму. Після зішестя Святого Духа апостоли не переставали проповідувати Євангеліє, нерідко терплячи за це переслідування, утиски, знущання і навіть фізичні катування. Всі вони, окрім апостола Йоана, загинули мученицькою смертю.

Що ж стало причиною таких неймовірних перемін в житті апостолів? Святе Письмо дає лише одну відповідь – це зустріч зі Святим Духом. З цієї перспективи можемо зрозуміти, чому Христос казав згадані вище слова: *«Краще для вас, щоб*

пішов я, бо як я не піду, Утішитель не прийде до вас». Після цих слів може виникнути запитання: що заважало Ісусові зробити таку переміну в житті апостолів, яку зробив Святий Дух? Можна шукати різні пояснення, та, мабуть, просто місія Ісуса полягала в іншому: Він прийшов, щоб показати приклад безмежної любові і досконалого послуху, щоб віддати своє життя заради нас на хресті. Для апостолів, життя Ісуса, безсумнівно, було свідченням, однак свідченням, котре приходило ззовні. Попри всю святість життя Христа і добрий приклад, який Він давав апостолам, їм не вистачало внутрішньої сили почати жити по-новому, їхня стара грішна природа брала верх над добрими намірами.

Чи не є ця ситуація знайомою і для нас сьогодні?

Як часто ми розуміємо, що потрібно більше молитися, однак нас, зазвичай, вистачає на якихось 5-10 хвилин? Як часто ми усвідомлюємо, що потрібно відмовитися від того чи іншого гріха, однак після багатьох зусиль доходимо висновку, що не маємо сили цього зробити? Як часто ми постановляємо робити більше добрих справ, але коли доходить до справи, то відкладаємо на завтра? Ми часто відчуваємо, що не маємо сили бути справжніми християнами, що не можемо іти за Ісусом, що Його вимоги і стандарти занадто важкі для нас. І справді, без Святого Духа це неможливо. Без Святого Духа можна ретельно виконувати різні релігійні практики і виглядати надзвичайно побожним, однак бути справді побожним без Святого Духа неможливо. Без Святого Духа можна мати великі богословські знання, але при цьому постійно критикувати і повчати інших. Без Святого Духа неможливо мати любов, котра є найпершою ознакою християнина. Без Святого Духа наша побожність буде фальшивою.

Савло, який пізніше став апостолом Павлом, як ніхто інший добре розумів цю правду. По дорозі в Дамаск, ідучи пе-

реслідувати християн, Він зустрівся з Ісусом Христом. Після цього осліп. Однак Господь послав Ананію, котрий поклав на нього руки – і той наповнився Святим Духом, а опісля й прозрів, ставши ревним захисником християнської віри. Як бачимо, й тут переміна життя Савла не відбулася без участі Святого Духа. Напевно апостол Павло на своєму власному досвіді добре усвідомив, що в його житті зробив Святий Дух, і тому перше, про що він питає вірних Церкви в Ефесі: *«Чи ви Духа Святого одержали, як увірували? А вони відказали йому: Та ми навіть не чули, чи є Дух Святий! І він запитав: Тож у що ви хрестились? Вони ж відказали: В Йоанове хрещення. І промовив Павло: Та ж Йоан хрестив хрещенням на покаяння, говорячи людям, щоб вірили в Того, хто прийде по ньому, цебто в Ісуса. Як почули ж оце, то хрестились вони в Ім'я Господа Ісуса. А коли Павло руки на них поклав, то зійшов на них Дух Святий, і різними мовами стали вони промовляти та пророкувати! А всіх їх було чоловіка з двадцять»* (Ді. 19, 2-7).

Зауважте, Павло не запитував вірних в Ефесі, скільки вони моляться, як постять, чи дають пожертви і чи чинять діла милосердя. Він поставив тільки одне запитання: Чи ви Духа Святого одержали, як увірували, на що отримав відповідь: *«Та ми навіть не чули, чи є Дух Святий»*. Ці люди відповіли чесно і щиро. Та й не дивно, що в той час вони могли не чути про Святого Духа, адже навіть Нового Завіту тоді ще не існувало. Однак дивним є те, що сьогодні, на жаль, багато християн, якщо би були чесними з собою, дали б таку саму відповідь про Святого Духа. Як бачимо, апостола Павла така відповідь не задовольнила, і він, пояснивши все, поклав на них руки – і Дух Святий зійшов на них. Напевно, апостол Павло добре розумів, що якщо віруючі будуть наповнені Святим Духом, то їм не потрібно буде нагадувати про молитву, піст, пожертви чи діла милосердя. Для них це все стане життєво необхідним.

Щоб отримати силу до життя, потрібно народитися згори!

Як? Святий Дух може нам у цьому допомогти. Коли ми приходимо до віри в існування Бога і до того, що наша душа є безсмертною, перед нами з'являється одне дуже важливе запитання: що я маю робити, щоб після смерті досягнути щасливого життя, а не бути засудженим на вічні муки? Різні люди мають різні відповіді. Однак є одна відповідь, котра є надзвичайно цінною, тому що її дав сам Ісус Христос. Одного разу Він мав розмову з начальником юдейським, чоловіком із фарисеїв на ім'я Никодим, в якій вказав ключ до розуміння того, що є необхідним для досягнення вічного життя, кажучи: *«Поправді, поправді кажу я тобі: Коли хто не народиться згори, то не може побачити Божого Царства»* (Йо. 3, 3). Никодим спершу не зрозумів цих слів, тому й запитав: *«Як може людина родитися, будучи старою? Хіба може вона ввійти до утроби своєї матері знову й родитись?»*. Ісус же вказує на Особу Духа Святого: *«Поправді, поправді кажу я тобі: Коли хто не родиться з води й Духа, той не може ввійти в Царство Боже. Що вродилося з тіла є тіло, що ж уродилося з Духа є дух. Не дивуйся тому, що сказав я тобі: Вам необхідно родитись згори. Дух дихає, де хоче, і Його голос ти чуєш, та не відаєш, звідкіль він приходить, і куди він іде. Так буває і з кожним, хто від Духа народжений»* (Йо. 3, 1-21).

Отож, можемо поставити запитання: чим відрізняється людина, народжена від Духа, від ненародженої? Апостол Йоан у 4-й главі свого Першого послання конкретизує цю думку: *«Улюблені, любім один одного, бо від Бога любов, і кожен, хто любить, родився від Бога та відає Бога! Хто не любить, той Бога не пізнав, бо Бог є любов!»* (1 Йо. 4, 7).

Саме любов і наша зосередженість на духовних, а не на матеріальних речах, вказують на присутність Святого Духа в нашому житті.

Однак Никодим напевно прагнув не просто знати, як це має відбутися, він хотів зрозуміти, як можна змінитися, тому і питав: «*Як це статися може?*». І сьогодні багато людей, подібно до Никодима, ставлять це саме запитання: «як мені стати іншою людиною», як змінити своє життя, як перестати хвилюватися, злитися, заздрити тощо. Дехто навіть каже: от як би мені повернути роки назад, я був би зовсім іншою людиною, зовсім по-іншому поведився б. Усі ці слова є вираженням глибокого усвідомлення того, що ми не є вільні: ми залежимо від думки інших людей, від грошей, роботи, алкоголю тощо. Навіть на одному з форумів в Інтернеті прозвучало до болю знайоме питання: хочу заново народитися, як це можна зробити, змінитися назавжди? Вислів «народитися заново» став дуже популярною фразою, яку часто використовують навіть з рекламною метою. Однак насправді, Ісус був першим, хто виголосив цю фразу до людей, котрі народжені від Духа. Никодим на своє питання отримав відповідь: «*Ти учитель ізраїльський, то чи ж цього не знаєш?*».

Цією відповіддю Ісус не мав на меті принизити Никодима, тільки спрямувати Його погляд на Писання, в якому все чітко і ясно було викладено.

Зокрема, у Книзі пророка Єзекиїла Господь обіцяє докорінно змінити життя свого народу, кажучи: «*І дам вам нове серце, і нового духа дам у ваше нутро, і викину камінне серце з вашого тіла, і дам вам серце із плоті. І духа свого дам я до вашого нутра, і зроблю я те, що уставами моїми будете ходити, а постанови мої будете стерегти та виконувати*» (Єз. 36, 26).

Бог вказує, що ця переміна сердець відбудеться тоді, коли Він вкладе в нас свій Дух. Тоді ми зможемо ходити Його дорогами і виконувати Його волю. І це буде зовсім неважко для нас. Це була обітниця Отця для нас, Ісус своєю смертю і своїм воскресінням «активізував» її. Саме завдяки Ісусу ми

можемо завжди просити Святого Духа про благодать і вірити, що отримаємо.

У чому ж проявлятиметься благодать Святого Духа?

1. Ісус Христос стане для нас реальною Особою.

Однією із характеристик дії Святого Духа є те, що Він завжди вказує на Ісуса. І саме Він відкриває нам правду про любов Бога-Отця до кожного із нас. Про це говорить апостол Павло: «*...бо любов Бога влита в серця наші Святим Духом, що нам даний*» (Рим. 5, 5). Тому без Святого Духа неможливо мати живі стосунки з Христом і неможливо справді бути християнином. Без Нього Ісус був би для віруючих лише історичною особою, на зразок Сократа чи Платона, а Бог-Отець – кимось далеким і нереальним. І лише завдяки Святому Духові ми можемо пережити Ісуса як реальну живу Особу. В цьому контексті варто згадати обіцянку, яку дав Ісус перед своїм вознесінням: «*І ото, я перебуватиму з вами повсякденно аж до кінця віку!*» (Мт. 28, 19).

Думаю, що Ісус говорячи це, мав на увазі не якусь абстрактну присутність, а цілком реальне пережиття Його близькості тією самою мірою, як це переживали апостоли, коли Він був у тілі. Тоді у нас може виникнути закономірне запитання: «Як Ісус може виконати цю обіцянку: реально бути з нами, адже Він вознісся на небо?». Христос дає відповідь на це питання в Євангелії від Йоана: «*І вблагаю Отця я, і Утішителя іншого дасть вам, щоб із вами повік перебував, Духа правди, що Його світ прийняти не може, бо не бачить Його та не знає Його. Його знаєте ви, бо при вас перебуває, і в вас буде Він. Я не кину вас сиротами, я прибуду до вас!*» (Йо. 14, 16).

Завдяки Святому Духові ми ніколи не почуватимемося самотніми, а завжди матимемо відчуття люблячої присутності Бога поряд із нами в усі моменти нашого життя.

2. Заповіді Божі будуть для нас законом нашого серця. Сьогодні для багатьох людей виконувати Божі заповіді – це тягар, практично нереальне завдання. Вони відчувають, що це йде врозріз із їхніми бажаннями і суперечить їхнім прагненням. З іншої ж боку, апостол Йоан говорить: *«Кожен, хто родився від Бога, не чинить гріха, бо в нім пробуває насіння Його. І не може грішити, бо від Бога народжений він»* (1 Йо. 3, 9). Цей переклад не є точним. Замість словосполучення «не чинить гріха» оригіналу краще відповідає словосполучення «не може перебувати в грісі». Це означає, що для кожного, хто народився від Бога, хто прийняв Святого Духа, гріх стає чужим і неприродним. Для такої людини жити в грісі буде не комфортно, а совість після кожного упадку спонукатиме її до покаяння і навернення. Ісус казав, що коли прийде Святий Дух, то Він виявить світові про гріх, що не вірують у Нього (пор. Йо. 16, 1-33). Отож, Дух Святий постійно виявляє нам правду про нашу віру, спонукаючи до поглиблення стосунків з Ісусом Христом. Як саме? Він пробудить у нас голод за Богом так, що нам захочеться частіше бувати на Літургії і приступати до Євхаристії. Святий Дух закохає нас у Святе Письмо, відкриє нам його і зробить наше серце здатним почути Його через Слово. А ще – Святий Дух спонукатиме нас зростати у чеснотах і надихатиме до служіння ближнім.

3. Ми матимемо силу до життя, тобто силу реалізувати своє покликання. У нас зникне відчуття самотності і з'явиться сенс життя.

Грекомовне Святе Письмо інколи називає Святого Духа «Параклетос». Це слово важко перекласти. Воно означає – «той, кого покликали, щоб Він був поруч», порадник, утішитель або той, хто підбадьорює. І справді Святий Дух, котрого ми як християни отримали у таїнстві Хрещення, робить наше серце чутливим до Його присутності. Одна з правд віри гла-

силь, що Божа благодать до спасіння є конечно потрібна. Цю благодать Господь нам дає через Святого Духа. Жодна мудрість, начитаність чи знання не можуть нам гарантувати, що ми на правильній дорозі. Це чітко видно на прикладі фарисеїв, які вирізнялися особливою мудрістю, були законовчителями, однак саме до них Ісус сказав: *«Поправді кажу вам, що митники та блудодійки випереджують вас у Боже Царство»* (Мт. 21, 30). Завдяки Святому Духові ми можемо відкрити таланти і дари, які Він вклав у наше серце в момент хрещення і зростати в них. Також саме Він може вказати нам на наше неповторне покликання, виконуючи яке ми досягнемо сенс власного життя і будемо щасливими.

Що потрібно, аби відкритися на благодать Святого Духа?

- Запрагніть Святого Духа і відкрийте на Нього своє серце.
- Попросіть Святого Духа, який живе у вас від моменту Хрещення, щоб переінівав ваше серце і наповнив його своєю благодаттю.
- Почніть молитися про це і просіть з вірою.
- Подякуйте Богові за дар Святого Духа, якого ви отримали в Хрещенні.
- Часто звертайтеся до Святого Духа.

Коли апостол Павло говорить: *«Наповнітьесь Духом»* (пор. Еф. 5, 18), він говорить у теперішньому тривалому часі, спонукаючи нас почати наповнюватися Духом Святим і постійно це робити. Наповнення Духом Святим – це не «одноразове» переживання. Тому щодня просіть, щоби Він, Святий Дух, робив ваше серце чутливішим на Його благодать, яку Він щодня дарує, на Його натхнення до всякого добра і щоб дав вам мудрість співпрацювати з Ним.

На завершення, помолімося разом до Святого Духа і попросімо, щоби Він наповнив наші серця.

ПЕРША КОЛІНОПРИКЛОННА МОЛИТВА

(з Вечірньої на свято Зіслання Святого Духа)

Пречистий, нескверний, безначальний, невидимий, неосяжний, недослідимий, непереможний, незмінний, безмежний і безгрішний Господи! В Тебе єдиного є безсмертя, Ти живеш у світлі неприступнім. Ти створив небо і землю, і море і все, що в них існує. Перше ніж просити, Ти всі наші прохання задовольняєш, тож молимося Тобі й Тебе просимо: Владико чоловіколюбний, Отче Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа, що заради нас людей і задля нашого спасіння зійшов з неба і воплотився від Духа Святого і Марії, вседіви преславної Богородиці. Він найперше словами навчав, згодом же й ділами проявив, коли витерпів спасенні страждання, і так доручив нам нужденним, грішним і недостойним, що голови й коліна приклонили, приносити Тобі моління за наші гріхи й людські невідання.

Ти сам, Милостивий і Чоловіколюбче, вислуховуй нас, коли звиваємо до Тебе, зокрема ж у цей П'ятидесятний день, коли Ти – після того, як Господь наш Ісус Христос вознісся на небо і возсів по правиці Тебе, Бога і Отця, – на святих своїх учнів і апостолів зіслав Духа Святого. Він спочив на кожному з них і сповнилися усі вони невичерпної Його ласки; різними мовами проповідували вони Твої величності й пророкували.

Тому нині вислухай нас, що молимося Тобі: Пом'яни нас, нужденних і поневоленних, і виведи душі наші з полону. Змилуйся над нами, Твоїми молільниками. Прийми нас, що припадаємо до Тебе і кличемо: Ми згрішили! Тобі ми віддані від лона матері нашої, бо Ти Бог наш.

Або ця молитва.

МОЛИТВА ДО ІСУСА ХРИСТА ЗА ВИПРОШЕННЯ ДАРУ СВЯТОГО ДУХА

Ісусе, Господи Неба і землі, ми віримо, що Ти помер на хресті за наші гріхи, що Бог Тебе воскресив і Ти живий, щоб ніколи більше не вмирати.

Віримо, що Отець дав Тобі всяку владу на Небі і на землі. Ми певні, що все, що Ти попросиш у Отця, Він дасть Тобі. Дозволь послужитися Твоїм святим Ім'ям, що понад усяке Ім'я, і в Твоїм імені й задля заслуг Твоїх благодати в Отця, щоб вилив щедро свого Духа у наші серця.

Отче Святий, в Ім'я Ісуса, Месії, Твого Єдинородного Сина, якому Ти ні в чому не відмовиш, дай нам Святого Духа. Він нам Його обіцяв.

Дай нам, Отче, нове вилиття Твого Духа, щоб перетворив усе наше буття й учинив нас новими створіннями у Христі Ісусі, Господі нашому, на славу Твою.

Ісусе, ми знаємо, що Ти повен Святого Духа.

Наповни наше серце Твоїм Духом, щоб нас освятив і перемінив.

Святий Душе, прийди до кожного з нас, що зібрані тут. Наповни нас своїми дарами. Обмий нас, очисти, зціли, освяти і переміни.

Прийди, Святий Душе, й переміни наші серця у Живу Святиню, де б Ти завжди жив. Амінь.²⁶

²⁶ Ця молитва використана із матеріалів курсів Школи євангелізації Святого Андрія.

Додаток 3.10

Молитва Живої парафії та вервичка (страсні таїнства) із роздумами про Божу любов за парафію, пароха та священників парафії

Таємниця перша. Роздумаймо, як Господь наш Ісус Христос кривавим потом заливався – *читайте повільно та з інтонацією.*

Ісаї 43, 1-51: «А тепер так говорить Господь, творець твій, Якове, і твій сотворитель, Ізраїлю: “Не бійся, бо я тебе викупив, прикликав тебе твоїм ім'ям, ти – мій! Чи через води йтимеш, я з тобою, чи крізь ріки, – тебе не затоплять, чи підеш крізь вогонь, – не попечешся, і полум'я тебе не обпалить. Бо я Господь, твій Бог, Святий Ізраїля, я – твій спаситель. У викуп за тебе я дав Єгипет, Етіопію та Саву замість тебе, – тому, що дорогий ти в мене й цінний і я тебе люблю, людей даю за тебе, народи за твою душу. Не бійся, бо я з тобою!”»

Таємниця друга. Роздумаймо, як Господа нашого Ісуса Христа бичували.

Осії 14, 2-10: «Повернись, Ізраїлю, до Господа, Бога твого, бо ти спотикнувся об твою беззаконність. Візьміть слова з собою й поверніться до Господа. Скажіть йому: “Прости всю беззаконність! Прийми те, що добре, і ми принесемо плід уст наших. Аишур нас не врятує; на коні ми не будемо сидати; діла рук наших не називатимемо більше нашими богами; бо в Тобі сиротина знайде милосердя!” Я вилікую їхню зраду; я полюбив їх доброхотно, бо гнів мій від них відвернувся. Я буду для Ізраїля рососою; він зацвіте, немов лілея, і, мов Ливан, пустить коріння. Його паростки далеко розростуться, краса його буде, немов маслини, а його запах – мов Ливану».

164

Таємниця третя. Роздумаймо, як Господа нашого Ісуса Христа терням вінчали.

Єремії 29, 11-14: «Бо я свідомий моїх щодо вас задумів, – слово Господне, – задумів щастя, а не лиха, щоб забезпечити вам надійне майбуття. І коли ви візвете до мене та прийдете помолитись до мене, я вислухаю вас. І коли шукатимете мене, знайдете, як тільки шукатимете мене всім серцем вашим. Я покажусь вам, – слово Господне, – зміню на краще вашу долю...»

Таємниця четверта. Роздумаймо, як Господь наш Ісус Христос тяжкий хрест двигав.

1 Йо. 4, 10а: «Любов же полягає не в тому, що ми полюбили Бога, а в що Він полюбив нас».

1 Йо 4, 18-19: «Страху немає в любові, але досконала любов проганяє страх геть, бо страх має муку. Хто ж боїться, той не досконалий в любові. Ми любимо Його, бо Він перше нас полюбив».

Таємниця п'ята. Роздумаймо, як Господа нашого Ісуса Христа на хресті розіп'яли.

Псалом 23: «Господь – мій пастир: Нічого мені не бракуватиме.

На буйних пасовиськах Він дає мені лежати; веде мене на тихі води.

Він відживляє мою душу, веде мене по стежках правих імені ради свого.

Навіть коли б ходив я долиною темряви, – я не боюся лиха, бо Ти зо мною. Жезло Твоє й палиця Твоя – вони дають мені підтримку.

Готуєш стіл для мене перед моїми противниками; Ти голову мою помазав миром, переливається мій кубок.

Добрість і милість будуть мене супроводити усі дні життя мого, і житиму в домі Господнім по віки вічні».

165

Після молитви аніматори роздають на пам'ятку цитати про Божу любов.

«Любов – довготерпелива, любов – лагідна, вона не заздрить, любов не чваниться, не надимається, не бешкетує, не шукає свого, не поривається до гніву, не задумує зла; не тішиться, коли хтось чинить кривду, радіє правдою; все зносить, в усе вірить, усього надіється, все перетерпить. Любов ніколи не переминає»

1 Кор. 13, 4-8

Додаток 3.11

Що означає бути учнем Ісуса?²⁷

Бути християнином – означає бути учнем Ісуса і наслідувати Його. Ісус – Пастир пастирів і єдиний Вчитель, котрий нас навчає як за допомогою слів, так і своїм прикладом. У цьому аспекті важливо подивитися, якими були стосунки Вчителя й учнів, як Ісус навчав і якою є характеристика учня.

Якими ж були стосунки Вчителя і учня?

Відносини між учнем і Вчителем є відображенням стосунків між учителем й учнем в Ізраїлі. Їх у жодному разі не можна прирівнювати до тих, які нині існують в університеті між викладачем і студентом.

Учителі в Ізраїлі були компетентними світським людьми, котрі навчали інших жити згідно з Божою волею. Вони знали

²⁷ Використано матеріали про учнівство Школи християнського життя і євангелізації Пресвятої Діви Марії з Назарету, Матері Церкви.

Закон: часто були вченими людьми і передавали стиль життя згідно з Божим планом.

Для єврея важливішим від життя було знати «як жити». В цьому плані вчитель ставав важливішим, ніж батько, бо батько лише обдаровував життям, а вчитель навчав, як це життя прожити. Більше, ніж доктрин та теорії, вчитель навчав умінню праведного життя; навчав, як знайти сенс життя й виконати своє покликання.

Коли молодому єврейському хлопчикові сповнилося 13 років, він відзначав своє свято Бар Міцна (що означає «Син Закону»). Це давало йому можливість стати талмідом – учнем, здатним до прийняття науки (Талмуд). Талмід приймав мудрість Талмуду.

У Новому Завіті 262 рази з'являється слово зі значенням «учень». Інакше кажучи, маємо 262 євангелічних місця, котрі окреслюють суть учня: це той, котрий намагається бути схожим на свого вчителя, приймаючи його критерії цінностей, способи дії, а також місію. Якби ми хотіли одним реченням змалювати учня, воно звучало б так: такий, «як його вчитель».

Приклад наставників був важливіший, ніж їхні слова. Вчитель не спирався на знання чи теорії. Те, чого він навчав, було самим життям учня. Також тому учні повинні були жити зі своїм вчителем, бо, дивлячись на Нього, вчилися жити.

У Євангеліях 48 разів використано термін «Вчитель»; крім цього, 15 разів «Равві» й 2 рази «Раввуні». «Вчитель» – це один з небагатьох титулів, які Ісус сам собі дав (Йо. 13, 13).

Як Ісус навчав?

Ісус був таким самим учителем. Ісус не передавав багато різних відомостей. Дуже часто Він навчав одне й те саме. Використовував техніку багаторазового повторення, щоб добре закарбувати щось в розумі учнів. Чудовим засобом Учителя

з Назарету було навчання за допомогою символів, тому що вони набирали форму передання, котре кожен міг відкрити й назавжди запам'ятати.

Більше, ніж за допомогою слів, Ісус навчав власним прикладом. Його стиль життя був найбільшою наукою: як живе Божий Син! Вистачало поспостерігати за Його поведінкою, аби виробити стиль доброго життя в цьому світі. Тому Ісус також сказав: «*Навчіться від мене*» (Мт. 11, 29). Люди могли розпізнати в Ньому вчителя, котрий відрізняється від інших лише тому, що робить і живе так, як навчає.

Ісус спочатку щось робив, а потім цього навчав. Ісус навчав, використовуючи радше події, ніж вивчені теорії й догмати. Вчитель використовував кожен можливість пояснити своїм учням таємниці Царства: вдову, що дає милостиню, прихований скарб, перебування в пустелі чи весілля.

Однак найважливішою школою був сам Учитель. Там, куди Він приходив, мали бути і Його учні, як їм звелів, що виражало правду, що вони мали жити так, як Він живе. Він сам був життям.

Як не кожен міг бути вчителем, так само не кожен міг бути й учнем. Система формації учнів вимагала певних особистих рис, а також відречень, що їх не всі могли прийняти. Таке розуміння учня передбачало привілей і відповідальність, що охоплювала політичне та релігійне, родинне та економічне життя.

Характеристика учня

Насамперед варто пам'ятати, що для учня важливіше було бути з Учителем. Мета учня – стати, як його вчитель, – означає стати вчителем, котрий навчає жити інших.

Підсумуємо характерні риси учня:

- не більший за Вчителя (Мт. 10, 24);
- як його Вчитель (Мт. 10, 25);

- отримує вказівки від Вчителя (Мт. 11, 1);
- є частиною родини Ісуса (Мт. 12, 49);
- ловець людей (Мт. 4, 19);
- сидить за столом разом з Ісусом (Мт. 26, 20);
- тихий і сумирний серцем (Мт. 11, 29);
- убогий духом (Мт. 5, 1-3);
- миротворець і має чисте серце (Мт. 5, 4-8);
- переслідуваний (Мт. 5, 11).

Чим займається учень:

- наближається до Вчителя (Мт. 10, 36);
- іде за Учителем (Мт. 8, 23);
- робить те, що йому говорить Учитель (Йо. 15, 14);
- робить інших учнями (Мт. 28, 19);
- бере хрест і йде за Ісусом (Лк. 14, 27);
- вірить в Ісуса та в Його слова (Йо. 2, 11. 22);
- вірно перебуває в Слові (Йо. 8, 31);
- робить те, що наказує Ісус (Мт. 21, 6);
- любить інших учнів (Йо. 13, 34-35);
- бере свій хрест (Мт. 14, 27);
- проголошує Добру Новину посеред харизматичних знаків (Мр 16, 14-17).

Учень також покликаний бути апостолом! Основне покликанням апостола – «перебувати разом з Ісусом». Без виконання цієї умови він не може належати до Христових учнів. Послання учня виконувати свою місію формується саме завдяки тому, що постійно перебуває біля Вчителя. Якщо апостол спочатку повинен був бути учнем, то не можливо уявити істинного учня, який був би позбавлений апостоль-

ського виміру. Мало того, він не був би правдивим учнем, якби не мав такого виміру. Учневі не можна робити свій намет на вершині гори Тавор. Він повинен зійти вниз і служити тим, котрі найбільше потребують. Інакше він зрадив би свій учнівський стан.

Тих, які вже були учнями, Ісус перемінив на апостолів. Єдиною невід'ємною умовою було виконання певного критерію: щоб уже були учнями. Аби бути апостолом (посланим) потрібно спочатку бути учнем (покликаним). На жаль, ми забуваємо про цю умову: сьогодні існує багато «апостолів», котрі ніколи не були учнями.

Ісус був особливим Учителем, Він відрізнявся від усіх інших вчителів Ізраїля. Його школою було життя, книжкою для читання – природа, взірцем – дитина, а випускним екзаменом – випробування любові.

Кожен учень неодмінно є апостолом. Однак, на жаль, трапляються учні, які повернули на півдорозі й ніколи не взялися до виконання свого завдання. Сидять лише біля стіп Ісуса й не рухаються з місця, щоби служити спільноті.

Учень – це не той, котрий виконує певні норми, а той, хто в усьому належить своєму Вчителеві: думає й діє так, як Він, промовляє й служить, як Він. Врешті відтворює Вчителя так, що вчить інших жити, як Ісус.

Історія

Поль Дж. Вортон

Після того, як Христос вознісся на небо, Він почав розмову з Архангелом Гавриїлом. Навіть на небі було видно сліди розп'яття. Гавриїл спитав:

– Господи, Ти на хресті переніс страшні муки. Чи люди хоч оцінюють достойно ту любов, яку Ти їм показав, і розуміють те, що Ти для них зробив?

Христос відповів:

– Ні, вони ще не усвідомлюють усього. На сьогодні тільки декілька людей у Палестині знають про це.

Гавриїл заклопотано сказав:

– Що ж Ти зробив для того, аби всі дізналися про Твою любов?

– Я попросив апостолів Петра, Андрія, Якова і Йоана, а також кількох інших, щоби розповідали людям про мене. Ті, які довідаються про це, скажуть іншим, а ті передаватимуть цю вістку далі, аж доки останній чоловік і остання жінка в найвіддаленішому закутку землі не почують про те, як я віддав задля них своє життя, бо так сильно полюбив їх.

Гавриїл скептично нахмури брови:

– Ну так, це чудово, але що буде якщо Петрові та іншим апостолам набридне безнастанно говорити про це? Що станеться, коли люди, які прийдуть після них, забудуть про це? У Тебе, напевно, є ще запасні, додаткові плани на цей випадок?

Христос відповів:

– Ні, я більше нічого не запланував, Гавриїле. Я розраховую тільки на цих людей!

Додаток 3.12

**Уривок із послання митрополита
Андрея Шептицького «Дар П'ятидесятниці»**

Богословіє християнського життя. Для того, щоб як слід зрозуміти, що Святий Дух додає у Своїй школі до школи церкви й Христа, треба передусім звернути увагу на те, що ціла наука Божого об'явлення в намірах Господа Ісуса Христа мала бути не теорією, а практикою.[...] У Назареті, Божий Дух спричинює воплощення Божого Слова, тут має діло вопло-

чення звершити, має вочлочення Божого Слова розширити на все людство. Там Його діянням повсталала людська душа та людське тіло Богочоловіка-Христа, тут Його діянням має постати містичне тіло чоловіка-Бога Христа, якого Душею є Христовий Дух. Там причасницею Святого Духа стала Пречиста Діва, даючи зі свого тіла Божому Слову субстанцію людського тіла, себто співучастю зі Святим Духом Пречиста Діва вродила Божого Сина, – тут людство під натхненням Святого Духа, стаючи того Духа учасником, із себе віддає і зо Святим Духом творить чи родить містичне тіло Божої Премудрості. Щойно тим викінчується діло, «на початку» намірене, в Назареті зачатє, а вповні звершене в новому, небесному Єрусалимі. Те зіставлення творчих дійств Святого Духа в безмірному скороченні лише слабо представляє з безконечної віддалі велич Божого діла. Воно сповнюється в ряді довгих століть, а ми є того Божого діла свідками чи видцями. І більше ніж свідками, бо – самі будучи учасниками Святого Духа, що в нас мешкає – ми є співтворцями діла Святого Духа, і Ним натхненні, ми є Його помічниками; помічниками в праці зовнішнього будівництва апостольської чи душпастирської праці чи навіть самої праці любові ближніх, помічниками й учасниками в праці будівництва Христового царства у власному житті кожного з нас зокрема. Тим то й натхнення Святого Духа і творча віща праця Духа і богослов'я Святого Духа не є привілеєм виїмкових геніїв, а є учасництвом усіх, що люблять Господа Ісуса. Бо Божа любов «влита в серця наші Святим Духом» (Рим.5,5), є тим найвищим, найдосконалішою мірою всякого натхнення Святого Духа до простих щоденних покірних добрих діл християнського життя. [...] Люди християнським життям за натхненням Святого Духа, очевидно більшим чи меншим, відповідно до ступеня покори кожного зокрема, малюють на своїй душі Христову ікону. Душпастирською працею й проповіданням Євангеліє, себто родженням духовних дітей, малюють ікону і на серцях

вірних; бо християнське життя є іконою Христа. Кожна ікона є ділом чоловіка-Бога, себто чоловіка, що в ньому Бог мешкає як життєтворча, оживляюча, побуджуюча, провідна життєва сила. Кожна ікона є в дечім подібна до первообразу, але ні один не вичерпує первообразу. Христос у Своїх безконечних Божих і людських прикметах перевищує в безконечність кожне людське поняття, хоч би воно і як було натхненне Святим Духом. Тому й кожна ікона може бути така різна, мусить бути такою маніфестацією безконечности, що кожна з них є правдивою у повному значенні того слова – натхненною теологією. Найменший покірницький акт чесноти найпростішої людини, зроблений з Божої любові, що в наші серця влита Святим Духом, є вищою й більше звершеною богословією, ніж цілий наймудріший богословський трактат, – очевидно, трактат взятий сам у собі, без огляду на заслугу того, що його написав, і без огляду на вплив написаного на людські душі. Так представлений чи взятий трактат сам у собі не є творчим натхненням Духа, зате акт любові в душі хоч і як невченої людини є творчим і натхненим твором Святого Духа.²⁸

Додаток 3.13

Нічні чування на тему:

«Від Воскресіння до П'ятдесятниці»

Скорочений варіант – від Вечірньої до 12-ї години ночі. Тут можна використати програму 14 зустрічей «Дороги світла» (див. нижче), зачитуючи лише біблійні уривки, коментарі та використовуючи деякі вправи й динаміки (на вибір ведучих). На завершення рекомендуємо провести «Велике коло», щоб почути відгуки учасників.

²⁸ Шептицький Андрей, митрополит. Твори (аскетично-моральні) // Постуляція митрополита Андрея Шептицького. – Львів: «Свічадо», 1994. – С.418-456

**Розгорнутий варіант –
від 11–12-ї ночі до 6–7-ї ранку.**

- Привітання. Аніматори розповідають про те, як відбуватимуться нічні чування, і розпочинають з молитви на вервичці.
- Молитва на вервичці (славні таїнства) або Акафіст до Святого Духа.
- Програма «Дорога світла»
 - Зустріч 1.* Воскресіння Ісуса. Христос тріумфує над смертю.
 - Зустріч 2.* Жінки та учні біля порожнього гробу.
 - Зустріч 3.* Воскреслий Ісус з'являється Марії Магдалині.
 - Зустріч 4.* Воскреслий Христос з'являється учням, які йдуть в Емаус.
- Мала групка ділення.
- Перерва на чай-каву і спілкування.
- Продовження програми «Дорога світла»
 - Зустріч 5.* Воскреслий Христос об'являється при ламанні хліба.
 - Зустріч 6.* Ісус з'являється учням у горниці.
 - Зустріч 7.* Воскреслий Ісус передає учням владу відпускати гріхи.
 - Зустріч 8.* Воскреслий Ісус зміцнює віру Томи.
 - Зустріч 9.* Воскреслий Ісус об'являється учням над Тиверіядським озером.
 - Зустріч 10.* Воскреслий Ісус повіряє Петрові свою Церкву.
 - Зустріч 11.* Христос посилає учнів у світ.
 - Зустріч 12.* Вознесіння.
 - Зустріч 13.* Очікування з Марією на Святого Духа.

- Літургія.

Зустріч 14. Зіслання Святого Духа.

- «Велике коло».

- Завершення.

Програма «Дорога світла»

Вступ

Запрошуємо сьогодні вирушити разом із нами дорогою світла. Традиція такої пасхальної молитви виникла в середовищі братів-сезезіан в Італії у 1998 р. Джерелом натхнення стали фрески катакомб св. Каліста в Римі, де зображено перехід Воскреслого Христа із темряви до світла (звідси й назва – Дорога світла). У Ювілейний 2000 рік цю молитву офіційно затвердила церковна влада. Що відбуватиметься під час цієї Дороги світла? Будемо слухати Слово Боже про пасхальні події, роздумуватимемо над ним, а також братимемо активну участь у всьому, що відбуватиметься. Отож, розпочнемо.

Вирушаючи у цю дорогу, запрошуємо вас запалити свічку (*аніматори роздають присутнім свічки-офїрки*), щоби вона нагадала нам про благодать віри, яку ми отримали в момент хрещення. Просімо, щоби на цій дорозі Бог зміцнив нашу віру, щоби ми, мали силу рухатися вперед».

Ведучий зачитує назви зустрічей і всі інші тексти.

**Зустріч 1. Воскресіння Ісуса.
Христос тріумфує над смертю!**

Коментар (виразно прочитати або переказати)

Ісус помер на хресті та був похований у гробі. Той, з котрим багато хто пов'язував свою надію на відродження Ізраїлю, без пручання віддається в руки своїх катів. Учні Ісуса залишилися цілком розгублені та збентежені – адже вони очікували чогось зовсім іншого. Учні не знали, що мають робити. Вони переживали найважчі хвилини свого життя.

У нашому житті також бувають моменти, коли здається, що Ісус покинув нас, що Бога немає, що всі наші зусилля є марними.

Моменти смерті, гріха, гробу. Але це не був кінець, а тільки початок. Початок нового життя. Ісус воскрес і відкрив брами життя для всіх. Він приніс нам спасіння і перемогу! Він живий!

Запрошуємо вас вирушити разом із нами цією Дорогою від Воскресіння до П'ятдесятниці, щоб утвердитись у вірі, ще раз пережити пасхальні події та знову наповнитися Святим Духом!

Якщо є можливість, то можна заспівати пісню «Ісус, Ти Спаситель мій» або увімкнути аудіо-запис гурту «Кана».²⁹

Зустріч 2. Жінки та учні біля порожнього гробу

Євангеліє від Луки: «А дня першого в тиждні прийшли вони рано-вранці до гробу, несучи наготовані пахоці, та й застали, що камінь від гробу відвалений був. А ввійшовши, вони не знайшли тіла Господа Ісуса. І сталося, як безрадіні були вони в цім, ось два мужі в одежах блискучих з'явилися при них. А коли налякались вони й посхиляли обличчя додолу, ті сказали до них: Чого ви шукаєте Живого між мертвими? Нема Його тут, бо воскрес! Пригадайте собі, як Він вам говорив, коли ще перебував в Галілеї» (Лк. 24, 1-6). *Пауза.*

Коментар

Ісус воскрес. Він уже не перебуває у гробі. Він – живий! Ісус кличе нас сьогодні не залишатися біля пустого гробу, а разом з ним увійти в Його життя. Це Він нам говорить: «Я – путь, істина і життя! Ніхто не приходить до Отця, як тільки через мене» (Йо. 14, 6). Це Він нам говорить: НЕ БІЙ-

²⁹ Гурт «Кана», пісня «Ісус, Ти спаситель мій» // <https://www.youtube.com/watch?v=1jvbEАНН4Jg>

ТЕСЯ! Бо знає, що у житті кожного із нас бувають моменти, коли видається, що стоїмо біля гробу...

Динаміка «Листок-список»

Роздаємо присутнім чисті аркуші. Кожен із вас зараз отримає листок. Напишіть на них усі свої страхи, розчарування і все, що заважає нам повірити у те, що Ісус живий. Маємо на це 5 хвилин. *Пауза.* Тепер запрошуємо вас помолитися і проголосити перемогу Воскреслого Христа у своєму житті. Прошу повторювати за мною. *Ведучий читає із паузами так, щоб учасники могли за ним повторити.*

В Ім'я Ісуса Христа, відрікаюся від мого фальшивого образу Бога,

- який показує мені Бога як поліцейського і дуже строго суддю,
- який представляє Бога далекого, неприступного і байдужого до мене,
- який представляє Бога, котрий без попередження карає кожен мій гріх.

В Ім'я Ісуса Христа, відрікаюся від

- ідола влади, якою зловживаю в моєму подружжі, моїй родині, праці і моїх діях для Церкви,
- ідола гордині, що завжди веде мене до бунту, коли хтось звертає мені увагу.

В Ім'я Ісуса Христа, відрікаюся від

- ідола грошлюбства, якому присвячую забагато часу та енергії і, який перешкоджає мені служити Богові, своїм рідним, ближнім і навіть самому собі,
- ідола кар'єризму та суспільного визнання, ідола комфорту, якого шукаю будь-якою ціною, навіть ціною родинного життя.

В Ім'я Ісуса Христа, відрікаюся від

- ідола, який панує над моєю емоційною та статевою сферами і надає їм перебільшеного значення,
- ідола гніву та почуття провини, коли не досягаю задоволення в цих сферах,
- ідола шукання насолод і відкидання стосунку любові з тими, кого посилає Господь.
- Зрікаюся того всього і нищу всі предмети, журнали, книжки, DVD, які призводять до непорядкованої сексуальності.

В Ім'я Ісуса Христа, відрікаюся від

- ідола ворожбитства та магії,
- ідола астрономії, гороскопів, ворожіння на картах,
- ідола ЗМІ, які викликають духів, і тих, що підтримують з ними нечисті стосунки,
- ідола забобонів і амулетів, і всіх предметів, що дають надзвичайну силу,
- ідола магічних каменів та ланцюжків.

В Ім'я Ісуса Христа, відрікаюся від

- ідола шкідливих практик і терапій, що мають на меті покращити фізичне самопочуття, але нищать душу,
- ідола деяких розваг, що забирають час та силу і через які я занедбую те, що найважливіше для мене.

Дякую тобі, Господи, що звільнив мене від того всього, що затягувало мене в рабство.

Помолімося псалом 23. «Господь – мій Пастир...»

Зустріч 3. Воскреслий Ісус з'являється Марії Магдалині

Євангеліє від Йоана: «Марія ж стояла надворі перед гробницею і плакала. А плачучи, нахилилась вона до гробу,

і бачить двох ангелів: у білім вони, сидять – один у головах, другий у ногах, де лежало було тіло Ісусове. І кажуть вони їй: “Жінко, чого плачеш?” – “Узяли мого Господа, – відвічає їм вона, – і не відаю, де покладено Його”. Сказавши це, обернулась і бачить: Ісус там стоїть! Та не знала вона, що то Ісус. І каже їй Ісус: “Жінко, чого ж ти плачеш, кого шукаєш?” Гадавши ж вона, що це садівник, говорить Йому: “Пане, коли ти забрав Його, то повідай мені, куди ти Його поклав, – а я заберу Його”. Мовить до неї Ісус: “Маріє!” А та обернулась та до Нього по-єврейському: “Раввуні!” – що у перекладі означає: “Учителю!” А Ісус їй каже: “Не стримує мене, не зійшов бо я ще до Отця мого, але йди до моїх братів і повідай їм: Іду я до Отця мого й Отця вашого, до Бога мого й Бога вашого». І пішла Марія, щоб звістити учням: “Бачила я Господа”, – та й що Він це їй повідав» (Йо. 20, 11-18). *Пауза.*

Коментар

Часто ми думаємо, що можемо усього досягти своїми силами. Проте життя з Богом – це усвідомлення, що наше життя починає розгортатися у всій своїй красі лише тоді, коли ми повністю довіримося Богові. Він дасть нам сил звершити Його волю. Наша сила волі зміцниться, і ми зможемо зробити дуже багато в житті, але тільки після того, як повністю довіримося Богові. Будьте відважними!

Дивлячись на Марію Магдалину, можемо вчитися відваги нести Добру Новину іншим, жити, переходячи від смутку до надії. Дивлячись на цю жінку, можемо запитати себе: а з якими новинами я приходжу до інших? Що несу їм – осудження, смуток, тривогу чи радість, примирення і надію? Подивімося на своє серце, щоб побачити, чим воно наповнене. У Євангелії від Матея читаємо: «*Бо чим серце наповнене, те говорять уста*» (Мт. 12, 34).

Динаміка «Серце»

Роздаємо присутнім наперед приготовані серця. Кожен із вас отримає серце. Напишіть усе, чим наповнене ваше серце. Збережіть це серце до закінчення нашої Дороги. Маємо на це 3-5 хвилин.

Зустріч 4. Воскреслий Христос з'являється учням, які йдуть в Емаус

Євангеліє від Луки: «І ото, двоє з них того ж дня йшли в село, на ім'я Емаус, що від Єрусалиму лежало на стадій із шістдесят. І розмовляли вони між собою про все те, що сталося. І ото, як вони розмовляли, і розпитували один одного, підійшов сам Ісус, і пішов разом із ними. Очі ж їхні були стримані, щоб Його не пізнали» (Лк. 24, 13-16). *Пауза.*

Динаміка «Натовп на дорозі»

Аби ми могли відчутти атмосферу цієї події, зробимо невелику вправу-динаміку. Запрошуємо усіх присутніх поділитися на дві групи.

Уявімо, що ми з вами зустрілися на дорозі між Єрусалимом та Емаусом. Перша група – це ті, хто іде з Єрусалиму до Емаусу. Друга – ті, що йдуть до Єрусалиму. Учасникам першої групи пропонуємо викрикувати негативні новини. Наприклад: Ісус помер! Все погано! Зло перемогло! Ми не маємо віри! Ми сироти, самотні і покинуті! Війна! Бог нас покинув! Учасників другої групи просимо викрикувати позитивні новини. Наприклад: Смерті нема! Ісус живий! Диявол переможений! Ми вільні і спасенні! Бог живий! Ісус переміг! Яка радість – Христос воскрес!

Запрошуємо присутніх зробити цю динаміку.

Опісля підводимо підсумки. Запрошуємо присутніх поділитися своїми враженнями пережитої динаміки, давши відповіді на запитання:

- Що звучало голосніше – радісні чи негативні новини?
- Чи звучали переконливо радісні вигуки?
- Як ви почувалися в своїй ролі?

Учні в Емаусі пережили перемену, бо впізнали Ісуса при ламанні хліба, відкривши своє серце на Його Слово. Після цього їхнє серце відкрилося на Нього! Аби ми могли відкрити очі і серце, щоб бачити Ісуса, запрошуємо вас помолитися, щоб запросити Ісуса у своє серце і довірити Йому своє життя. *Роздаємо роздруковану молитву і запрошуємо учасників помолитися нею.*

ДРУГА КОЛІНОПРИКЛОННА МОЛИТВА

(з Вечірньої на свято Зіслання Святого Духа)

Господи Ісусе Христе, Боже наш! Ти ще за життя, перебуваючи між нами, подав свій мир людям і постійно подаєш вірним дар пресвятого Духа у сталому спадкоємстві. Зокрема ж сьогодні зіслав Ти своїм апостолам й учням цю ласку у вигляді вогняних язиків, наснаживши їхні уста. Через них кожний народ у власній мові прийняв до свого слуху богопізнання. І ми просвітилися світлом Святого Духа та визволилися від омани, мов від темряви. Задля роздачі видимих і вогняних язиків, і задля надприродного діяння навчилися ми вірувати в Тебе і вихвалити Тебе з Отцем і Святим Духом, просвітившись одним Божеством і Його силою та владою. Бо Ти – Отцеве сяйво й незмінний та непорушний образ Його природи й істоти.

О, Джерело премудрості й благодаті! Відчини наші грішні уста й навчи нас, як і за що слід молитися. Хоч Ти знаєш незліченне число наших гріхів, але Твоє добросердя перемагає їхній безмір. Ми ж бо з острахом стоїмо перед Тобою, кинувши в безодню Твоєї милості безнадію нашого серця. Покеруй нашим життям, бо Ти словом керуєш усе

створіння, своєю невимовною мудрістю і силою, тиха пристане для тих, які плавають в бурях. Покажи нам шлях, яким нам іти. Нашим думкам зішли духа премудрості; духа розуму дай нашому нерозумові; духом остраху огорни наші вчинки і духа правого обнови в нутрі нашому; духом могутнім утверди хисткі наглі помисли, аби повсякденно Твій Дух благий направляв нас до добра, аби сподобитись нам виконувати Твої заповіді і завжди пам'ятати про Твій славний прихід та про суд над учинками нашими.

І не допусти, щоб спокушала нас тлінна краса цього світу, але зміцни прагнення до прийдешніх скарбів. Бо Ти, Владико, сказав, що коли хтось що-небудь попросить у Твоєму імені, то напевно одержить від Твого споконвічного Отця і Бога. Тому і ми, грішні, в день приходу Твого Святого Духа, молимо Твою доброту, щоб дав Ти нам усе потрібне для спасіння. Ти, Господи, щедрий податель усякого блага, бо щедро даєш, чого просимо. Ти співчутливий і милостивий, бувши учасником нашого тіла, крім гріха, – тож добросердно нахились до нас, що перед Тобою зігнули коліна, й очисти нас із гріхів наглих.

Дай, Господи, своєму народові Твої щедроти. Вислухай нас з Твого святого Неба: освяти нас силою своєї спасенної правизи, покрій нас покровом крил своїх і не відкинь творіння рук Твоїх. Проти Тебе єдиного ми грішимо, але Тобі єдиному й служимо: не вміємо поклонятися чужому Богові, ані простягати наших рук до інших богів. Прости нам гріхи, прийнявши наші коліноприклонні моління. Подай усім нам руку допомоги. Прийми оцю спільну молитву, як приємне кадило, що приноситься перед Твоїм вселаскавим престолом.

Або інша молитва.

ЗАПРОШЕННЯ ІСУСА У СВОЄ ЖИТТЯ

Господи Ісусе, я люблю Тебе і вірю у Твою любов до мене. Я приходжу до Тебе зараз і запрошую Тебе увійти у моє серце та бути Господом мого життя. Ісусе, забери усякий спротив, який ще є у моєму серці, який перешкоджає отримати Твою благодать. Господи. Я хочу знищити всякий корінь гріха, який є у моєму серці і який є перешкодою для Тебе (зробіть іспит совісті). Омий мене у своїй любові і очисти мене. Я також відрікаюся всякого песимізму, смутку, недовіри і негативізму, бо хочу, щоб Твоя радість наповнила моє серце. І тепер, коли все зло, яке було в мені, відійшло, я ще раз запрошую Тебе: Прийди, Господи Ісусе, і візьми моє серце. Я запрошую Тебе як Господа, Визволителя і Спасителя свого життя. Прийди, Ісусе, прийди, щоб керувати моїм життям. Прийди, щоб цілковито замешкати в мені. Любий Отче, я дякую Тобі, тому що у Твоїй безмежній любові Ти дав мені свого Ісуса – Царя Ісуса Христа. Тобі, мій Господи, хай буде хвала, честь і слава віднині і довіки. Амінь.³⁰

Мала групка ділення

Зараз матимемо особливий час для спілкування і ділення своєю вірою. Для цього ми поділимося на малі групи, у кожній групі буде аніматор, який її провадитиме.

Ділимо присутніх по віковій категорії на малі групи по 5-7 осіб.

Розповідаємо правила малої групи ділення:

- думка кожного є важливою;
- говоримо від свого імені (як я розумію, як переживаю);

³⁰ Майза Кастро, Молитви сили. – Івано-Франківськ: Апостол, 2011. – С. 124.

- не перебиваємо одне одного;
- не коментуємо і не повчаємо;
- не розмовляємо, коли хтось ділиться;
- пам'ятаймо про лаконічність.

Питання для ділення:

- Знайомство.
- Якою радістю ви хотіли би поділитися з нами сьогодні?
- По чому конкретно ви бачите присутність і дію Бога у вашому житті?
- Що для вас означає правда про те, що Ісус воскрес?
- У якому напрямку ви зараз рухаєтеся: з Єрусалиму до Емаусу чи навпаки?

Перерва (1 год).

Організуємо чай-каву, тістечка і спілкування.

Зустріч 5. Воскреслий Христос об'являється при ламанні хліба

Євангеліє від Луки: «І ото, коли сів Він із ними до столу, то взяв хліб, поблагословив, і, ламаючи, їм подавав... Тоді очі відкрилися їм, і пізнали Його. Але Він став для них невидимий... І говорили вони один одному: Чи не палало нам серце обом, коли промовляв Він до нас по дорозі, і коли вияснював нам Писання?... І зараз устали вони, і повернулись до Єрусалиму, і знайшли там у зборі Одинадцятьох, і тих, що з ними були, а які розповідали, що Господь дійсно воскрес» (Лк. 24, 30-34).

Вправа

Ведучий розламає лаваш і роздає присутнім, щоб кожен відламав собі шматочок. Кожен із вас отримає маленький шматочок хліба. Почніть його повільно розжовувати. Пороздумуйте над тим, що відбувається в момент Євхаристії.

Далі ведучий читає повільно і з паузами:

- Подумай, чим для тебе є Євхаристія? Чи усвідомлюєш, що саме в цей момент Ісус стає одним єдиним зі мною? *Пауза.*
- Чи перебуваєш ти з Ісусом після Причастя? *Пауза.*
- Чи триваєш ти в цій єдності? Чи бережеш цю єдність? *Пауза.*

Євангеліє від Йоана: «А Ісус відповів і сказав їм: “Діло Боже – вірувати в того, кого Він послав”. Тоді вони Йоану: “Який же знак твориш Ти, щоб ми побачили й увірували в Тебе? Що вчиниш? Батьки наші манну в пустині споживали, як ото написано: Дав їм хліб з неба їсти”. Ісус же сказав їм: “Істинно, істинно говорю вам: Не Мойсей дав хліб вам з неба, лише Отець мій дає вам хліб правдивий з неба. Божий бо хліб той, що з неба сходить і життя світові дає”. Мовили тоді до Нього: “Господи, хліба такого давай нам повсякчасно!”

Ісус же їм: “Я – хліб життя. Хто приходить до мене – не голодуватиме; хто в мене вірує – не матиме спраги ніколи. Та я сказав був вам: Ви й бачили мене, а не віруєте. Усе, що Отець мені дає, прийде до мене, і того, хто до мене прибуде, я не відкину... Хто споживає тіло моє і кров мою п'є, той у мені перебуває, а я – в ньому. Як мене Отець живий послав, і я Отцем живу, так і той, хто споживає мене, житиме мною. Це й хліб, що зійшов з неба. Не як ото манну їли батьки ваші, а померли: хто цей хліб споживатиме, той повіки житиме”» (Йо. 6, 29-37. 57-58).

Зустріч 6. Воскреслий Ісус з'являється учням у горниці

Євангеліє від Луки: «І, як вони говорили оце, сам Ісус став між ними, і промовив до них: “Мир вам”! А вони наля-

калися та перестрашилися, і думали, що бачать духа. Він же промовив до них: “Чого ви стривожилися? і пощо ті думки до серцець ваших входять? Погляньте на руки мої та на ноги мої, це ж я сам! Доторкніться до мене й дізнайтесь, бо не має дух тіла й костей, а я, бачите, маю”. І, промовивши це, показав Він їм руки та ноги» (Лк. 24, 36-40). *Пауза.*

Коментар

Ісус приходить до своїх учнів і промовляє до них: «*Мир вам*». Він не хоче, щоб учні боялись і тривожилися. Він приносить свій мир. Сьогодні Господь хоче обдарувати цим миром кожного з нас. Миром, який впливатиме з глибини нашого серця. Миром, який не залежатиме від зовнішніх обставин, від життєвої суєти, від поганого настрою.

Вправа «Знак миру»

Жити в мирі – означає перебувати у примиренні з Богом, із собою та з іншими. Запрошую вас помолитися зараз спонтанною молитвою, тобто своїми словами, попросимо Ісуса дарувати нам мир там, де його найбільше потребуємо.

Ведучий провадить спонтанну молитву (7-10 хв.).

Запрошуємо вас передати одне одному знак миру – «Христос посеред нас» – «Є і буде!» – і обійняти одне одного. Оскільки смерть і Воскресіння Ісуса відновлюють союз із Богом-Отцем, на пам'ятку хочемо вам роздати Лист Бога-Отця (*аніматори заздалегідь роздруковують ці листи, перев'язують стрічкою і роздають присутнім*). Читайте і перечитуйте його, щоб завжди пам'ятати про союз Бога з вами.

Лист Бога-Отця

Дорога моя дитино! Можливо ти мене не знаєш, проте я знаю про тебе все (Пс. 139, 1).

Знаю час, коли сідаєш і встаєш ти (Пс. 139, 2).

Мені відомі всі твої дороги (Пс. 139, 3).

Навіть волосся на голові твоїй пораховане (Мт. 10, 30).

Бо ти був сотворений за образом моїм (Бт. 1, 27),

У мені ти живеш, рухаєшся та існуєш (Ді. 17, 28),

Бо ти з роду мого (Ді. 17, 28).

Перш, ніж ти був зачатий, я знав тебе (Єр. 1, 4-5).

Я вибрав тебе ще перед створенням світу (Еф. 1, 11-12).

Ти був створений невипадково (Пс. 139, 15).

Усі дні твої записані у книзі моїй (Пс. 139, 16).

Я визначив час твого народження

та місце твого перебування (Ді. 17, 26).

Так дивно ти укладений (Пс. 139, 14),

Я виткав тебе в утробі матері твоєї (Пс. 139, 13).

Я вивів тебе із її утроби у день народження твого (Пс. 70, 6).

Про мене говорять неправду ті,

які не пізнали мене (Йо. 8, 41-44).

Я – Отець твій, неподалік від тебе

і зовсім не гніваюсь на тебе,

Я – досконала любов (1 Йо. 3, 1).

Я хочу вилити свою любов на тебе, лише тому,

що ти моя дитина, а я – твій Батько (1 Йо. 3, 1),

Я даю тобі більше, аніж може дати тобі твій земний

батько (Мт. 7, 11),

Бо я – Отець твій небесний досконалий (Мт. 5, 48).

Всяке добре даяння сходить з руки моєї (1 Як. 1, 17),

Бо я – твій годувальник та забезпечую тебе у всіх потре-

бах твоїх (Мт. 6, 31-33).

Твоє майбуття завжди повне надії (Єр. 29, 11),

Бо любов'ю вічною полюбив я тебе (Єр. 31, 3).

Думок моїх про тебе більше

від піску морського (Пс. 138, 17-18).

Радістю про тебе я веселюся (Соф. 3, 17).

Повіки не відвернусь від тебе,

буду добро тобі чинити (Єр. 32, 40),

Бо ти дорогоцінна власність моя (Вих. 19, 5).
Від усього мого серця і від усієї моєї душі
хочу утвердити тебе (Єр. 32, 41)
І хочу показати тобі велике та неприступне (Єр. 33, 3).
Якщо шукатимеш мене всім серцем твоїм,
то знайдеш (Втор. 4, 29),
Втішайся мною, і я виконаю бажання серця твого (Пс. 36, 4),
Бо я вкладаю у тебе всі благі бажання (Флп. 2, 13).
Я можу чинити для тебе більше,
ніж ти можеш собі це уявити (Еф. 3, 20),
Бо я – твій великий натхненник (Еф. 3, 20).
Я також Отець твій, що втішає тебе
у всіх скорботах твоїх (2 Кор. 1, 3-4).
Коли ти сокрушений серцем, я є поблизу тебе (Пс. 34, 19).
Як пастух носить ягнятко, так близько носив я тебе біля
серця свого (Іс. 40, 11).
Настане час і я витрукожну сльозу з очей твоїх (Одкр. 21, 3-4).
Та заберу всякий біль, що приносить тобі страждання
на землі (Одкр. 21, 3-4).
Я – Отець твій, і люблю тебе, як і Сина свого Ісуса (Йо. 17, 23).
Бо саме в Ісусі моя любов до тебе проявилась (Йо. 17, 26).
Він – образ моєї істоти (Євр. 1, 3),
Він прийшов, щоб показати,
що я з тобою, а не проти тебе (Рм. 8, 31),
Та сказати тобі, що я не враховую тобі
гріхів твоїх та переступів. Ісус помер,
щоби ти примирився зі мною (2 Кор. 5, 18-19).
Його смерть була досконалим вираженням моєї любові
до тебе (1 Йо. 2, 23).
Я віддав усе найцінніше,
щоби завоювати твою любов (Рм. 8, 31-32).
Якщо ти приймеш дар – Сина мого Ісуса, то тим ти при-
ймеш мене (1 Йо. 2, 23),

І ніщо не зможе відлучити тебе від моєї любові (Рм. 8, 38-39).
Повертайся додому, і я влаштую
величезний бенкет (Лк. 15, 7).
Я завжди був твоїм Отцем,
і залишуся ним навіки (Еф. 3, 14-15).
Тепер хочу запитати тебе...
чи будеш ти моєю дитиною? (Йо. 1, 12-13).
Я чекаю на тебе (Лк. 15, 11-32).

Твій люблячий Батько, Всемогутній Бог

Зустріч 7. Воскреслий Ісус передає учням владу відпускати гріхи

Євангеліє від Йоана: «Тоді знову сказав їм Ісус: “Мир вам! Як Отець послав мене, і я вас посилаю!” Сказавши оце, Він дихнув, і говорить до них: “Прийміть Духа Святого! Кому гріхи простите, простяться їм, а кому затримаєте, то затримуються!”» (Йо. 20, 21-23). *Пауза.*

«Я виноградина, ви – гілки. Хто перебуває в мені, а я в ньому, – той плід приносить щедро. Без мене ж ви нічого чинити не можете» (Йо. 14, 5). *Пауза.*

Коментар

Катехизм Української Греко-Католицької Церкви «Христос – наша Пасха» влучно пояснює, звідки походить Церква і якою є її природа: «Бог Отець у своєму милосерді звершив творіння світу в Ісусі Христі. Поширювати цю повноту Христос доручив апостолам: “Ідіть же по всьому світу та проповідуйте Євангеліє всякому творінню” (Мр. 16, 15). Церква – носій нового творіння – діє “у цьому світі”, хоч сама є не від світу цього (див. Йо. 17, 14-16)» (§309). Церква є Тілом Христовим і Його Нареченою. Вона – єдина, свята, соборна і апостольська. Вона є Храмом Духа Святого з вираз-

ними дарами-харизмами. Видимою ознакою єдності Церкви є єпископ, який звершує святі таїнства, особливо таїнство Євхаристії на престолі, навколо якого вся Церква збирається як гілки навколо стовбура великого Виноградника-Христа.

Динаміка «Пазли»

Ми всі є членами Тіла Христового (Еф. 4,16). Кожен із нас є важливим, займає своє місце і всі разом ми творимо одне ціле. Щоб ми могли це наочно побачити, зараз кожен із вас отримає пазл – і ми всі разом складемо картину нашого храму.

*Роздаємо заздалегідь приготовані пазли, щоб учасники могли скласти картину храму (10 хв.). У цей момент можна включити аудіо-запис пісні гурту «Кана».*³¹

Зустріч 8. Воскреслий Ісус зміцнює віру Томи

Євангеліє від Йоана: «Тома ж, один з дванадцятьох, на прізвисько Близнюк, не був з ними, коли то прийшов був Ісус. Тож повідали йому інші учні: “Ми Господа бачили”. Та він відрік: “Якщо не побачу на його руках знаків від цвяхів і не вкладу свого пальця у місце, де були цвяхи, а й руки моєї не вкладу в бік його, – не повірю!” По вісьмох днях знову були вдома його учні, а й Тома з ними. І ввіходить Ісус, – а двері були замкнені! – стає посередині та й каже: “Мир вам!” А тоді промовляє до Томи: “Подай сюди твій палець і глянь на мої руки. І руку твою простягни і вклади її у бік мій. Та й не будь невіруючий, – а віруючий!” і відказав Тома, мовивши до нього: “Господь мій і Бог мій!” і каже йому Ісус: “Побачив мене, то й віруєш. Щасливі ті, які, не бачивши, увірували!”» (Йо. 20, 24-29). *Пауза.*

³¹ Гурт «Кана», пісня «Величаю Тебе» // <https://www.youtube.com/watch?v=eF1VzI7oQCQ>

Коментар

Повірити – це прийняти Ісуса, піти за Ним. Відкинути Його – означає приректи себе на самотність і смерть. Вибір завжди залишається за кожним із нас.

Ісус Христос є добрим Пастирем, Спасителем і Учителем. Після свого вознесіння Він прислав Утішителя, який продовжує справу навчання і виховання нових поколінь християн, які відгукуються на запрошення Ісуса піти за Ним. Через Духа Святого Він змінює цей світ, а людина має можливість протягом усього свого життя глибше пізнавати правди святої віри. Ці правди криються у Святому Письмі, яке Богом натхненне і дане людству для пізнання Бога, себе і світу.

Динаміка.

Молитва танцем «Я славлю Твоє Ім'я» (15 хв.).

Бути учнем – означає йти Його слідами. Запрошую вас помолитися молитвою із піснею та рухами.

Молитву танцем можна прирівняти до писання і читання ікони. Кожна ікона є плодом молитви. Канонічні ікони містять у собі великий зміст. Кожен колір, жест, погляд мають своє значення. Ікону не оглядають, її відчитують. Оглядання залишає нас на рівні «мені подобається» або «ні». Натомість читати – означає шукати й сягнути до основи. Ікона провадить до контемплляції – споглядання Таємниці. Тому, молячись піснею та жестами, ми можемо глибше переживати зміст молитви. Спершу запрошую вас подивитися, як виглядає ця молитва танцем. Потім ми пояснимо всі рухи і разом вивчимо їх, а тоді помолимося – подякуємо Богові за цей час.

Молитва «Я славлю Твоє Ім'я»

1. **«Я славлю Твоє Ім'я».** Прославляємо Ім'я Бога. Бог є непізнаним, таємничим, але дає себе пізнати, бо об'явив нам всю правду про себе в Ісусі. Роблячи цей жест, прослав Бога

такого, яким ти Його пізнав – доброго, милосердного, сильного, пробачаючого.

2. **«Я славлю Твоє Серце».** Серце Бога – це наш захист і наш притулок. Цим жестом ми славимо Бога, який є любов'ю. Кожного із нас Він створив з любові і для любові. Тому цим жестом ми хочемо відновити цю правду в нашому серці. Водночас, ми утверджуємо правду про те, що ми покликані до любові.

3+4. **«Я славлю Твої рани, страждені муки смерті».** Рани Ісуса є джерелом милосердя для нас. Найбільше свою любов до нас Бог об'явив на хресті, де розіп'яли Ісуса. Тому ми прославляємо Його рани.

5. **«Твою дорогу славлю».** Ісус є дорогою до Отця. У відповідь на любов Бога, ми стаємо учнями Ісуса, тому прославляємо Його за те, що показав нам дорогу до Отця. Молячись цим жестом, можемо виявити йому свою довіру до Нього.

6. **«Прославляємо сім слів Ісуса Христа, промовлених на хресті».** Робимо знак хреста на собі. Часто ми хрестимося, не задумуючись або механічно. А цей знак щоразу нам нагадує, що наша сила і спасіння є у Хресті. Сім слів, які Ісус сказав, помираючи на хресті, свідчать про Його милосердя.

7. **«Твою любов я славлю, о Спасе мій».** Останнім жестом цього танцю-молитви є підняті догори руки – ми віддаємо всю честь і славу Богові.

Ця молитва-танець говорить нам про те, що Бог щодня переводить нас від смерті до життя, визволяє з Єгипту гріха, очищає, обдаровує своїм милосердям.

Зустріч 9. Воскреслий Ісус об'являється учням над Тиверіядським озером

Євангеліє від Йоана: «По тому Ісус з'явився своїм учням при Тиверіядському морі. З'явився ж так: Симон Петро,

Тома, на прізвисько Близнюк, Натанаїл з Кани Галилейської, сини Заведееві та ще двоє інших Його учнів були разом. Тож каже до них Симон Петро: “Іду ловити рибу” А ті йому: “Підемо й ми з Тобою”. Отож пішли і сіли в човен. Тієї ночі, однак, не вловили нічого. А як настав уже ранок, стояв над берегом Ісус, та не знали учні, що то – Ісус. Каже до них Ісус: “Дітоньки, чи маєте що з'їсти?” Ті йому відповіли: “Ні”. Тоді Він каже до них: “Закиньте лишень сіті праворуч від човна, то знайдете”. І закинули, та неспроможні були вже і витягнути їх: така була там сила риби! Каже тоді отой учень, що його любив Ісус, до Петра: “То – Господь!” Симон же Петро, вчувши, що то Господь, підперезав одягу, був бо роздягнений, – та й кинувся в море! А інші учні припливли човном, – були бо неподалеку від землі, ліктів зо двісті, – та й притягнули сіті з рибою» (Йо. 21, 1-8). *Пауза.*

Коментар

Ще зовсім недавно Ісус посилав своїх апостолів на місію. Наказував їм залишити сіті і йти ловити людей, проголошувати Євангеліє. Але учні забули про своє покликання. Вони перелякалися усього, що досі пережили. Іноді у нашому житті бувають моменти, коли ми лякаємося бурі довкола нас і вже не бачимо Ісуса, котрий нас покликав йти за Ним і стати лідером свого життя.

Вправа «Буря на морі»

Запрошуємо вас зараз зробити одну вправу. Уявімо собі, що ми потрапили в бурю на морі. Для цього заплющте, будь ласка, очі і спробуйте уявити...

Ведучий вмикає звук моря³² і повільно читає.

Море, вирує шторм, а ви – у човні... *Пауза.*

Довкола вас вирує розбурхане море... *Пауза.*

³² Музика шторму // <https://www.youtube.com/watch?v=oKKDfynx4ZY>

Як ви себе почуваете? Що ви переживаєте? Хто ще з вами є поряд у цьому човні?... *Пауза.*

Яку «бурю» ти переживаєш зараз у своєму житті? Що вирує у твоєму серці?... *Пауза.*

А чи помічаєш, чи знаєш, що поряд із тобою є Ісус? *Пауза.*

На чому зосереджуєш свою увагу? Чому?... *Пауза.*

А чи віриш ти, що Ісус може втихомирити всяку бурю – бурю твого життя і все те, що вирує у твоєму серці?... *Пауза.*

Чи дозволиш ти Йому на це? Якщо справді цього хочеш, попроси Його зараз про це своїми словами... *Пауза.*

Ведучий вмикає наступний аудіозапис³³.

Слово Боже каже: «Він є наш мир» (пор. Еф. 2, 14). Прийми зараз цей мир. Мир, який приносить Ісус... *Пауза.*

Ведучий стихує звук моря.

Подякуй зараз Ісусові своїми словами... *Пауза.*

Попроси Святого Духа, щоб беріг твоє серце у мирі. *Пауза.*

Ведучий починає молитися молитву «Царю Небесний...»

На завершення вправи можна увімкнути аудіозапис пісні гурту «Кана» «Він огорне тебе».³⁴

Зустріч 10. Воскреслий Ісус повіряє Петрові свою Церкву

Євангеліє від Йоана: «Коли ж поснідали, каже Ісус до Симона Петра: “Симоне Йонин! Чи любиш ти мене більш, ніж оці?” – “Так, Господи, – відрікає той Йому, – Ти знаєш, що люблю Тебе”. Тож мовить йому: «Паси мої агнята!» і знову, вдруге каже до нього: “Симоне Йонин! Чи любиш мене?” “Так, Господи, – відвічає Йому, – Ти знаєш, що люблю Тебе”. І мовить йому: “Паси мої вівці!” і втретє йому каже: “Симоне

³³ Заспокійлива музика // <https://www.youtube.com/watch?v=CnFj6QCGLyA>

³⁴ Гурт «Кана», пісня «Він огорне Тебе» // <https://www.youtube.com/watch?v=qespB7MoZHE>

Йонин! Чи любиш ти мене?” і засмутився Петро, що аж утретє його питає: “Чи любиш мене”, – то й каже Йому: “Господи, Ти все знаєш, Ти знаєш, що Тебе люблю!” і каже йому Ісус: “Паси мої вівці!”» (Йо. 21, 15-17). *Пауза.*

Коментар

Усі ми належимо до певної спільноти – наша сім'я, коло друзів, колектив на роботі, наша парафія. Чи вміємо бути привітними одне до одного? Чи цінуємо тих, хто поряд із нами? Чи молюся за тих, хто служить мені на парафії? Помолімося разом **вервичку до Божого Милосердя** – про єдність наших сімей, нашої парафії і за священників нашої парафії (20 хв.).

Зустріч 11. Христос посилає своїх учнів у світ

Євангеліє від Марка: «І сказав їм: “Ідіть же по всьому світу та проповідуйте Євангелію всякому творінню. Хто увірує й охреститься, той буде спасений; а хто не увірує, той буде осуджений. А ось чуда, що будуть супроводити тих, які увірують: Ім'ям моїм виганятимуть бісів, будуть говорити мовами новими; гадюк руками братимуть, і хоч би що смертоносне випили, не пошкодить їм; на хворих будуть руки класти, і добре їм стане”» (Мр. 16, 15-18). *Пауза.*

«Віддаю себе за них у посвяту, щоб і вони були освячені в істині. Та не лиш за цих молю, але і за тих, які завдяки їхньому слову увірують в мене, щоб усі були одно, як ти, Отче, в мені, а я в тобі, щоб і вони були в нас об'єднані» (Йо. 17, 19-21). *Пауза.*

Коментар

Головною правдою, яку мають проголошувати апостоли, є правда про Христове воскресіння. Воскреслий Ісус продовжує свою місію в своїх учнях, а відтак це стає завданням Церкви. «Як Отець послав мене, і я вас посилаю» (Йо. 20, 21).

Той, хто зустрівся одного разу з Ісусом, більше не може мовчати про Нього, бо Він перемінив його життя. Той, хто йде за Ісусом своєю дорогою і знає, що Христос – це правда і життя, стає Його учнем. Бути світлом для світу – означає дозволити, щоб Ісус через мене об'явив себе світові, щоб через мене міг послужити іншим – добрим словом, допомогою, підтримкою тим, хто поряд зі мною, зокрема на парафії.

Вправа

Складімо разом характеристики учня Ісуса, тобто по чому нас мали б упізнавати як учнів Ісуса.

Відповіді присутніх аніматори записують на ватмані (15 хв.).

Характеристика учня Ісуса. Можливі приклади:

- наближається до Вчителя (Мт. 10, 36)
- іде за Вчителем (Мт. 8, 23)
- робить те, що йому говорить Учитель (Йо. 15, 14)
- робить інших учнями (Мт. 28, 19)
- бере хрест і йде за Ісусом (Лк.14, 27)
- вірно перебуває в Слові (Йо. 8, 31)
- робить те, що наказує Ісус (Мт. 21, 6)
- любить інших учнів (Йо. 13, 34-35)
- стоїть біля підніжжя хреста й приймає Марію як свою Матір (Йо. 19, 25-27)

На завершення кожен із вас отримає чотири цитати-рибки: одна – для вас, а три інші – роздайте тим, кого завтра зустрінете.

Зустріч 12. Вознесіння

З Книги Діянь апостолів: «Тоді ж саме, як споживав хліб-сіль із ними, Він наказав їм Єрусалиму не кидати, але чекати обітниці Отця, що її ви від мене чули; бо Йоан хрестив

водою, ви ж будете хрещені по кількох цих днях Святим Духом. Отож, зійшовшись, вони питали його: “Господи, чи цього часу знову відбудуєш Ізраїлеві царство?” Він відповів їм: “Не ваша справа знати час і пору, що їх Отець призначив у своїй владі. Та ви приймете силу Святого Духа, що на вас зійде, і будете моїми свідками в Єрусалимі, у всій Юдеї та Самарії й аж до краю землі”. І сказавши це, коли вони дивились, знявся угору, і хмара Його взяла з-перед очей їхніх. І як вони дивилися пильно на небо, коли Він відходив, два мужі стали коло них у білій одежі і сказали: “Мужі галилейські! Чого стоїте, дивлячись на небо? Оцей Ісус, який від вас був взятий на небо, так само прийде, як Його ви бачили відходячого на небо”» (Ді. 1, 4-11). *Пауза.*

Коментар

Після свого Вознесіння Ісус залишив нам чітку вказівку – свідчити свою віру. Робити це ми можемо різними способами. Наше свідчення і проповідь найкраще проявляється у служінні ближньому, особливо тому ближньому, який найбільше цього потребує. Варто лише трошки приглянутися до своїх сусідів чи членів парафії, як відразу видно, скільки нагод Господь дає нам, щоб послужити, скільки нагод, щоб стати святими. Нести Слово Боже всім – місійна діяльність – починається з нашого справжнього повноцінного активного християнського життя. Якщо ми будемо жити з Богом і свідчитимемо радість життя з Богом в мирі і любові, тоді люди, які біля нас, відчуватимуть ласку Божу, яка щедро виливається на нас, і будуть тягнутися до Бога. Треба ставити перед собою сміливі завдання наvertати ближніх до Бога, але водночас пам'ятати, що ми можемо бути ефективними лише тоді, коли постійно поглиблюється наше духовне життя.

Перерва на чай-каву (30 хв.)

Зустріч 13. Очікування з Марією на Святого Духа

З Книги Діян Апостолів: «Тоді вони повернулися в Єрусалим з гори, що зветься Оливною, що близько Єрусалиму – день ходи в суботу. Увійшовши (в місто), зійшли на горницю, де вони перебували, а саме: Петро і Йоан, Яків і Андрій, Филип і Тома, Вартоломей і Матей, Яків Алфеїв і Симон Зилот та Юда, (син) Якова. Всі вони пильно й однодушно перебували на молитві разом з жінками і Марією, матір'ю Ісуса, та з Його братами» (Ді 1, 12-14). *Пауза.*

Коментар

Зараз ми усі зібрані тут як учні Ісуса, як одна парафіяльна спільнота. За хвилину будемо спільно переживати Літургію. Дозвольмо Ісусові, з яким зустрінемося у Слові і в Євхаристії на Літургії, об'єднати нас як парафію ще більше і перемінити – щоб ми могли приносити добрі плоди і служити одні одним.

Чи пам'ятаєте про серця, які ми «наповнювали» своїми записами? Зараз можемо – символічно – ці серця віддати Ісусові, щоб Він їх перемінив своєю присутністю. Для цього, складемо їх у кошик і залишимо біля ікони Христа перед престолом.

ЛІТУРГІЯ

Динаміка «Чисті Серця – Блаженства»

Аніматори заздалегідь готують білі серця із написами блаженств.

Запрошуємо вас підійти до ікони Марії перед престолом. Там, у кошику, ви зможете взяти собі нові серця – збережіть їх на пам'ятку про ці особливі нічні чування.

Зустріч 14. Зіслання Святого Духа

Усі ці дні Декади місіїності ми роздумували над різними аспектами духовного життя, щоби бути місіонерами Доброї

Новини і служити одне одному. Наше свідчення і проповідь найкраще проявляється у служінні ближньому, особливо тому ближньому, який найбільше цього потребує. Варто лише трошки приглянутися до своїх сусідів чи членів парафії, як відразу видно, скільки нагод Господь дає нам, щоб послужити, скільки нагод, щоб стати святими. Проповідь Слова Божого і допомога ближньому передбачає дари Святого Духа, а зокрема дари часу, талантів і грошей. Збалансоване поєднання цих дарів може звершити великі справи, а навіть чуда. Не біймося ділитися даром віри з іншими людьми. Нести Слово Боже всім – місійна діяльність – починається з нашого справжнього повноцінного активного християнського життя. Якщо ми будемо жити з Богом і свідчитимемо радість життя з Богом в мирі і любові, тоді люди, які біля нас, відчуватимуть ласку Божу, яка щедро виливається на нас, і будуть тягнутися до Бога. Треба ставити перед собою сміливі завдання наверхтати ближніх до Бога, але водночас пам'ятати, що ми можемо бути ефективними лише тоді, коли постійно поглиблюється наше духовне життя.

Усе це нам вказує на те, що ми просто не можемо обійтися без Святого Духа!

Він, котрий є обітницею Отця, дарований через Сина і є Тим, хто дарує нам нове життя і перемінює наше серце – оживляє його, очищає і освячує. Він робить це для того, щоб ми могли виконати волю Отця. Ще в старозавітні часи Бог через пророка Єзекиїла обіцяв: *«Я дам вам нове серце, і новий дух вкладу в ваше нутро. Я вийму кам'яне серце з вашого тіла й дам вам серце тілесне. Я вкладу в ваше нутро дух мій і вчиню так, що ви будете ходити в моїх заповідях та берегти й виконувати мої установи... і будете моїм народом, а я буду вашим Богом»* (Єз. 36, 26-27).

Якщо приймаємо Ісуса, то просімо Отця, щоб наповнив нас – тебе і мене – Святим Духом. Якщо думаєш, що Бог забув

про тебе, поклич Духа Святого, а Він приведе тебе до Отця і занурить в Його любов. Якщо ти спраглий правди, проси благодаті Духа Святого – і ріки води живої потечуть із нутра твого. Якщо твоє серце холодне, проси про вогонь Духа Святого – і Він зробить його гарячим і витривалим у любові. Якщо ти блукаєш у темряві і твоє життя втратило сенс, поклич Духа Святого, а Він подарує тобі правдиву свободу дитини Божої, обдарує своєю силою, щоб ти «йшов і плід приносив». Просімо з вірою, щоб отримати!

Запрошуємо вас зараз спільно помолитися молитвою про наповнення Святим Духом. Дозвольте, щоб Дух Святий наповнив ваше серце, дозвольте Йому це, як ніколи раніше. Я читатиму слова молитви, а вас прошу повторювати за мною.

ЗАГАЛЬНА МОЛИТВА

Початок звичайний: Царю Небесний, Трисвяте, Пресвятая Тройце, Отче наш...

(ікос 1 акафіста до Святого Духа)

О Животворящий Господи, Тобою дано життя всякому створінню, все, сотворене Тобою, добре і доцільне, все в любові і гармонії створив Ти, і тому Вселенна повсякчасно співає Імені Твоєму:

Царю Небесний, предвічна безсмертна Любове!
Царю Небесний, створив Ти з любові Вселенну,
Царю Небесний, Ти все сотворив для любові,
Царю Небесний, в любові Ти всіх нас єднаєш.
Царю Небесний, Ти Господь Всесильний,
Царю Небесний, Ти Всюдиприсутній,
Царю Небесний, Ти Тайна незбагненна,
Царю Небесний, Ти Премудрість предвічна.
Царю Небесний, Ти всіх обдаровуєш ласками,
Царю Небесний, Ти Гармонія Всесвіту,

Царю Небесний, Ти встановив всі закони,
Царю Небесний, в Тобі все живе обновляється,
О Небесний Царю, вселися у нас!

ДРУГА КОЛІНОПРИКЛІННА МОЛИТВА

(з Вечірньої на свято Зіслання Святого Духа)

Господи Ісусе Христе, Боже наш! Ти ще за життя, перебуваючи між нами, подав свій мир людям і постійно подаєш вірним дар пресвятого Духа у сталому спадкоємстві. Зокрема ж сьогодні зіслав Ти своїм апостолам й учням цю ласку у вигляді вогняних язиків, наснаживши їхні уста. Через них кожний народ у власній мові прийняв до свого слуху богопізнання. І ми просвітилися світлом Святого Духа та визволилися від омани, мов від темряви. Задля роздачі видимих і вогняних язиків, і задля надприродного діяння навчилися ми вірувати в Тебе і вихвалити Тебе з Отцем і Святим Духом, просвітившись одним Божеством і Його силою та владою. Бо Ти – Отцеве сяйво й незмінний та непорушний образ Його природи й істоти.

О, Джерело премудрості й благодаті! Відчини наші грішні уста й навчи нас, як і за що слід молитися. Хоч Ти знаєш незліченне число наших гріхів, але Твоє добросердя перемагає їхній безмір. Ми ж бо з страхом стоїмо перед Тобою, кинувши в безодню Твоєї милості безнадію нашого серця. Покеруй нашим життям, бо Ти словом керуєш усе створіння, своєю невимовною мудрістю і силою, тиха пристане для тих, які плавають в бурях. Покажи нам шлях, яким нам іти. Нашим думкам зішли духа премудрості; духа розуму дай нашому нерозумові; духом страху огорни наші вчинки і духа правого обнови в нутрі нашому; духом могутнім утверди хисткі наглі помисли, аби повсякденно Твій Дух благий направляв нас до добра, аби сподобитись

нам виконувати Твої заповіді і завжди пам'ятати про Твій славний прихід та про суд над учинками нашими.

І не допусти, щоб спокушала нас тлінна краса цього світу, але зміцни прагнення до прийдешніх скорбів. Бо ти, Владико, сказав, що коли хтось що-небудь попросить у Твоєму імені, то напевно одержить від Твого споконвічного Отця і Бога. Тому і ми, грішні, в день приходу Твого Святого Духа, молимо Твою доброту, щоб дав Ти нам усе потрібне для спасіння. Ти, Господи, щедрий податель усякого блага, бо щедро даєш, чого просимо. Ти співчутливий і милостивий, бувши учасником нашого тіла, крім гріха, – тож добросердно нахились до нас, що перед Тобою зігнули коліна, й очисти нас із гріхів наглих.

Дай, Господи, своєму народові Твої щедроти. Вислухай нас з Твого святого неба: освяти нас силою своєї спасенної правизи, покрій нас покровом крил своїх і не відкинь творіння рук Твоїх. Проти Тебе єдиного ми грішимо, але Тобі єдиному й служимо: не вміємо поклонятися чужому Богові, ані простягати наших рук до інших богів. Прости нам гріхи, прийнявши наші коліноприклонні моління. Подай усім нам руку допомоги. Прийми оцю спільну молитву, як приємне кадило, що приноситься перед Твоїм вселаскавим престолом.

«ВЕЛИКЕ КОЛО»

Підведення підсумків та спілкування

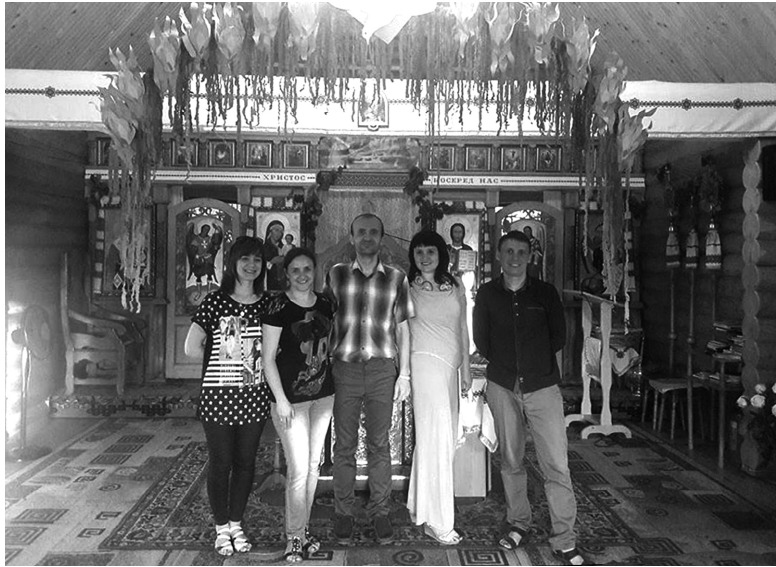
Ведучі запрошують усіх присутніх сісти у велике коло. В центрі запалюють велику свічку.

Сьогодні кожен із нас піде звідси наповненим. Запрошую, щоб зараз кожен із нас засвідчив що саме отримав, що пережив, чим збагатився. Зробимо це так. Кожен візьме цю свічку і розпочне своє свідчення словами: «Хочу подякувати Богові за... (кожен може помолитися у власному наміренні)».

ДОДАТОК 4

Господь Бог провів Церкву через образ ковчега при праведникові й угодникові Ноеві, Він провів пришествя Святого Духа через голуба, що приніс оливну галузку. Цей образ завершили діти юдейські, з віттям оливним і пальмовими галузками, викликаючи: «Осанна в вишніх, благословен, хто йде в ім'я Господнє» (Мт. 21, 9). Арка Святого Духа – це знак благословення народу. На ній ми розташовуємо галузки, квіти, різноманітну зелень, а згодом і фотографії парафіян, які брали участь у Богослужіннях і зустрічах Декади місійності. Цю арку Святого Духа можна поставити там, де переважно у храмі ставимо Різдвяний вертеп. Виготовити її можна з гілля дерев, якими прикрашаємо храм під час свята Зіслання Святого Духа.

МОЛИТВА «ЖИВОЇ ПАРАФІЇ»

Господи Ісусе Христе, Пастирю Добрий, як колись Ти пригорнув заблуканих овечок, щоб вони пізнали Твій голос і були Твоїм стадом, так і сьогодні глянь ласкаво з небесних висот на нашу парафію та зішли на неї Твого Святого Духа, щоб вона була місцем пізнання радості Доброї Новини. Скріплюй нас Твоєю присутністю та єднай нас кожночасно в молитві. Даруй нам духа служіння ближньому, щоб у нашій парафії кожний міг зустріти Тебе, милостивого Бога. Благослови наш духовний провід Твоєю мудрістю і дай, щоб ніхто з нас не шкодував ні часу, ні талантів, ні матеріальних дібр для розбудови Твого Царства. Єднай нас у мирі та злагоді, щоб ми були Твоєю спільнотою любові. Всели в нас місійного духа, щоб ми стали тим світилом євангельського слова, молитви і добрих діл, що кличе кожного до участі в Божественному житті, щоб славилася, Спасе, Твоє ім'я з безначальним Твоїм Отцем та пресвятим, благим і животворящим Твоїм Духом нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Арки, які уже були виготовлені на парафіях

Зміст

Загальний огляд Декди місіїності для священників-душпастирів	3
Декада місіїності.....	8
<i>Четвер. Празник Вознесіння Господа Нашого Ісуса Христа.</i>	
ОСОБИСТЕ УТВЕРДЖЕННЯ У ВІРІ	8
<i>Перший день. П'ятниця</i>	
БОЖА ЛЮБОВ, ЩО ДАРУЄ РАДІСТЬ	11
<i>Другий день. Субота</i>	
СВЯТИЙ ДУХ – УТІШИТЕЛЬ	17
<i>Третій день. Неділя Святих Отців</i>	
З НАМИ БОГ – МИ БОЖІ!	23
<i>Четвертий день. Понеділок</i>	
ГЛКА, ЯКА ПРИНОСИТЬ ПЛІД.....	29
<i>П'ятий день. Вівторок</i>	
ДЕ НАМ ШУКАТИ ПРАВДИ?	35
<i>Шостий день. Середа</i>	
ОСОБИСТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ	41
<i>Сьомий день. Четвер</i>	
СПІЛЬНОТА МОЛИТВИ	47
<i>Восьмий день. П'ятниця</i>	
СЛУЖІННЯ БЛИЖНЬОМУ В ПОТРЕБІ.....	54
<i>Дев'ятий день. Субота</i>	
ПАСИ МОЇ ВІВЦІ.....	60
<i>Десятий день. Неділя П'ятдесятниці</i>	
НАША МІСІЯ: БУТИ НОСІЯМИ СВЯТОГО ДУХА	67
Запрошення до місіїної діяльності на парафії	73
Методологічні вказівки щодо проведення Декди місіїності	78
Пропозиції заходів для реалізації Декди місіїності	82

Додатки	102
<i>Додаток 1. Місія та місіїна природа Церкви</i>	102
<i>Додаток 2. Місіїність мирян і парафіяльної спільноти</i>	104
<i>Додаток 3. Допоміжні матеріали для проведення заходів декади місіїності</i>	107
<i>Додаток 3.1. Молитовне читання Слова Божого «Мир вам!» за методом Lectio Divina для дорослих</i>	107
<i>Додаток 3.2. Духовна бесіда для молоді на тему: «Як бути вільною людиною?»</i>	111
<i>Додаток 3.3. Духовна бесіда для дорослих на тему: «Як здобути справжню свободу?»</i>	118
<i>Додаток 3.4. Духовна бесіда для дорослих на тему: «Блаженні миротворці» (Мт. 5, 9)</i> ..	124
<i>Додаток 3.5. Молитовна зустріч в стилі Тезе на тему служіння ближньому</i>	127
<i>Додаток 3.6. Гра «Клубок»</i>	128
<i>Додаток 3.7. Молитва Живіої парафії та вервичка із роздумами про плоди Святого Духа</i>	130
<i>Додаток 3.8. Духовна бесіда для молоді на тему: «Де твій скарб?»</i>	138
<i>Додаток 3.9. Духовне слово на тему: «Сила до життя – благодать Святого Духа»</i> ..	148
<i>Додаток 3.10. Молитва Живіої парафії та вервичка із роздумами про Божу любов</i> ...	164
<i>Додаток 3.11. Що означає бути учнем Ісуса?»</i>	166
<i>Додаток 3.12. Уривок із послання митрополита Андрея Шептицького «Дар П'ятидесятниці»</i> ..	171
<i>Додаток 3.13. Нічні чування на тему: «Від Воскресіння до П'ятдесятниці»</i>	173
<i>Додаток 4. Арка Святого Духа</i>	203
Молитва «Живіої парафії»	205

ДЕКАДА МІСІЙНОСТІ

Інструкції для священників

*Від Вознесіння Господнього
до Зіслання Святого Духа*

Літературна редакція Анни Бліновської

Верстка та графіка Олени Гижі

*На обкладинці ікона «Зіслання Святого Духа»
(іконописець ієрм. Дам'ян Хігенс,
Семінарія Святого Духа, Оттава, Канада)*

ЖИВА ПАРАФІЯ

МІСЦЕ ЗУСТРІЧІ З ЖИВИМ ХРИСТОМ

Починаючи з 2011 року, Блаженніший Святослав разом з єпископами УГКЦ особливо звертає нашу увагу на оживлення парафіяльного життя як на основу дальшого розвитку нашої Церкви, оскільки парафія є місцем зустрічі з живим Христом, простором для духовного зростання і проголошення Доброї Новини, якою можемо ділитися з іншими. Наш Синод закликає всіх разом і кожного зокрема роздумувати й працювати над розвитком парафіяльної спільноти і тим самим брати активну участь у місії Церкви, плекаючи такі аспекти життя парафії:

БОЖЕ СЛОВО І КАТЕХИЗАЦІЯ
ЛІТУРГІЯ І МОЛИТВА
СЛУЖІННЯ БЛИЖНЬОМУ
ПРОВІД – УПРАВЛІННЯ ДАРАМИ
СОПРИЧАСТЯ – ЄДНІСТЬ
МІСІЙНИЙ ДУХ

www.ugcc.org.ua

Видання здійснене в рамках програми «ЖИВА ПАРАФІЯ» за підтримки фонду «RENOVABIS»

